

-materiał roboczy-

DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO

Powiat Węgrowski

Węgrów, kwiecień 2015 r.

OBSZARY TEMATYCZNE:

- I. Zasoby środowiskowe i przestrzenne**
- II. Kapitał społeczny**
- III. Infrastruktura i usługi społeczne**
- IV. Przedsiębiorczość, rozwój gospodarczy i rynek pracy**
- V. Kultura, ochrona zabytków, kultura fizyczna i turystyka**
- VI. Infrastruktura techniczna**

I. Ogólna charakterystyka Powiatu Węgrowskiego

Powiat węgrowski leży we wschodniej części województwa mazowieckiego, granicząc od zachodu z powiatami: mińskim, wołomińskim i wyszkowskim, od północy z ostrowskim, od wschodu z sokołowskim, zaś od południa z ziemskim siedleckim.

Powierzchnia powiatu wynosi 121 918 ha. W skład powiatu Węgrowskiego wchodzi 9 jednostek samorządowych: Grębków, Korytnica, Liw, Łochów, Miedzna, Sadowne, Stoczek, Węgrów i Wierzbno, z tego Węgrów jest gminą miejską, Łochów – miejsko-wiejską, a pozostałe – gminami wiejskimi.

Tereny dzisiejszego powiatu węgrowskiego przez wieki były obszarem pogranicznym, o który nierzadko toczyły się spory, a nawet walki zbrojne. Nad granicznymi rzekami Bugiem i Liwcem osiedlali się m.in. Polacy, Rusini, Żydzi, mieszały się religie i kultury. Sprawilo to, że historia ziem powiatu węgrowskiego jest skomplikowana i bogata w wydarzenia.

W początkach państwowości polskiej ziemie dzisiejszego powiatu węgrowskiego wchodziły w skład 2 dzielnic Mazowsza i Podlasia. Linia graniczną była rzeka Liwiec, której dolny bieg rozdzielał ziemię drohicką od ziemi czerskiej leżącej już na Mazowszu. Tereny nad dolnym Liwcem stanowiły obszar pogranicza, na którym ścierały się wpływy osadnictwa mazowieckiego, jaćwieskiego i ruskiego. Sytuację ustabilizowały decyzje Unii Lubelskiej w 1569 r., przesuwające na wschód granice Królestwa Polskiego.

Przez wieki najważniejszym grodem na obszarze dzisiejszego powiatu był - Liw. Książęta mazowieccy wzniesli tu zamek, w którym rezydował kasztelan. Węgrów na arenie dziejów pojawił się XV w. Prawa miejskie otrzymał w 1441 r. od księcia mazowieckiego Bolesława IV. Później, aż do połowy XX w. pozostawał we władaniu rodów magnackich, m.in. Kiszaków, Radziwiłłów, Krasińskich, Ossolińskich. Najlepsze czasy dla miasta nastąpiły w XVI i pierwszej połowie XVII w. Bug i Liwiec były wówczas spławne, więc miasto bogaciło się na handlu zbożem. Słynęło wówczas także jako ośrodek religijny, w którym współżyli katolicy, protestanci i arianie.

W wyniku rozbiorów rejon węgrowski początkowo trafił pod zabór austriacki, a po upadku księstwa Warszawskiego pod panowanie rosyjskie. W latach dwudziestych XIX w. zaszły też zmiany własnościowe na terenie powiatu. W 1820 r. właścicielem dóbr kołodziańskich i jadowskich został hrabia Stanisław Zamojski, który otrzymał je w zamian za utraconą twierdzę Zamość, a Węgrów wraz z dobrami Starawieś, Wyszaków, Jarnice i Ruchna nabył Aleksander Łubieński. W czasach Królestwa Polskiego na terenie powiatu istniały 3 miasta: Węgrów z ludnością ok. 3 tys. mieszkańców oraz Miedzna i Liw. W drugiej połowie XIX w. rozpoczęło się uprzemysławianie Łochowa, gdzie powstały zakłady przemysłu metalowego i maszynowego. Powstała linia kolejowa Warszawa - Petersburg ze stacją osobowo - towarową w Łochowie, a także dwa trakty: Ostrów Mazowiecka - Mińsk Mazowiecki oraz Węgrów - Wyszaków.

Powstanie listopadowe znalazło duży oddźwięk na terenie powiatu węgrowskiego, szczególnie w połowie kwietnia 1831 r., gdyż o przeprawę w Liwie toczyły się walki polsko-rosyjskie. Również podczas powstania styczniowego bitwa węgrowska z 3 lutego 1863 r. odbiła się głośnym echem w powstańczym Królestwie. Była pierwszym dużym starciem słabo uzbrojonych powstańców z regularną armią carską. W 1810 r. Węgrów został stolicą powiatu. Utrzymał ten status po odrodzeniu Państwa Polskiego. Największym problem powiatu w czasach II RP był katastrofalny stan dróg. Koszty utrzymania i budowy nowych dróg i mostów w latach 20-tych sięgały 1/3 budżetu powiatu. Okupacja hitlerowska zakończona w sierpniu 1944 r. kosztowała

życie ok. 17 tys. mieszkańców powiatu, który w okresie międzywojennym liczył ponad 85 tys. ludności. 1 stycznia 1999 r. na mapie administracyjnej Polski powiat węgrowski pojawił się ponownie.

II. Zasoby środowiskowe i przestrzenne

Położenie

Powiat węgrowski zaliczany jest do obszarów o młodoglacjalnej rzeźbie terenu, ukształtowanej m.in. w okresie zlodowacenia środkowopolskiego oraz procesów denudacyjnych z okresu zlodowacenia północnopolskiego. Według podziału Polski na jednostki strukturalne W. Pożaryskiego powiat węgrowski leży w obrębie Obniżenia Podlaskiego należącego do Platformy Wschodnioeuropejskiej, która obejmuje północno-wschodnią część Polski i składa się z dwóch wyraźnych części: fundamentu krystalicznego zbudowanego z prekambryjskich skał magmowych i metamorficznych oraz zalegającej na fundamencie pokrywy osadowych skał paleozoicznych, mezozoicznych i kenozoicznych. Obniżenie podlaskie jest asymetryczną depresją wydłużoną w kierunku wschód-zachód, o osi nachylonej na zachód. Tektonika obniżenia podlaskiego uzależniona jest od budowy podłoża krystalicznego, a zwłaszcza od uskoków, które z cokołu krystalicznego przechodzą w skały osadowe. W części północnej zapadliska podlaskiego występują uskoki o rozciągłości równoleżnikowej, zrzuty wynoszą kilkaset metrów. Są to od zachodu uskoki m.in. Łochowa. Analizując położenie powiatu węgrowskiego zgodnie z podziałem geomorfologicznym wg J. Kondrackiego, przeważająca część powiatu leży w obrębie Niziny Południowopodlaskiej wchodzącej w skład podprovincji Niziny Środkowopolskiej, natomiast północno-wschodnia część powiatu zlokalizowana jest w obrębie makroregionu Nizina Środkowomazowiecka.

Mapa nr 1 Mapa mezoregionów fizycznogeograficznych Polski na tle szczegółowego podziału administracyjnego

Źródło: granice mezoregionów: J. Kondracki, A. Richling *Regiony Fizycznogeograficzne 1:1.500.000 [w:] Atlas Rzeczypospolitej Polskiej, Główny Geodeta Kraju, Warszawa 1994*

Nizina Południowopodlaska w północnej części obejmuje swoim zasięgiem teren o strukturze lekko falistej, z ostańcami moren, ozów i kemów związanych z zasięgiem zlodowacenia warciańskiego. W granicach powiatu węgrowskiego występują 3 mezoregiony należące do Niziny Południowopodlaskiej, tj.:

- *Wysoczyzna Siedlecka* - wysoczyzna powstała na skutek działania lądolodu w okresie zlodowacenia środkowopolskiego stadiału Warty i jego faz recesyjnych. W krajobrazie przeważają moreny: czołowa i denna. Średnia wysokość nad poziomem morza wynosi 160 m n.p.m., a maksymalna dochodzi do 200 m. Źródła ma tu m.in. rzeka Liwiec. Region przecinają również doliny mniejszych rzek, które stanowią dopływy Bugu.
- *Obniżenie Węgrowskie* - stanowi północno-zachodnią część Niziny Południowopodlaskiej, jest południkowym obniżeniem wykorzystującym rzeki Liwiec (z dopływem Kostrzyń) i Świder. W regionie osiągającymi wysokości od 150 m n.p.m. przeważają podmokłe łąki i częściowo lasy. Obniżenie Węgrowskie jest regionem rolniczym, rozpościera się na terenie 4 gmin powiatu węgrowskiego: Korytnica, Liw, Wierzbno, Grębków.
- *Wysoczyzna Kaluszyńska* - region w zachodniej części Niziny Południowopodlaskiej. Stanowi płaską wysoczyznę denudacyjną wznosząca się nad otaczające ją tereny (wysokości do 223 m). Obszar zagospodarowany rolniczo.

Nizina Środkowomazowiecka stanowi kotlinowate obniżenie położone na wysokości 60-150 m n.p.m., nawiązujące do trzeciorzędowej struktury geologicznej, tzw. niecki mazowieckiej. Na Nizinie Środkowomazowieckiej znajduje się największy w Polsce węzeł hydrograficzny, spływają tutaj m.in. rzeka Liwiec i Bug. Krajobraz cechuje się niewielkim urozmaiceniem, pomiędzy płytko wciętymi starasowanymi dnami dolin rzecznych występują płaskie, niekiedy wydymione równiny denudacyjne. Północno – wschodnia część powiatu węgrowskiego leży w granicach dwóch mezoregionów Niziny Środkowomazowieckiej, tj.:

- *Dolina Dolnego Bugu* – mezoregion stanowi długi na ok. 60 km, niemal równoleżnikowy, odcinek doliny Bugu. Dolina dochodzi do kilku kilometrów szerokości obejmując łąkowy taras zalewowy, na którym znajdują się liczne starorzecza, oraz piaszczysty taras wydmy porośnięty w większości lasem. Głównymi rzekami wpadającymi do Bugu na terenie doliny są Brok (prawy dopływ) i Liwiec (lewy dopływ).
- *Równina Wołomińska* – region stanowiący północno-wschodnią część Niziny Środkowomazowieckiej. Obszar zbudowany z utworów polodowcowych, w podłożu występują ility wstęgowe. Równinę Wołomińską przecinają liczne, równoległe doliny dopływów Bugu i Narwi: Ugoszczy, Liwca z Osowicą, Rządzy, Czarnej i Długiej. Występuje mozaika pól uprawnych i lasów.

Klimat

Warunki klimatyczne powiatu węgrowskiego kształtowane są w przeważnej mierze w skali makro, w efekcie zonalnego układu stref klimatycznych. Większe wpływy na cechy tego klimatu ma klimat kontynentalny niż morski. Naciągające ze wschodu powietrze polarno – kontynentalne jest powietrzem o małej wilgotności. Przeciętna roczna temperatura waha się między 7,0 a 7,5 °C. Lata są ciepłe, a zimy dość chłodne. Długość okresu bezprzymrozkowego waha się od 160 do 170 dni. Pokrywa śnieżna zalega przez około 90 – 110 dni, a okres wegetacji to około 210 dni w roku. Cechą charakterystyczną klimatu w zasięgu obszaru powiatu węgrowskiego są bardzo niskie roczne sumy opadów, które kształtują się na poziomie 500 – 600 mm i są jedne z najniższych w skali Polski. Największe opady odnotowuje się zazwyczaj w lipcu, a najmniejsze w miesiącach zimowych i wczesnowiosennych. Na terenie powiatu dominują wiatry z kierunków zachodnich (W, SWW i NWW) o średniej prędkości 2 m/s. Dość duży jest udział dni bezwietrznych, rzadziej zdarzają się silne, huraganowe wiatry.

Mapa nr 2 Dzielnice rolniczo - klimatyczne Polski wg R. Gumińskiego

Legenda:

Dzielnica rolniczo-klimatyczna

I	Szczecińska	VIII	Zachodnia	XV	Częstochowsko-Kielecka
II	Zachodniobałtycka	IX	Wschodnia	XVI	Tarnowska

III	Wschodniobałtycka	X	Łódzka	XVII	Sandomiersko - Rzeszowska
IV	Pomorska	XI	Radomska	XVIII	Podsudecka
V	Mazurska	XII	Lubelska	XIX	Podkarpacka
VI	Nadnotecka	XIII	Chełmska	XX	Sudecka
VII	Środkowa	XIV	Wrocławska	XXI	Karpacka

Źródło: www.acta-agrophysica.org

Zasoby wodne

Powiat Węgrowski pod względem hydrogeologicznym leży w obrębie Niecki Mazowieckiej, zbudowanej z utworów kredy trzeciorzędu i czwartorzędu, będącej największym w Polsce basenem artezyjskim. Główny poziom wodonośny powiatu węgrowskiego związany jest z piętnem czwartorzędowym składającym się z trzech poziomów: przypowierzchniowego, górnego poziomu podglinowego i dolnego poziomu podglinowego. Wody głównego poziomu użytkowego charakteryzują się niezbyt wysoką jakością, co jest związane głównie z przekroczeniem dopuszczonych stężeń żelaza, manganu oraz barwy. Wymagają w związku z tym niewielkiego uzdatniania dla celów pitnych. W rejonach gdzie nie występuje czwartorzędowa warstwa wodonośna, wody utworów trzeciorzędowych pełnią rolę zaopatrzeniową. Te utwory występują w granicach gmin: Korytnica, Wierzbno i zachodniej części gminy Liw. Cały powiat węgrowski znajduje się w obrębie dwóch głównych zbiorników wód podziemnych Nr 215 Subniecka Warszawska (średnia głębokość ujęć [m] 160) oraz Nr 215 A Subniecka Warszawska część centralna (średnia głębokość ujęć [m] 180).

<i>L.p.</i>	<i>Numer zbiornika</i>	<i>Nazwa zbiornika</i>	<i>Wiek utworów</i>	<i>Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [tyś. m³/dobę]</i>	<i>Średnia głębokość ujęć [m]</i>
1.	215	Subniecka Warszawska	trzeciorzęd	250	160

2.

215A

Subniecka
Warszawska -
część centralna

trzeciorzęd

145

180

Powiat Węgrowski usytuowany jest w dorzeczu rzeki Wisły, a podstawową jego sieć hydrologiczną stanowią dwie rzeki: Bug oraz jego lewobrzeżny dopływ rzeka Liwiec. Długość rzek wynosi 321,31 km, z tego 180,74 km stanowią rzeki uregulowane i 140,57 km rzeki nieuregulowane.

Mapa nr 3 Sieć hydrologiczna powiatu węgrowskiego.

Poza rzekami na terenie powiatu węgrowskiego występuje gęsta sieć wód powierzchniowych, tworzona przez liczne ciek, kanały, rowy oraz zbiorniki wód stojących tj. starorzecza (obręb doliny rzeki Kostrzyń) oraz stawy hodowlane. Kanały wodne osiągnęły łączną długość około 11,20 km, natomiast powierzchnia wód stojących wynosi około 160,24 ha. W niewielkich obniżeniach terenu często występują oczka wodne i bagna, ze stałym lub okresowym lustrem wody.

Największą rzeką występującą na terenie powiatu węgrowskiego jest **Bug**, stanowiący jego północno – zachodnią granicą. Całkowita jego długość to 772 km, z czego 184 km płynie poza terytorium Polski. W obrębie powiatu węgrowskiego znajduje się 12,3% powierzchni zlewni Bugu. Spadek tej rzeki na odcinku należącym do powiatu wynosi 2,3%. Rzeką ta charakteryzuje się nieregularnością pod względem hydrologicznym, co jest bardzo istotne dla kształtowania warunków przyrodniczych obszaru. Bug ma śnieżno – deszczowy ustrój zasilania z dwoma wysokimi stanami wody w ciągu roku. Wiosenny wysoki stan wody wynika z zasilania śnieżnego, a letni z zasilania deszczowego związanego z letnim maksimum opadów. Okres niskiego stanu wody na rzece przypada na wrzesień i związany jest z małymi opadami. Szerokość korytarza, głębokość rzeki oraz jej nurt na poszczególnych odcinkach wykazuje dużą zmienność.

Największym dopływem Bugu w granicach zasięgu powiatu węgrowskiego i drugą zarazem co do wielkości rzeką powiatu jest **Liwiec**, przecinająca obszar powiatu od południowo – wschodnich granic po północno – zachodni koniec. Rzeką ta ma długość 126,2 km, w tym 73 km w granicach powiatu węgrowskiego. Liwec będąc lewobrzeżnym dopływem Bugu sam posiada liczne dopływy. Największe to: Czerwonka Liwska (dł. 7,05 km), Miedzanka (dł. 19,50 km), Czerwonka Grochowska (dł. 10,9 km), Struga (dł. 13,24 km) oraz Kostrzyń (dł. 45 km). Rzeką posiada dwa źródła północne i południowe, które znajdują się poza granicami powiatu. Spadek rzeki główny wynosi 0,54%. Przepływa przez kilka gmin powiatu węgrowskiego m.in.: Liw, Korytnica i Łochów. W granicach administracyjnych powiatu rzeka posiada urozmaicone brzegi – od wysokich skarp po płaskie mielizny, otwierające widok na rozległe, malowniczo położone łąki i pastwiska. Częściowo jest ona uregulowana, choć występują również odcinki o nienaruszonym przez człowieka charakterze, lokalnie w dolinie napotyka się na wtórne zabagnienia.

Wody są elementem ekosystemu najbardziej podatnym na zanieczyszczenie, a jednocześnie posiadają dużą zdolność samooczyszczania się w warunkach zachowania struktury biologicznej i składu gatunkowego ekosystemu. Na terenie powiatu węgrowskiego wszystkie główne cieką prowadzą wody nie odpowiadające normom, szczególnie pod względem bakteriologicznym. Odnotowywane są przekroczenia dopuszczalnych wartości w odniesieniu do bakterii kałowych (*miano coli*) oraz stężeń fosforanów i azotu azotynowego. Oznacza to, że głównym dostarczycielem zanieczyszczeń do wód powierzchniowych jest gospodarka komunalna (ścieki bytowe) oraz rolnictwo (spływy nawozów, wywożenie gnojówek itp.) Badania dwóch głównych rzek – Bugu i Liwca przeprowadzane są corocznie, natomiast pozostałych cieków – cyklicznie co kilka lat. Do najważniejszych źródeł zanieczyszczeń wód powierzchniowych trzeba zaliczyć:

- spływy obszarowe z terenów użytkowanych rolniczo,
- odprowadzanie ścieków komunalnych i przemysłowych bez oczyszczenia,
- niekontrolowane spływy wód deszczowych z aglomeracji miejskich do cieków,
- użytkowanie nieszczelnych szamb,
- zanieczyszczanie mechaniczne rzek poprzez wyrzucanie śmieci.

Spływy zanieczyszczeń do wód podlegają sezonowym zmianom. Zwiększony dopływ zanieczyszczeń notuje się w okresie wiosennym, głównie wskutek stosowania przez rolników

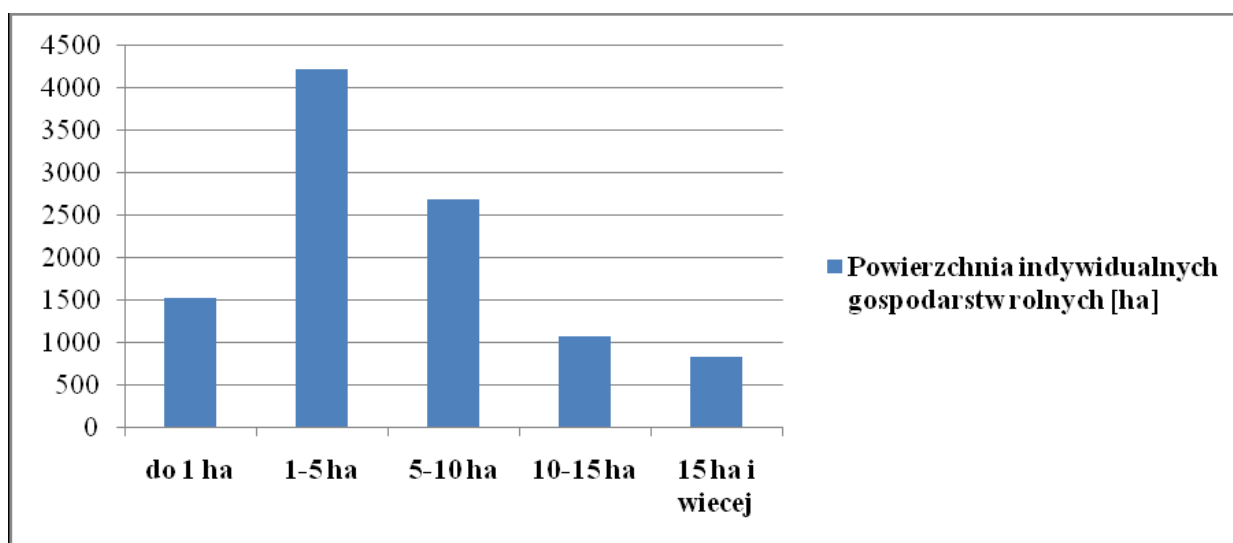
nawozów i środków ochrony roślin. Duży wpływ na ilość wytwarzanych ścieków ma gospodarka wodno-ściekowa w gminach. Często inwestowanie w wodociągi, bez jednoczesnego zapewnienia skanalizowania miejscowości, pociąga za sobą zwiększone zużycie wody i odprowadzanie większej ilości ścieków.

Ogólna jakość wód poziomu czwartorzędowego na terenie powiatu węgrowskiego, podobnie jak na terenie całego województwa mazowieckiego uznawana jest za średnią – wymagającą prostego procesu uzdatniania. Wody dobrej jakości nie wymagające uzdatniania spotyka się na północ od Węgrowsa. Wody złej jakości występują na pn-zach od Węgrowsa w dolinie rzeki Liwiec. Wody z poziomów trzeciorzędowych zaliczane są do wód o średniej jakości z dość dużą zawartością żelaza i manganu.

Gleby

Na obszarze powiatu węgrowskiego występuje dosyć szeroka gama gleb powstałych w procesie glebotwórczym z utworów polodowcowych, na które znaczący wpływ miały m.in. rodzaj i pochodzenie skały macierzystej, rzeźba terenu, warunki klimatyczne, stosunki wodne, roślinność oraz działalność człowieka. Gleby powiatu węgrowskiego należą do środkowoeuropejskiej strefy glebowej. Ich rozwój przebiegał w warunkach klimatu umiarkowanego. Charakterystyczne dla tej strefy są gleby bielcowe, pyłowe i brunatne. Wytworzone one są z glin zawałowych lekkich oraz piasków leżących na glinach. Na terenie powiatu węgrowskiego dominują gleby lekkie i bardzo lekkie – bielcowe i rdzawe utworzone z piasków gliniastych i żwirów piaszczystych. Miejscami na piaskach gliniastych i lekkich glinach wytworzyły się gleby płowe i gleby brunatne wyługowane. Wzdłuż koryta Bugu i Liwca występują mady o różnej przepuszczalności. Na terenie powiatu przeważają grunty IV – VI klasy bonitacyjnej. Na gruntach ornych uprawia się głównie zboża, ziemniaki, rzepak oraz uprawy przemysłowe.

Rysunek nr 1 *Struktura obszarowa indywidualnych gospodarstw rolnych w Powiecie Węgrowskim (Powszechny Spis Rolny 2010).*

Powierzchnię użytków rolnych ogółem stanowią: użytki rolne w dobrej kulturze rolnej (użytki rolne utrzymywane zgodnie z normami, spełniające wymogi Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie minimalnych norm z dnia 12 marca 2007 r. z późniejszymi zmianami (Dz. U. z 2010 r., nr 39, poz. 211), na którą składają się: 1. łąki trwałe, 2. pastwiska trwałe, 3. uprawy trwałe, w tym sady (plantacje drzew i krzewów owocowych oraz ich szkółki), 4. ogrody przydomowe (bez powierzchni przeznaczonej na rekreację), 5. zasiewy, 6. grunty ugorowane, 7. użytki rolne pozostałe.

Surowce mineralne

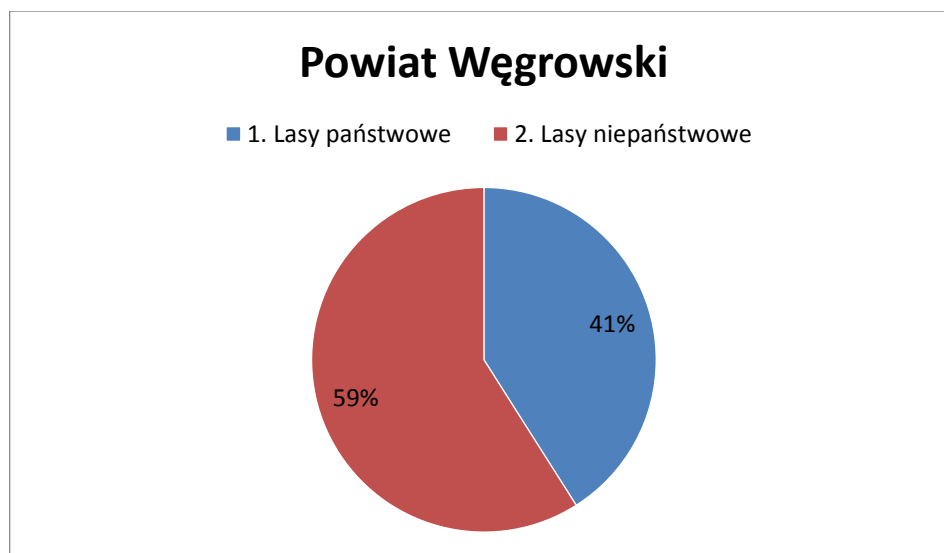
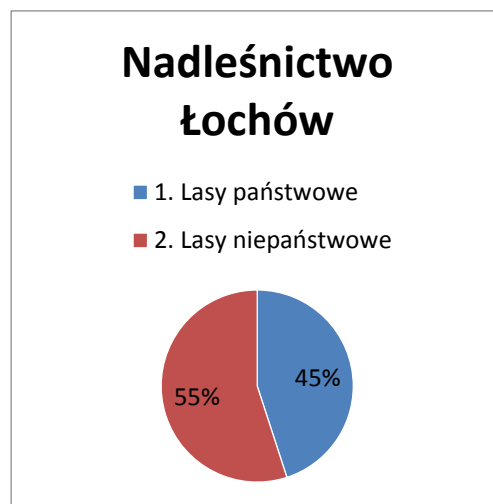
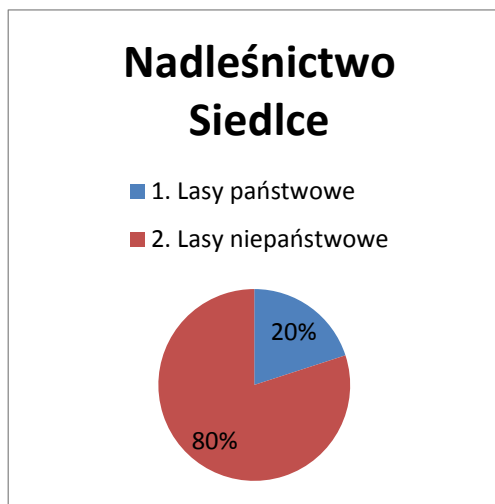
Głównym kompleksem litologicznym na obszarze powiatu węgrowskiego przedstawiającym wartości surowcowe są osady piaszczyste i piaszczysto – żwirowe pochodzenia rzecznoego oraz piaszczyste pochodzenia eolicznego. Osady te to tzw. kruszywo naturalne stosowane na szeroką skalę w budownictwie i drogownictwie tj. złoża mieszanek żwirowo - piaskowych. W obrębie powiatu znajdują się także piaski kwarcowe wykorzystywane do produkcji betonów komórkowych oraz do produkcji cegły wapienno-kwarcowej. Piaski kwarcowe udokumentowane zostały na terenie gmin Korytnica/Liw oraz Sadowne. Spośród wszystkich złóż powiatu tylko dwa mają status aktywny i są obecnie eksploatowane, kolejne 3 eksploatowane są okresowo. Z uwagi na powierzchniowe występowanie złóż są one eksploatowane w kopalniach naziemnych metodą odkrywkową. Złoża powiatu węgrowskiego budują surowce pospolite, powszechnie występujące, stąd też sklasyfikowano je z punktu widzenia ochrony złóż do klasy 4, najniższej. Natomiast klasyfikację złóż ze względu na ochronę środowiska przeprowadzono po uwzględnieniu stopnia kolizyjności eksploatacji górniczej danego złoża w odniesieniu do różnych komponentów środowiska przyrodniczego i elementów zagospodarowania przestrzennego. W większości teren nad złożem stanowią nieużytki, obszary gospodarki rolnej (V i VI kl.), w mniejszym stopniu obszar leśny. Dwa złoża zlokalizowane w Gminie Liw: „Jarnice Pieńki” i „Jarnice Pieńki II” występują na obszarze Siedlecko – Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Dwa kolejne złoża „Sadowne” i „Sadowne I” znajdują się w obrębie Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego. Z tego punktu widzenia 15 złóż zaliczono do klasy A, a więc mało konfliktowych, możliwych do eksploatacji bez większych ograniczeń, ponieważ położone są na obszarach nie podlegających ochronie prawnej. Do klasy B, czyli złóż konfliktowych, zaliczono 4 złoża, których eksploatacja powinna być zaniechana, ze względu położenia na obszarze podlegającym ochronie na mocy przepisów prawa. Podkreślić należy fakt, że w wielu złożach wydobywanie odbywa się bez ważnej koncesji, zatwierdzonego planu ruchu górniczego, w sposób nieuporządkowany. Powszechna jest także nielegalna eksploatacja kopalni, szczególnie piasku wydumowego. Koncesję dla prowadzenia eksploatacji złóż posiadają trzy złoża kruszywa naturalnego. Większość złóż znajduje się na terenach należących do osób prywatnych.

Lesistość

Gospodarka leśna na terenie powiatu prowadzona jest zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, która jako główny cel przyjmuje zapewnienie trwałości lasu

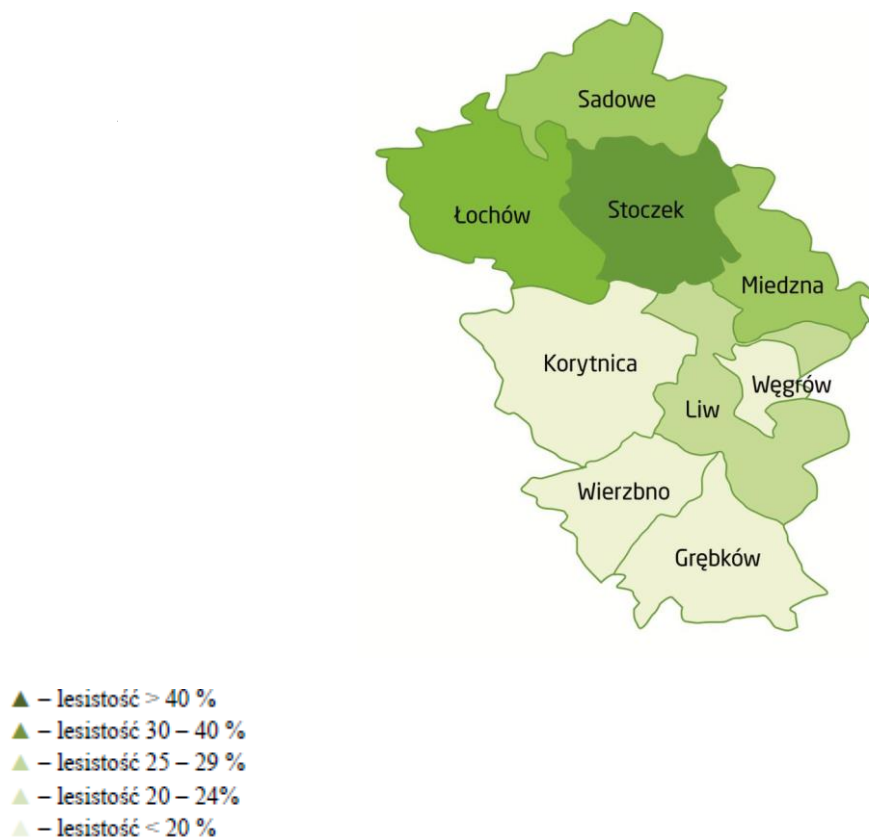
i ciągłości jego wielofunkcyjnej roli w zagospodarowaniu przestrzennym kraju. Obszary leśne powiatu węgrowskiego nadzorowane są przez dwa nadleśnictwa: Nadleśnictwo Siedlce (gm. Grębków i Wierzbno) i Nadleśnictwo Łochów (gm. Liw, Korytnica, Miedzna, Stoczek, Sadowne, Łochów i m. Węgrów).

Rysunek 2 Lasy państwowe i niepaństwowe na terenie powiatu węgrowskiego

Na terenie powiatu węgrowskiego łączna powierzchnia lasów wynosi 34575 ha. Lasy państwowe stanowią 14 297 ha (41%) a lasy niepaństwowe 20278 ha (59%).

Rysunek 3 Lesistość na terenie poszczególnych gmin powiatu węgrowskiego.

Zgodnie z ustawą o lasach starosta sprawuje nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa.

Starosta z Nadleśniczym Nadleśnictwa Siedlce i Łochów zawarł porozumienie **dotyczące powierzenia spraw z zakresu nadzoru nad gospodarką leśną w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa, w tym wydawanie decyzji administracyjnych w I instancji.**

Lasy Nadleśnictwa Łochów tworzące terytorialnie powiat węgrowski rozmieszczone są nierównomiernie i podzielone na dwa obręby: Łochów i Węgrów. Większość lasów położona jest w kilku kompleksach leśnych, jednak nadleśnictwo zarządza również dużą liczbą małych powierzchniowo działek lub niewielkich kilkuhektarowych kompleksów. Znaczna część tych działek położona jest w otoczeniu lasów prywatnych. Dominującymi typami siedlisk są siedliska borowe, lasowe i olszowe. Gatunkiem panującym jest sosna, dąb, brzoza, świerk. Większą lesistością oraz liczbą dużych kompleksów leśnych charakteryzuje się północna część nadleśnictwa, fragmenty dawnej Puszczy Kamienieckiej. Część południowa nadleśnictwa, poza kompleksem Ruchna w obrębie Węgrów jest mniej zalesiona. Najmniejszą lesistością charakteryzuje się środkowa część obszaru nadleśnictwa w okolicach Korytnicy.

Na terenie Nadleśnictwa Siedlce wyodrębniono siedliska borowe, i siedliska lasowe zajęte przeważnie przez dąb, sosnę, brzozę, i olchę. Głównym gatunkiem tworzącym drzewostany jest sosna, a ponadto: dąb, olcha, brzoza.

Dla całego powiatu opracowano Uproszczone Plany Urządzenia Lasu i inwentaryzacji stanu lasu co stanowi podstawę do prowadzenia prawidłowej gospodarki leśnej. Opracowanie Uproszczonych Planów Urządzenia Lasu na terenie powiatu węgrowskiego zwiększyło powierzchnie leśne o łącznej powierzchni 2438 ha, ubyło o 63 ha.

System obszarów przyrodniczych, w tym objętych ochroną prawną.

Powiat Węgrowski to teren o bogatych walorach przyrodniczych, charakteryzujący się dużą zmiennością krajobrazów i małą degradacją. Środowisko przyrodnicze powiatu obejmuje swoim zasięgiem kompleksy leśne, walory krajobrazowe, obszary chronione, użytki rolne i zasoby wodne. Do unikatowych środowisk przyrodniczych powiatu zalicza się m.in. dolinę Bugu i Liwca, czy rozległe kompleksy Puszczy Łochowskiej.

Położony jest na obszarze funkcjonalnym „Zielone Płuca Polski”, głównie dzięki malowniczym terenom w dolinie rzeki Liwiec i Bug, które traktowane są jako fenomen przyrodniczy w skali europejskiej.

Ponadto Powiat Węgrowski objęty jest trzema międzynarodowymi systemami przyrodniczymi:

1. **Europejska Sieć Ekologiczna (EECONET)**, której jednym ze składników jest Krajowa Sieć Ekologiczna (ECONET-PL) – wieloprzestrzenny system obszarów węzłowych najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczym i reprezentatywnym, wyróżniający się z otoczenia bogactwem różnorodności biologicznej i krajobrazowej, stanowiący ważne ostoje dla gatunków rodzimych i wędrownych, wśród nich znaczna część to gatunki rzadkie lub zagrożone wyginięciem. W zasięgu terytorialnym powiatu węgrowskiego występują fragmenty dwóch obszarów węzłowych o znaczeniu krajowym, obejmujące Dolinę rzeki Liwiec (13K) oraz Obszar Doliny Dolnego Bugu (24M).
2. **Program CORINE** – stanowiącego podstawę dla systemów obszarów chronionych NATURA 2000 opartego na europejskiej sieci ekologicznej ECONET, który w Polsce jest realizowany w trzech działach tematycznych: CORINE land cover (gromadzi informacje dotyczące użytkowania ziemi); CORINAIR (inwentaryzacja emisji zanieczyszczeń); CORINE biotopes (typowanie ostoi przyrodniczych, sporządzenie opisu bogactwa przyrodniczego).
3. **Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000** – program utworzenia w krajach Unii Europejskiej wspólnego systemu obszarów objętych ochroną przyrody, którego celem jest zachowanie zarówno zagrożonych wyginięciem siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt w skali Europy, ale też typowych, wciąż jeszcze powszechnie występujących siedlisk przyrodniczych. W obszarze terytorialnym zasięgu powiatu węgrowskiego znajduje się sześć obszarów Natura 2000:
 - Trzy Obszary Szczególnej Ochrony Ptaków (OSO) - „Dolina Dolnego Bugu” – PLB140001; „Dolina Liwca” – PLB140002; „Dolina Kostrzynia” – PLB140009,

- Trzy Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk (SOO) – „Ostoja Nadbużańska” – PLH140011; „Kantor Stary” – PLH140007; „Ostoja Nadliwiecka” – PLH140032.

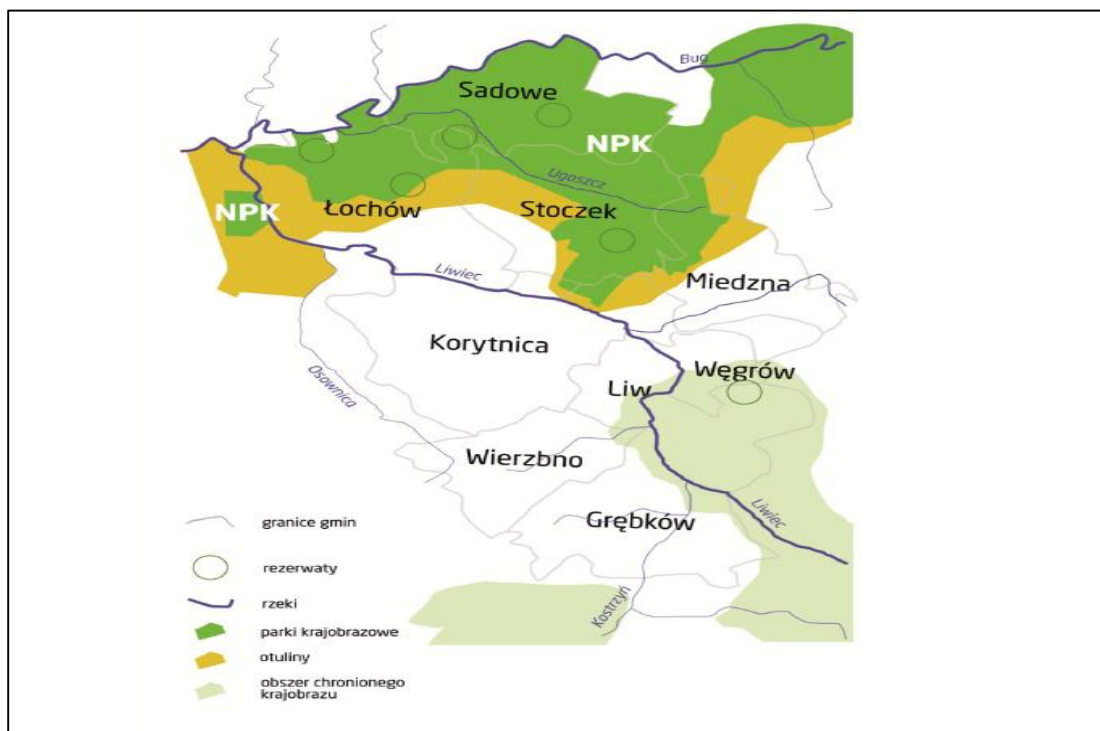
Najcenniejsze przyrodniczo obszary powiatu węgrowskiego objęte są różnymi formami ochrony prawnej. Łączna powierzchnia wszystkich form ochrony przyrody wynosi 46 375,9 ha, zajmując na terenie powiatu 38% jego powierzchni. Należą do nich:

- **Nadbużański Park Krajobrazowy** – zajmujący obszar 35 875,0 ha, a wraz z otuliną 48 160 ha terenu powiatu. Park o nieprzeciętnych walorach krajoznawczych i przyrodniczych, obejmuje w całości miasto i gminę Łochów i gminę Sadowne oraz część gminy: Korytnica, Stoczek, Liw i Miedzna. Dużym jego walorem jest niski stopień przekształcenia krajobrazu, a zwłaszcza środowisk roślinnych, które w dużym stopniu zachowały cechy zbiorowisk naturalnych lub półnaturalnych. Zasadniczym elementem krajobrazu parku jest szeroka, piaszczysta dolina Bugu urozmaicona tarasami, starorzeczami, wydrami i pagórkami kemowymi. W jego rejonie znajduje się dolny odcinek rzeki Liwiec wraz z ujściem Osownicy oraz znaczna część zlewni Ugoszcz. Dominują w nim bory sosnowe, na glebach żyzniejszych zaś bory mieszane świeże z sosną i domieszką świerku i dębu. Na obrzeżach doliny, w miejscach o wysokim poziomie wód gruntowych rosną lasy bagienne – olsy i łągi jesionowo – olszowe. Flora parku liczy około 1300 gatunków, w tym 60 gatunków roślin chronionych. Natomiast wilgotne, nadbużańskie łąki, bagna i lasy łęgowe są miejscem gniazdowania i odpoczynku dla wielu gatunków ptaków wodno – błotnych.
- **Siedlecki – Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu** – obejmujący tereny wyróżniające się walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi. Obszar rozciąga się na Wysoczyźnie Siedleckiej między Siedlcami a Węgrowem na powierzchni około 35 800 ha. Ogólna powierzchnia chronionego obszaru w granicach powiatu węgrowskiego wynosi 10 380 ha, w tym na terenie gminy Grębków – 900 ha, Liw – 7 700 ha, Wierzbno – 180 ha oraz miasta Węgrów – 1 600 ha. Ponad 70% powierzchni obszaru użytkowana jest rolniczo, lasy zajmują około 9 tyś. ha i są dość mocno rozproszone, największym kompleksem jest uroczysko Ruchna. Przez niemal cały obszar przepływa rzeka Liwiec. Występuje tu 960 gatunków roślin naczyniowych oraz 84 gatunki roślin zarodnikowych i grzybów, w tym 7 rzadkich gatunków grzybów, 18 – porostów, 12 – wątrobowców, 9 – torfowców oraz 38 – mchów właściwych. Wyróżniono blisko 80 gatunków roślin rzadkich.
- **Rezerваты przyrody** - na terenie powiatu węgrowskiego występuje 6 rezerwatów przyrody i są to rezerваты częściowe pod względem ochronnym, o charakterze leśnym, flortystycznym, ornitologicznym, krajobrazowym i torfowiskowym. Celem ochrony jest zachowanie naturalnych zbiorowisk leśnych, stanowisk roślin chronionych oraz bogatej ornitofauny. Pięć rezerwatów zlokalizowanych jest na terenie Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego: rezerwat Czaplowizna, Jagiel, Wilcze Błota, Mokry Jagiel oraz Moczydło. Rezerwat Kantor Stary znajduje się w granicach Siedlecko – Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Łączna powierzchnia rezerwatów znajdujących się na terenie powiatu węgrowskiego wynosi 590,67 ha, w tym na terenie gminy: Łochów – 321,03 ha, Sadowne – 116,13 ha, Liw 95,43 ha oraz Stoczek – 58,08 ha.

- **Pomniki przyrody**- dominującą liczbę pomników przyrody powiatu stanowią stare okazy drzew, zarówno pojedyncze o pięknym pokroju, jak i grupy drzew skupione w alejach lub kępach. Łącznie na terenie powiatu węgrowskiego ustanowiono 197 pomników przyrody w tym: 148 sztuk pojedynczych drzew, 41 grup drzew, 6 tworów przyrody nieożywionej – głazy narzutowe, stanowisko przyrody ożywionej – kolonia mrowisk o pow. 2,72 ha oraz stanowisko grzyba podziemnego o pow. 0,13 ha. Największa liczba pomników przyrody występuje na terenie gminy Sadowe – 59 i Łochów – 56, najmniej w gminie Liw – 2 oraz mieście Węgrów – 1.
- **Użytki ekologiczne** – na terenie powiatu ustanowiono 19 użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 119,72 ha. Celem szczególnym ochrony objęto bagna i zbiorniki wodne i jeziora śródleśne występujące w gminach Łochów – 41,03 ha, Sadowe – 43,72 ha, Stoczek – 19,13 ha, Miedzna – 13,16 ha i Liw – 2,68 ha.
- **Zespoły Przyrodniczo – Krajobrazowe** - na terenie powiatu węgrowskiego znajduje się 17 obiektów zabytkowych o charakterze parkowym, wyróżniających się znacznymi walorami widokowymi i estetycznymi. Łączna ich powierzchnia wynosi 108,17 ha, w tym na terenie gminy Grębków – 15,5 ha, Korytnica – 11,9 ha, Liw – 34,29, Łochów – 31,0 ha, Miedzna – 3,1 ha, Wierzbno – 5,98 ha oraz w mieście Węgrów – 6,4 ha.

W powiecie węgrowskim występuje szereg cennych i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, które są prawnie chronione. Są one umieszczone w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin i Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt jak również na Czerwonej Liście Roślin Naczyniowych. Wiele ich gatunków występuje na terenach najmniej przekształconych przez człowieka to jest w Nadbużańskim Parku Krajobrazowym oraz rezerwach.

Rysunek 4 *Obszary cenne przyrodniczo podlegające ochronie na terenie Powiatu Węgrowskiego.*

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Węgrowskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą na lata 2016 - 2019

Powietrze

Powietrze atmosferyczne należy do najważniejszych chronionych komponentów środowiska przyrodniczego. Obowiązujące regulacje prawne odnoszą się przede wszystkim do jego jakości oraz kontroli emisji w postaci pozwoleń na emisję gazów i pyłów. Ze względu na porozumienia międzynarodowe, ochrona powietrza atmosferycznego obejmuje również warstwę ozonową i klimat. W polskim prawie środowiskowym zakres i sposoby ochrony powietrza atmosferycznego są określane głównie w ustawie Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2001 nr 62 poz. 627 z późn. zm.). Przepisy te dotyczą ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, przeciwdziałania zanieczyszczeniom, wydawania pozwoleń, opłat i kar administracyjnych za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza. Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach;
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane;
- zmniejszanie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach.

Zanieczyszczeniami powietrza nazywamy wszelkie substancje (gazy, ciecze, ciała stałe), które znajdują się w powietrzu atmosferycznym, ale nie są jego naturalnymi składnikami. Zanieczyszczenia powietrza można podzielić na dwie grupy:

- zanieczyszczenia gazowe – związki chemiczne w stanie lotnym np.: tlenki azotu, tlenki siarki, tlenek i dwutlenek węgla, węglowodory. Zanieczyszczenia gazowe, które wpływają na stan atmosfery w skali globalnej to: dwutlenek węgla (CO₂), metan (CH₄) i tlenki azotu (Nox). Nazywamy je gazami cieplarnianymi, ponieważ są odpowiedzialne za globalne ocieplenie, spowodowane zarówno działalnością człowieka, jak też procesami naturalnymi;
- zanieczyszczenia pyłowe:
 - pyły o działaniu toksycznym – są to pyły zawierające metale ciężkie, pyły radioaktywne, azbestowe, pyły fluorków oraz niektórych nawozów mineralnych,
 - pyły szkodliwe – pyły te mogą działać uczulająco; zawierają one krzemionkę, drewno, bawełnę, glinokrzemiany;
 - pyły obojętne – które mogą mieć działanie drażniące; zawierają głównie związki żelaza, węgla, gipsu, wapienia.

Badania jakości powietrza potwierdzają, iż emisja antropogeniczna jest głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza w województwie mazowieckim. Lokalnie na stan czystości powietrza oddziałują przede wszystkim zanieczyszczenia z palenisk domowych tzw. niska emisja rozproszona komunalno - bytowa (emisja powierzchniowa) oraz ze środków transportu (emisja liniowa). Znaczny udział w zanieczyszczeniu powietrza mają zanieczyszczenia z procesów spalania paliw tzw. zanieczyszczenia energetyczne oraz zanieczyszczenia technologiczne (emisja punktowa).

Hałas

W dzisiejszym zurbanizowanym świecie mamy do czynienia z powszechną obecnością hałasu. Stan środowiska, ze względu na jego zanieczyszczenie hałasem, określa się za pomocą tzw. klimatu akustycznego, który jest zespołem zjawisk akustycznych kształtowanych przede wszystkim przez źródła hałasu takie jak:

- komunikacja samochodowa, kolejowa, lotnicza,
- zakłady: przemysłowe, rzemieślnicze i usługowe, emitujące hałas na zewnątrz,
- obiekty użyteczności publicznej związane z hałaśliwą działalnością, np. stadiony,
- transport dostawczy i komunalny, maszyny budowlane,
- przemysł energii elektrycznej o wysokich napięciach (>110 kV).

Hałas przemysłowy na terenie powiatu węgrowskiego stanowi zagrożenie o charakterze lokalny. Występuje na terenach z zabudową o charakterze mieszkalnym, które są zlokalizowane blisko zakładów rzemieślniczych i usługowych. Wpływ ich na ogólny klimat akustyczny powiatu nie jest znaczący, jednak są one przyczyną lokalnych negatywnych skutków odczuwalnych przez okolicznych mieszkańców. Do zakładów takich należą najczęściej: stolarskie, tartaki, warsztaty mechaniki pojazdowej, blacharskie, ślusarskie. Poziom hałasu przemysłowego jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od parku maszynowego, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych, a także prowadzonych procesów technologicznych oraz funkcji urbanistycznej sąsiadujących z nim terenów. Przyczyną występowania niekorzystnego oddziaływania hałasu przemysłowego są często błędne decyzje lokalizacyjne oraz brak stosownych decyzji niezbędnych do rozpoczęcia określonej działalności gospodarczej.

Na terenie powiatu węgrowskiego najbardziej uciążliwym źródłem hałasu jest właśnie komunikacja drogowa. Znacząco oddziałującym ciągiem komunikacyjnym są drogi krajowe nr 62 i nr 50 oraz 3 drogi powiatowe przebiegające przez teren powiatu. Hałas najbardziej uciążliwy jest dla mieszkańców, których posesje znajdują się bezpośrednio przy tych drogach. Niekorzystnym zjawiskiem jest rozwój budownictwa mieszkalnego wzdłuż dróg. Z tego powodu nowe budynki mieszkalne powinny być lokalizowane w pewnej odległości od ruchliwych tras komunikacyjnych, zarówno ze względu na ograniczenie wpływu hałasu na mieszkańców, jak i zanieczyszczenia powietrza.

Odpady

Na terenie powiatu węgrowskiego funkcjonuje system zbierania odpadów niesegregowanych oraz system selektywnego zbierania. Właściciele nieruchomości mają obowiązek wydzielenia spośród strumienia odpadów komunalnych następujących frakcji: odpady kuchenne (biodegradowalne), odpady opakowaniowe (papier, szkło, plastik, metale), odpady niebezpieczne, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz odpady wielkogabarytowe.

Wszystkie gminy powiatu węgrowskiego mają zorganizowane i wdrożone systemy selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Typowym jest system segregacji „u źródeł”, czyli worki do segregacji, w które zaopatrywani są mieszkańcy. Worki specjalnie oznakowane, z przeznaczeniem na frakcje segregowane wydawane przez przedsiębiorstwa, z którymi mieszkańcy mają zawartą

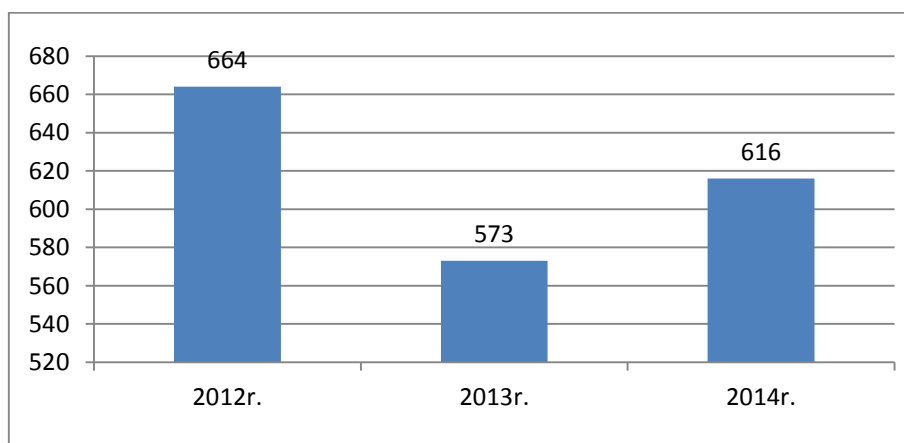
umowę na odbiór odpadów lub przez sołtysów poszczególnych wsi. Odpady zmieszane zbierane są w czarne worki lub pojemniki, frakcje zbierane selektywnie takie jak szkło, plastik, papier, metal zbierane są w specjalnie oznaczone worki kolorowe. Ponadto, do zbiórki odpadów komunalnych służą kontenery zlokalizowane przy szkołach, urządach, cmentarzach czy innych jednostkach użyteczności publicznej. Odbiory odbywają się bezpośrednio od mieszkańców, na podstawie wcześniej ustalonego grafiku. Są to odbiory cykliczne.

Gospodarka mieszkaniowa i budownicza

Terytorium Powiatu Węgrowskiego obejmuje 9 gmin, z którego to terenu wydawane są pozwolenia na budowę. Część gmin na swoim obszarze posiada miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Dla większości inwestycji są wydawane decyzje o warunkach zabudowy bądź decyzje ustalające inwestycje celu publicznego. Liczba wydanych pozwoleń na budynki mieszkalne kształtuje się w granicy 240. W latach 2012- 2014 liczba pozwoleń na budynki mieszkalne kształtuje się następująco 2012r. – 248, 2013r. -218, 2014r. – 258.

Miasto Węgrów posiada teren ekonomiczno-przemysłowy zwolniony od podatków, zachęcający do lokalizacji na nim dużych przedsiębiorstw. Wybudowano już na tym terenie Zakład Produkcyjny Zapraw Suchych oraz Zakład Produkcyjny Węży ogrodowych. Poniżej na rys. 1 przedstawiono wykres obrazujący liczbę wydawanych pozwoleń na budowę na terenie powiatu w latach 2012-2014:

Rysunek 5 Liczba wydanych pozwoleń na budowę w latach 2012-2014

Wnioski do diagnozy

Powietrze:

- zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza ze źródeł przemysłowych i gospodarstw domowych na terenie powiatu;
- ścisłe przestrzeganie przepisów o ochronie atmosfery w przypadku nowych inwestycji;

- zastąpienie węgla kamiennego innymi nośnikami energii – np. olejem opałowym, gazem ziemnym; zmiana kotłowni;
- ograniczanie zużycia energii cieplnej poprzez termomodernizację budynków; montaż liczników ciepła i zaworów termostatycznych oraz stosowanie w budownictwie materiałów energooszczędnych;
- prace remontowe i modernizacyjne dróg powiatowych i gminnych sprzyjające poprawie płynności ruchu;
- tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania zgodnie z wymaganiami obowiązującego prawa w zakresie ochrony środowiska;
- prowadzenie działań edukacyjnych oraz popularyzujących odnawialne źródła energii;
- montaż instalacji bazujących na odnawialnych źródłach energii w budynkach użyteczności publicznej.

Wody

- kanalizacja obszarów nieskanalizowanych;
- ograniczenie stosowania chemicznych środków ochrony roślin i nawozów sztucznych na obszarach dolin rzecznych i obniżeń terenu (z płytkim zaleganiem wód gruntowych);
- realizacja inwestycji ograniczających zanieczyszczenia azotowe pochodzące z rolnictwa (głównie budowa płyt gnojowych i zbiorników na gnojowicę);
- ustanowienie obszarów ochronnych dla głównych zbiorników wód podziemnych oraz stref ochrony ujęć wód podziemnych;
- intensyfikacja działań kontrolnych mających na celu przeciwdziałanie odprowadzaniu nieoczyszczonych ścieków komunalnych do wód oraz przeciwdziałanie nieprawidłowościom w odprowadzaniu ścieków przemysłowych, w tym weryfikacja pozwoleń wodno prawnych;
- rozwój sieci monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych;
- zapewnienie ochrony naturalnych zbiorników retencyjnych, takich jak tereny podmokłe i nieuregulowane ciekł wodne poprzez wprowadzenie odpowiednich zapisów do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Gleby

- zagospodarowywanie gleb w sposób adekwatny do ich klasy bonitacyjnej;
- ograniczanie czynników wpływających na degradację gleby;
- ochrona gruntów rolnych;
- przeciwdziałanie degradacji chemicznej gleb poprzez ochronę powietrza i wód powierzchniowych;
- promocja rolnictwa ekologicznego i rolnictwa integrowanego;
- minimalizowanie przeznaczenia gruntów ornych o najwyższych klasach bonitacyjnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- rozwój monitoringu gleb;

Hałas

- ograniczenie emisji akustycznej podstawowych źródeł hałasu tj. komunikacji samochodowej (poprawa jakości nawierzchni jezdni, zmiana organizacji ruchu);
- działania zmierzające do ograniczenia przenikania hałasu do środowiska (stosowanie ekranów akustycznych, specyficzne kształtowanie linii zabudowy i bryły powstających budynków w celu zminimalizowania wpływu hałasu drogowego, zwiększenie izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych w budynkach, a w szczególności w stolarce okiennej);
- zastosowanie zabezpieczeń przed nadmiernym hałasem komunikacyjnym poprzez tworzenie pasów zadrzewień;
- propagowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych zapobiegających powstawaniu i przenikaniu hałasu do środowiska;
- systematyczne eliminowanie w przemyśle technologii i urządzeń przekraczających wartości normatywne emisji hałasu;
- wykorzystywanie planowania przestrzennego dla rozdzielania potencjalnych źródeł hałasu od terenów mieszkaniowych;
- ustalanie i egzekwowanie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku przez właściwe organy i inspekcje ochrony środowiska;
- rozwój systemu monitoringu hałasu.

Przyroda

- zachowanie rodzimego bogactwa przyrodniczego i walorów krajobrazowych;
- usuwanie lub ograniczanie aktualnych i potencjalnych zagrożeń dla zachowania różnorodności biologicznej;
- wspieranie działalności proekologicznych;
- utrzymanie istniejących obszarów i obiektów prawnie chronionej przyrody i krajobrazu;
- współpraca przy powoływaniu nowych obszarów i obiektów prawnie chronionej przyrody i krajobrazu.

Lasy

- racjonalne użytkowanie zasobów leśnych;
- zwiększanie lesistości;
- dostosowanie składu gatunkowego drzewostanów do siedliska;
- prowadzenie nasadzeń zgodnych z charakterystyka siedliskową;
- właściwa profilaktyka: uświadamianie i edukowanie społeczeństwa w celu ochrony przed pożarem i wandalizmem;
- stały nadzór nad gospodarką leśną w lasach prywatnych;
- wykonanie uproszczonych planów urządzania lasów;
- stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki, nielegalne wysypiska śmieci)

Odpady

- zapewnienie wysokiego stopnia odzysku odpadów;
- zapewnienie bezpiecznego dla środowiska unieszkodliwiania odpadów;
- zmniejszenie ilości produkowanych odpadów;
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych kierowanych na składowisko;
- wspieranie działań na rzecz eliminacji praktyk nielegalnego składowania odpadów
- odzysk surowców wtórnych oraz odpadów organicznych w celu ich dalszego wykorzystania;
- właściwe składowanie i unieszkodliwianie odpadów;
- kontrola jakości i ilości odpadów wprowadzonych do środowiska

III. Kapitał społeczny

Demografia

Powiat Węgrowski według danych statystycznych za 2013 rok liczył 67 596 ludności, z czego 71% stanowią mieszkańcy terenów wiejskich. Stolica powiatu - miasto Węgrów liczy 13 tysięcy mieszkańców. Powiat charakteryzuje się średnią gęstością zaludnienia, gdyż wynosi ona 55 osób na km². Na 100 mężczyzn przypada 101 kobiet. Udział ludności miejskiej wynosi 29%.

Tabela nr 1 Powierzchnia, liczba ludności i gęstość zaludnienia w gminach powiatu węgrowskiego wg stanu na 31.12.2013 r.

Lp.	Gmina	Powierzchnia w km ²	Liczba ludności	Gęstość zaludnienia na km ²
1.	Grębków	131	4.553	35
2.	Korytnica	181	6.464	36
3.	Liw	170	7.616	45
4.	Łochów	195	17.962	92, w tym miasto 507
5.	Miedzna	116	4.033	35
6.	Sadowne	145	6.066	42
7.	Stoczek	144	5.176	36
8.	Węgrów	35	12.796	360
9.	Wierzbno	103	2.930	28
RAZEM		1.220	67.596	

Źródło: Bank Danych Lokalnych – GUS

Tabela nr 2 Ludność powiatu węgrowskiego w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym

Lp.	Gmina	Ogółem liczba ludności	Ludność – wiek:		
			przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny
	Powiat	67 596	13 051	41 983	12 562
1.	m. Węgrów	12 796	2 354	8 187	2 255
2.	gm. Grębków	4 553	915	2 719	919
3.	gm. Korytnica	6 464	1 263	3 944	1 257
4.	gm. Liw	7 616	1 480	4 744	1 392
5.	m. i gm. Łochów	17 962	3 701	11 231	3 030
6.	Gm. Miedzna	4 033	703	2 493	837
7.	Gm. Sadowne	6 066	1 149	3 749	1 168
8.	Gm. Stoczek	5 176	994	3 139	1 043
9.	Gm. Wierzbno	2 930	492	1 777	661

Źródło: Bank Danych Lokalnych – GUS

Spośród ogółu mieszkańców powiatu 33 891 - to kobiety (50,1%), mężczyźni - 33.705 (49,9%). Na 100 mężczyzn przypada 101 kobiet.

Struktura wiekowa ludności w powiecie węgrowskim jest dosyć korzystna względem wartości odnoszących się do województwa mazowieckiego, gdyż notuje się korzystny odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym (19,30%), produkcyjnym (62,12 %) oraz poprodukcyjnym (18,58%). Na sto osób w wieku produkcyjnym przypada 64 osoby w wieku nieprodukcyjnym.

W 2013 r. przyrost naturalny w skali powiatu był dodatni i w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wskaźnik 0,5. Jednak w odniesieniu do dłuższego okresu (lata 2010-2013) jest on ujemny i wynosi – 1,0. Jedynie w gm. Liw był dodatni i wyniósł 0,2 oraz w mieście Węgrów 0,1. Najgorsza sytuacja pod względem demograficznym jest w gm. Wierzbno. Za 2013 rok odnotowano również ujemny wskaźnik migracji wewnętrznej i zagranicznej na pobyt stały – 3,7. W okresie 2009-2013 wskaźnik ten utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Urodzenia żywe na 1000 ludności wyniosły w 2013 roku 11,0 - podczas gdy w województwie mazowieckim 10,4. Biorąc pod uwagę przyrost naturalny oraz migracje prognozuje się, że liczba ludności w powiecie węgrowskim w okresie od 2015 do 2020 roku spadnie o 4,2%.

Sfera gospodarcza

Powiat węgrowski jest powiatem typowo rolniczym, stąd też głównym zajęciem ludności jest rolnictwo. 57,8 % pracuje w rolnictwie, 42,2 % poza rolnictwem, co tłumaczy niski wskaźnik podmiotów w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym wynoszący 1121, podczas gdy w województwie mazowieckim wynosi on 2184. W powiecie węgrowskim prowadzi działalność gospodarczą 4.198 podmiotów, w tym 23 państwowe, 171 komunalnych, 3.998 prywatne z tego 3 prywatne zagraniczne.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w okresie 2010-2013 przekracza 15%, co w porównaniu z ze stopą bezrobocia w województwie mazowieckim (powyżej 11%) jest zjawiskiem niepokojącym, szczególnie jeśli weźmiemy pod uwagę wysoki odsetek bezrobotnych poniżej 25 roku życia wynoszący 26,5% (woj. maz. 17,1%).

Również zjawiskiem niepożądanym jest wysoka liczba ludności na 1 przychodnię (2504 osób), gdyż jest znacznie wyższa niż w przypadku województwa mazowieckiego (2090 osób). 27 przychodni udziela średnio rocznie 4,0 porad podstawowej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca, podczas gdy w województwie wskaźnik ten wynosi 3,6.

Stacjonarnej pomocy społecznej udziela się w 3 placówkach pomocy społecznej (z filiami) dysponującymi 62 miejscami (57 mieszkańców tych placówek).

Niezbyt bogata jest sieć aptek ogólnodostępnych, gdyż na jedną aptekę przypada 4225 ludności, a w województwie mazowieckim 3226. Ze środowiskowej pomocy społecznej korzysta ponad 12% ogółu ludności, podczas gdy w województwie mazowieckim niespełna 8%.

Organizacje pozarządowe

Współpraca z organizacjami pozarządowymi jest ustawowym obowiązkiem powiatu. W powiecie węgrowskim w 2014 r. istniało 252 organizacje pozarządowych, w tym:

- fundacje - 10
- stowarzyszenia - 89
- ochotnicze straże pożarne - 72
- uczniowskie kluby sportowe - 44
- stowarzyszenia k-f niepr. dział. gospod. - 29
- stowarzyszenia zwykłe - 11

Zarówno ochotnicze straże pożarne, jak i uczniowskie kluby sportowe oraz stowarzyszenia kultury fizycznej nieprowadzące działalności gospodarczej to również stowarzyszenia. Znacząca część tych organizacji widnieje jedynie formalnie, gdyż brak jest informacji o prowadzeniu przez nie działalności statutowej, do której zostały powołane.

Współpraca Powiatu Węgrowskiego z organizacjami pozarządowymi polega na:

- zlecaniu lub wspieraniu zadań publicznych Powiatu wraz z udzieleniem dofinansowania;
- wzajemnym informowaniu się o planowanych kierunkach działalności i współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków;
- konsultowaniu z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;
- współpracy i udzielaniu pomocy w zakresie pozyskiwania środków finansowych z innych źródeł, tym w zakresie wypełniania wniosków, aplikacji;
- promocji działalności organizacji poprzez zamieszczanie lub przekazywanie na wniosek organizacji lub informacji dotyczących nowych inicjatyw realizowanych przez organizacje pozarządowe i podmioty na stronach internetowych Powiatu oraz lokalnych mediach;

- udzielaniu pomocy w nawiązaniu kontaktów poprzez udzielanie rekomendacji;
- udzielaniu pomocy przy organizowaniu zawodów i otwartych spotkań poprzez nieodpłatne udostępnienie lokalu, środków technicznych, itp.

Organizacje pozarządowe otrzymują wsparcie w postaci dofinansowania oraz wsparcie merytoryczne - pozafinansowe z zakresu następujących dziedzin:

- podtrzymanie tradycji narodowej,
- pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- promocja powiatu,
- ochrona i promocja zdrowia,
- nauka i edukacja,
- oświata i wychowanie,
- obchody roku znanych osób,
- podniesienie atrakcyjności turystycznej,
- krajoznawstwo oraz wypoczynek dzieci i młodzieży, w tym obozy sportowe,
- kultura i sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji,
- upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.

Wsparcie finansowe organizacji pozarządowych opiera się o priorytety określone co roku w uchwałach Rady Powiatu Węgrowskiego. Zdecydowana większość zadań realizowanych przez te organizacje wynika z trybu konkursowego, a podmiotami uprawnionymi do składania ofert konkursowych są te organizacje, które działają statutowo w obszarach konkursowych. Należą do nich:

- organizacje pozarządowe w rozumieniu ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia;
- osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
- stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
- spółdzielnie socjalne;
- spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy o sporcie, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Zadania priorytetowe wspierane finansowo przez Powiat Węgrowski odnoszą się do obszarów:

- ochrona i promocja zdrowia poprzez organizację seminariów, szkoleń, konferencji, akcji z zakresu profilaktyki, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia na terenie powiatu, prowadzenie działań na rzecz rozwoju krwiodawstwa i krwiolecznictwa oraz pozyskiwania honorowych dawców krwi;

- nauka, edukacja, oświata i wychowanie poprzez wspieranie działań edukacyjnych i informacyjnych oraz inicjatyw oświatowych mających na celu kształtowanie postaw moralnych, proekologicznych i ogólnorozwojowych, związanych z kształceniem zawodowym, rynkiem pracy, możliwościami dalszej edukacji, działań na rzecz osób niepełnosprawnych w celu większej integracji ze środowiskiem lokalnym, organizowanie form wypoczynku dzieci i młodzieży o charakterze edukacyjnym;
- kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego poprzez organizację imprez kulturalnych, konkursów, przeglądów i wystaw artystycznych, edukację kulturalną, kultywowanie tradycji ludowej, wychowanie przez sztukę, wydawanie niskonakładowych, niekomercyjnych publikacji poświęconych kulturze lub historii obszaru powiatu, a także działania mające na celu upamiętnienie świąt narodowych oraz postaci historycznych związanych z ziemiami powiatu węgrowskiego;
- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu poprzez popularyzację sportu, form ruchowo-rekreacyjnych i aktywnego wypoczynku, imprez sportowych, sportowo-rekreacyjnych i sportowo-obronnych, współzawodnictwo sportowe dzieci i młodzieży ze szkół z terenu powiatu węgrowskiego oraz propagowanie piłki siatkowej jako formy zdrowego stylu życia wśród dzieci, młodzieży i dorosłych;
- turystyka i krajoznawstwo poprzez popularyzację walorów turystyczno-krajobrazowych powiatu poprzez wydawanie przewodników, folderów, katalogów oraz organizację rajdów, konkursów i innych imprez popularyzujących krajoznawstwo i turystykę.

Największym powodzeniem organizacji pozarządowych cieszą się zadania z obszaru kultury fizycznej i sportu, kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.

Tabela nr 3 Rejestr Stowarzyszeń działających na terenie powiatu węgrowskiego

Lp.	Nazwa stowarzyszenia	Adres
WĘGRÓW		
1.	Towarzystwo Miłośników Ziemi Węgrowskiej	ul. Rynek Mariacki 11, 07-100 Węgrów
2.	Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze, Oddział w Węgrowie	Aleja Siedlecka 10, 07-100 Węgrów
3.	Stowarzyszenie Promocji Dziedzictwa Kulturowego Powiatu Węgrowskiego i Naturalnych Metod Leczenia „Wiano”	ul. Przemysłowa 5, 07-100 Węgrów
4.	Stowarzyszenie Kupców Powiatu Węgrowskiego	ul. Zwycięstwa 8, 07-100 Węgrów
5	Węgrowskie Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości i Agroturystyki	ul. Karola Szamoty 33, 07-100 Węgrów

6.	Stowarzyszenie Ogólniak na rzecz Wspierania Inicjatyw Edukacyjnych w LO im. A. Mickiewicza w Węgrowie	ul. Adama Mickiewicza 3, 07-100 Węgrów
7.	Liwskie Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości oraz Aktywizacji Społeczności Lokalnej w Węgrowie	ul. Adama Mickiewicza 2, 07-100 Węgrów
8.	Stowarzyszenie Edukacyjne „Nauka – Rozwój”	ul. Szamoty 35, 07-100 Węgrów
9.	Lokalne Stowarzyszenie Gospodarcze Gminy Liw Węgrów	ul. Adama Mickiewicza 2, 07-100 Węgrów
10.	Węgrowskie Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Węgrowie	ul. Stefana Żeromskiego 4a, 07-100 Węgrów
11.	Stowarzyszenie „Przestrzeń”	ul. Przemysłowa 6/22, 07-100 Węgrów
12.	Węgrowskie Koło Ligi Kobiet Polskich w Węgrowie	ul. Stefana Żeromskiego 4A, 07-100 Węgrów
13.	Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami w Polsce, Oddział w Węgrowie	ul. Przemysłowa 4/23, 07-100 Węgrów
14.	Chorągiew Mazowiecka Związku Harcerstwa Polskiego. Hufiec Związku Harcerstwa Polskiego „Doliny Liwca” w Węgrowie	ul. Tadeusza Kościuszki 16, 07-100 Węgrów
15.	Społeczne Towarzystwo Edukacyjne Ziemi Węgrowskiej	ul. Rynek Mariacki 11, 07-100 Węgrów
16.	Klub Hodowców Bydła Mlecznego „Węgrowianka”	Powiatowy Zespół Doradców ul. Podlaska 1, 07-100 Węgrów
17.	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym i Autystycznym „SPONiA – Węgrów”	ul. Adama Mickiewicza 23, 07-100 Węgrów
18.	Bractwo Rycerzy Ziemi Liwskiej i Ziemi Ościennych	Zelce II nr 4, 07-100 Węgrów
19.	Powiatowy Szkolny Związek Sportowy	ul. Przemysłowa 5, 07-100 Węgrów
20.	Mazowiecki Okręgowy Związek Kick-Boxingu	ul. Żeromskiego 21, 07-100 Węgrów

21.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Powiatu Węgrowskiego	ul. Piłsudskiego 23, 07-100 Węgrów
22.	Drohiczyńskie Warsztaty Muzyki Liturgicznej	ul. Palloniego 1/6, 07-100 Węgrów
23.	Stowarzyszenie Powiatowo Miejski Klub Sportowy „Nike”	ul. Stefana Żeromskiego 21, 07-100 Węgrów
24.	Stowarzyszenie „Klasztor Węgrów – Centrum Dialogu Kultur	ul. Tadeusza Kościuszki 27a, 07-100 Węgrów
25.	Stowarzyszenie Zrównoważonego Rozwoju Gmin	Nowiny 16, 07-100 Węgrów
26.	Stowarzyszenie Ogrodowe ROD „Słoneczny” w Węgrowie	ul. Piłsudskiego 23, 07-100 Węgrów
27.	Stowarzyszenie Rozwoju i Promocji Kultury Powiatu Węgrowskiego „Parnas”	ul. Mickiewicza 4a, 07-100 Węgrów
28.	Stowarzyszenie Węgrowski Ruch Animacji Kulturalnej WRAK w Węgrowie	ul. Rynek Mariacki 11, 07-100 Węgrów
29.	Zrzeszenie Prawników Polskich Koło w Węgrowie	ul. Przemysłowa 20, 07-100 Węgrów
30.	Klub Kibica „BOŚ NIKE” Węgrów	Aleja Siedlecka 30/30, 07-100 Węgrów
STOCZEK		
31.	Stowarzyszenie Ochrony i Rozwoju Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego „Żuraw”	Szkoła Podstawowa w Grygowie Grygrów 1, 07-104 Stoczek
32.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Stoczek	ul. Armii Krajowej 1, 07-104 Stoczek
33.	Towarzystwo Przyjaciół Stoczka	ul. Kosowska 5, 07-104 Stoczek
34.	Stowarzyszenie Seniorów Gminy Stoczek „Pogodni”	ul. Kosowska 5, 07-104 Stoczek
35.	Stowarzyszenie „Razem dla wszystkich” z/s w Żulinie	Żulin 42, 07-104 Stoczek
36.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Mrozowa Wola	Mrozowa Wola 32G, 07-104 Stoczek
37.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi „Orły” Topór	Topór 46B, 07-104 Stoczek
38.	Gminny Klub Sportowy „Błękitni” Stoczek	ul. Kosowska 5, 07-104 Stoczek
39.	Stowarzyszenie „Impuls Obywatelski”	Nowe Lipki 14, 07-104 Stoczek
WIERZBNO		

40.	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Jawor”	Jaworek 32, 07-111 Wierzbno
41.	Stowarzyszenie „Zielona Dolina”	Czerwonka-Folwark 25, 07-111 Wierzbno
42.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Sulki	Sulki 6, 07-111 Wierzbno
43.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Karczewiec	Karczewiec 30A, 07-111 Wierzbno
44.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Strupiechów	Strupiechów 27, 07-111 Wierzbno
45.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Krypy	Krypy 19A, 07-111 Wierzbno
SADOWNE		
46.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Płatkownica	Płatkownica 68, 07-140 Sadowne
47.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Zieleniec	Zieleniec 52, 07-140 Sadowne
48.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Sadoleś i Morzyczyn Włoki	Sadoleś 71, 07-140 Sadowne
49.	Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Sadowieńskiej	ul. Tadeusza Kościuszki 74, 07-140 Sadowne
50.	Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe „Działam”	ul. Tadeusza Kościuszki 74, 07-140 Sadowne
51.	Powiatowe Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe	ul. Tadeusza Kościuszki 74, 07-140 Sadowne
52.	Stowarzyszenie Wsi Szynkarzyzna	Szkoła Podstawowa w Szynkarzyźnie Szynkarzyzna 42, 07-140 Sadowne
53.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Orzełek	Orzełek 13, 07-140 Sadowne
54.	Przyszkolne Stowarzyszenie „Wszyscy Razem”	Kołodziej 82 , 07-140 Sadowne
ŁOCHÓW		
55.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Brzuza	Mała Szkoła Podstawowa w Brzuzie Brzuza 43, 07-130 Łochów
56.	Klub Strzelectwa „C22” w Łochowie	ul. 1-go Maja 23, 07-130 Łochów
57.	Stowarzyszenie Rodziców i Nauczycieli na Rzecz Pomocy Szkołom „Olimpia”	ul. Wyspiańskiego 20, 07-130 Łochów

58.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi „Julin”	ul. M. Konopnickiej 6/17, 07-130 Łochów
59.	Łochowskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk i Sztuk „CD”	Liceum Ogólnokształcące w Łochowie ul. Wyspiańskiego 18, 07-130 Łochów
60.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Łosiewice	Łosiewice 61, 07-132 Ostrówek
61.	Towarzystwo Przyjaciół Szumina	Szumin 16A, 07-130 Łochów
62.	Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łochowskiej	Miejski i Gminny Ośrodek Kultury ul. 1 Maja 22, 07-130 Łochów
63.	Łochowski Klub Sportowy	Aleja Łochowska 20, 07-130 Łochów
64.	Stowarzyszenie - Lokalna Grupa Działania „Bądźmy Razem”	1 Maja 2 /306, 07-130 Łochów
65.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Ogrodniki	Ogrodniki 1a, 07-132 Ostrówek
66.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Zambrzyńiec	Zambrzyńiec 26, 07-130 Łochów
67.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Matały	Matały 41, 07-130 Łochów
68.	Stowarzyszenie Rekreacji i Wypoczynku Przy CSK WAM z Polikliniką – SP ZOZ	ul. Korkowa 108, 04-549 Warszawa
69.	Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых, Oddział w Łochowie	Barchów 158, 07-130 Łochów
LIW		
70.	Stowarzyszenie „Zamek Liw”. Stowarzyszenie Kulturalne Ziemi Liwskiej	Liw, ul. Stefana Batorego 2, 07-100 Węgrów
71.	Stowarzyszenie Turystyczno – Rekreacyjno - Sportowe „Stonoga”	Samorządowa Szkoła Podstawowa w Jartyporach Jartypory 145, 07-100 Węgrów
72.	Stowarzyszenie „Eko-Węgrów	Liw, ul. Nowomiejska 131, 07-100 Węgrów
73.	Stowarzyszenie Rozwoju Miejscowości Zajęc, Gminy Liw i Okolic „Lepus”	Zajęc 23, 07-100 Węgrów
74.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Edukacji w Jarnicach	Publiczna Szkoła Podstawowa w Jarnicach Jarnice 124, 07-100 Węgrów

75.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju i Promocji Wsi Borzychy	Borzychy, ul. Podlaska 49, 07-100 Węgrów
76.	Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich „Liwianka”	Liw, ul. Kościelna 11, 07-100 Węgrów
77.	Stowarzyszenie Edukacyjne Ziemi Węgrowskiej	Jartypory 189, 07-100 Węgrów
78.	Stowarzyszenie Młodzieży Aktywnej „VIATOR”	Zajac 4, 07-100 Węgrów
79.	Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Podstawowej w Zajacu	Zajac 41, 07-100 Węgrów
MIEDZNA		
80.	Stowarzyszenie Odbudowy Zabytkowej Karczmy – Zajazdu w Miedznie	ul. Bednarska 12, 07-106 Miedzna,
81.	Stowarzyszenie Wsi Ugoszcz	Ugoszcz 15, 07-106 Miedzna
82.	Stowarzyszenie Rozwoju i Promocji Wsi Międzyleś	Międzyleś 74, 07-106 Miedzna
83.	Stowarzyszenie „Skarbiec” w Miedznie	Pl. Wolności 3, 07-106 Miedzna
GRĘBKÓW		
84.	Stowarzyszenie Kobiet Nowoczesnej Gospodyni	Suchodół 40, 07-110 Grębków
85.	Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich „Nasza Wieś”	Polków Sagały 22, 07-110 Grębków
86.	Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Grębkowianie”	Jabłonna 17a, 07-110 Grębków
87.	Stowarzyszenie Rozwoju Wioski Mazowieckiej w Żarnówce	Żarnówka 78, 07-110 Grębków
KORYTNICA		
88.	Stowarzyszenie Pniewnik-Dzieciom	Pniewnik 30, 07-120 Korytnica
89.	Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Korytnickiej	ul. Adama Małkowskiego 20, 07-120 Korytnica

Źródło: Wydział Oświaty i Sportu

Tabela nr 4 Rejestr Fundacji na terenie powiatu węgrowskiego

Lp.	Nazwa fundacji	Adres	Gmina
1.	Fundacja Pomocy Osobom Przewlekle Chorym „Bądź z nami”	ul. Piłsudskiego 23, 07-100 Węgrów,	Węgrów
2.	Fundacja Stypendialna im. Bolesławy i Pawła Basików	ul. Adama Mickiewicza 3, 07-100 Węgrów	Węgrów
3.	Fundacja Nowa Perspektywa	ul. Tadeusza Kościuszki 3, 07-100 Węgrów	Węgrów
4.	Fundacja „Efektor”	ul. Tadeusza Kościuszki 23, 07-100 Węgrów	Węgrów
5.	Fundacja „WenGroove”	ul. Słowackiego 17/27, 07-100 Węgrów	Węgrów
6.	Fundacja By The Way	ul. Bolesława Prusa 32, 07-100 Węgrów	Węgrów
7.	Fundacja Muzeum Architektury Drewnianej Regionu Siedleckiego	Nowa Sucha, 07-110 Grębków	Grębków
8.	Fundacja „Prawnik Domowy”	Polków Sagały 96, 07-110 Grębków	Grębków
9.	Fundacja „Pomocna Łapa	Gwizdały 234, 07-130 Łochów	Łochów
10.	Fundacja Nie Zapomnieliśmy, Ośrodek Popularyzacji Historii II Wojny i Okupacji Polski	Laski 83, 07-130 Łochów	Łochów

Źródło: Wydział Oświaty i Sportu

Edukacja i wychowanie

Na terenie powiatu węgrowskiego funkcjonuje rozwinięta sieć placówek oświatowych prowadzących edukację zarówno na poziomie podstawowym, gimnazjalnym, średnim oraz wyższym.

W powiecie węgrowskim działa 18 placówek wychowania przedszkolnego, 54 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych oraz 6 punktów przedszkolnych. Największe możliwości zapewnienia opieki przedszkolnej swoim dzieciom na terenie powiatu mają mieszkańcy miasta Węgrowa oraz gminy i miasta Łochów.

Tabela nr 5 Zestawienie liczby przedszkoli, oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych oraz liczba miejsc.

Lp.	Gmina	Przedszkola		Oddziały przedszkolne	Punkty przedszkolne	Liczba miejsc
		Publiczne	Niepubliczne			
1.	Węgrów	3	2	18	1	461
2.	Grębków	1	-	1	-	25
3.	Korytnica	1	-	2	1	53
4.	Liw	4	-	7	-	107
5.	Łochów	1	1	-	2	273
6.	Miedzna	1	-	4	-	69
7.	Sadowne	2	-	2	-	100
8.	Stoczek	1	-	4	1	65
9.	Wierzbno	1	-	2	1	65
RAZEM		15	3	42	6	1 218

Źródło: Bank Danych Regionalnych, GUS stan na 15.07.2014 r.

Z danych za rok szkolny 2013/2014 wynika, że na terenie powiatu węgrowskiego znajdowało się 36 szkół podstawowych, w tym 1 specjalna oraz 15 gimnazjów, w tym 2 specjalne. Na 1 oddział szkoły podstawowej przypada 15 uczniów, co w porównaniu z województwem mazowieckim (18 uczniów) pokazuje znacznie większe koszty kształcenia. W gimnazjach na 1 oddział przypada 21 uczniów, co porównywalne jest z sytuacją na tle województwa mazowieckiego.

Tabela nr 6 Zestawienie liczby szkół podstawowych, oddziałów, liczby uczniów

Lp.	Gmina	Liczba szkół podstawowych	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
1.	Węgrów	2	49	818
2.	Grębków	3	20	280
3.	Korytnica	5	30	375

4.	Liw	7	40	408
5.	Łochów	8	65	1186
6.	Miedzna	1	8	177
7.	Sadowne	4	30	339
8.	Stoczek	4	18	278
9.	Wierzbno	2	12	135
Razem		36	272	3996

Źródło: Bank Danych Regionalnych, GUS stan na 23.09.2014 r.

Tabela nr 7 Zestawienie liczb szkół gimnazjalnych, oddziałów, liczby uczniów

Lp.	Gmina	Liczba szkół gimnazjalnych	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
1.	Węgrów	3	36	719
2.	Grębków	1	7	149
3.	Korytnica	1	9	205
5.	Łochów	4	27	601
6.	Miedzna	1	4	97
7.	Sadowne	1	8	182
8.	Stoczek	1	8	178
9.	Wierzbno	3	9	119
RAZEM		36	108	2250

Źródło: Bank Danych Regionalnych, GUS stan na 05.02.2015 r

Koordinowanie rozwoju oświaty na poziomie ponadgimnazjalnym oraz na poziomie kształcenia specjalnego, dostosowanie poziomu kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz rozwój bazy oświatowej należy do zadań realizowanych przez Powiat Węgrowski. Zakres zadań własnych powiatu obejmuje również zadania inwestycyjne: budowę, remonty i modernizację szkół i placówek oświatowych.

W szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Powiat Węgrowski zatrudnionych jest 332 nauczycieli, a liczba etatów nauczycielskich wynosi 290,5. Kadra administracyjno-obslugowa liczy 125 osób (112,6 etatów).

Koordynując rozwój oświaty Powiat Węgrowski nadzoruje następujące szkoły ponadgimnazjalne i placówki oświatowe:

Tabela nr 8 Szkoły ponadgimnazjalne powiatu węgrowskiego.

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba uczniów w klasach (w rozbięciu na I - IV)	
				Klasy I	Klasy II
1.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Kochanowskiego w Węgrowie	33	943	Klasy I	289
				Klasy II	272
				Klasy III	269
				Klasy IV	113
2.	I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Węgrowie	20	555	Klasy I	168
				Klasy II	198
				Klasy III	189
3.	Liceum Ogólnokształcące im. Marii Sadowiczowej w Łochowie	13	335	Klasy I	101
				Klasy II	135
				Klasy II	99
4.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Sadownem	7	176	Klasy I	53
				Klasy II	71
				Klasy III	52
5.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Ostrówku	3	83	Klasy I	24
				Klasy II	32
				Klasy III	27
6.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna przy Specjalnym	3	27	Klasy I	10
				Klasy II	6

	Ośrodka Szkolno – Wychowawczym w Węgrowie			Klasy III	11
RAZEM		79	2119		

Źródło: Informacja sporządzona przez Wydział Oświaty i Sportu, stan na 30.09.20014 r.

Tabela nr 9 Placówki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest powiat węgrowski

Lp.	Nazwa szkoły	Typ szkoły	Liczba uczniów
1.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Kochanowskiego w Węgrowie	Liceum Ogólnokształcące	164
		Zasadnicza Szkoła Zawodowa	290
		Technikum	489
		Liceum profilowane	0
		Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych	69
		Szkoła Policealna	59
		Technikum Uzupełniające	15
2.	I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Węgrowie	Liceum Ogólnokształcące	555
3.	Liceum Ogólnokształcące im. Marii Sadowiczowej w Łochowie	Liceum Ogólnokształcące	335
4.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Sadownem	Liceum Ogólnokształcące	72
		Zasadnicza Szkoła Zawodowa	47
		Technikum	57
		Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące	0
5.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Ostrówku	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	83
6.		Oddział Przedszkolny	10

	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Węgrowie	Specjalna Szkoła Podstawowa	73
		Specjalne Gimnazjum	36
		Specjalna Szkoła Zawodowa	27
		Szkoła Specjalna Przystosowania do Pracy	21
7.	Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Jaworku	Gimnazjum	40

Źródło: Informacja sporządzona przez Wydział Oświaty i Sportu, stan na 30.09.20014 r.

Placówki oświatowe powiatu węgrowskiego to nie tylko przedszkola i szkoły, ale także instytucje udzielające pomocy psychologicznej, pedagogicznej, opiekuńczej i wychowawczej. Pomocy psychologiczno – pedagogicznej i logopedycznej dzieciom w wieku przedszkolnym i szkolnym, młodzieży oraz ich rodzicom i nauczycielom udziela **Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Węgrowie**. Jest to placówka o charakterze publicznym, oświatowo – wychowawczym. Od 1999 roku jest jednostką organizacyjną Starostwa Powiatowego w Węgrowie, dla której organem prowadzącym jest Rada i Zarząd Powiatu a organem nadzorującym Mazowiecki Kurator Oświaty. Korzystanie z pomocy udzielanej przez poradnię jest dobrowolne i nieodpłatne. Wszelkie działania poradni wobec ucznia, dziecka podejmowane są na wniosek i za zgodą rodziców dziecka.

Ponadto na terenie powiatu węgrowskiego funkcjonuje **Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy**, do którego kierowani są wychowankowie - poziomu gimnazjalnego w normie intelektualnej lub z upośledzeniem w stopniu lekkim. Liczba wychowanków ulega ciągłej zmianie. Podstawą skierowania jest orzeczenie poradni o potrzebie kształcenia specjalnego upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim (jeśli orzeczenie takowe wydano) oraz postanowienie sądu o umieszczenie nieletniego w młodzieżowym ośrodku wychowawczym.

Na terenie powiatu węgrowskiego absolwenci szkół ponadgimnazjalnych mają możliwość kształcenia się na poziomie wyższym. Funkcjonująca na terenie powiatu uczelnia wyższa przy Węgrowskim Stowarzyszeniu Wspierania Przedsiębiorczości i Agroturystyki, będąca filią Społecznej Akademii Nauk w Łodzi, oferuje kształcenie w kierunku zarządzanie, które obejmuje: marketing, zarządzanie zasobami ludzkimi, rachunkowość i zarządzanie finansami, zarządzanie organizacjami, zarządzanie logistyczne.

IV. Infrastruktura i usługi społeczne (edukacja, pomoc społeczna, bezpieczeństwo publiczne, ochrona zdrowia)

III. Infrastruktura i usługi społeczne (edukacja, pomoc społeczna, bezpieczeństwo publiczne, ochrona zdrowia)

Pomoc społeczna

Pomoc i polityka społeczna należy do istotnych funkcji państwa, które powinno chronić społeczeństwo przed wykluczeniem społecznym wynikającym z popadania niektórych jego członków w ubóstwo, nieumiejętnością przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych za pomocą własnych środków. Instytucje pomocy społecznej mają na celu umożliwienie przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych osobom i rodzinom, które nie są w stanie samodzielnie ich pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Jest również instrumentem polityki państwa ukierunkowanym na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom dotkniętym ubóstwem, sierectwem, bezdomnością, bezrobociem, niepełnosprawnością, długotrwałą lub ciężką chorobą, przemocą w rodzinie, alkoholizmem czy narkomanią.

Pomocy w placówkach pomocy społecznej mogą również szukać osoby nie posiadające umiejętności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu placówki opiekuńczo – wychowawczej, bezradne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego czy też takie, które otrzymały status uchodźcy lub zostały dotknięte klęską żywiołową lub ekologiczną.

Instytucje pomocy społecznej mają za zadanie w miarę możliwości doprowadzić te osoby i rodziny do życiowego usamodzielnienia oraz do ich integracji ze środowiskiem. Zadanie powierzone samorządom terytorialnym z zakresu pomocy społecznej, realizują odpowiednio powołane do tego jednostki organizacyjne.

Na szczeblu gminnym do realizacji tych zadań zostały uprawnione Ośrodki Pomocy Społecznej. Głównym celem ośrodków pomocy społecznej jest wspomaganie osób i rodzin we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do realizacji potrzeb życiowych i uczestnictwo w życiu społecznym. Celami bardziej szczegółowymi wymienionych ośrodków jest między innymi przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń, praca socjalna, prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej, analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na różne świadczenia oraz pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb osób i rodzin. Cele te są realizowane poprzez wypłatę różnego rodzaju zadania np. wypłatę zasiłków oraz pomoc w naturze, pokrycie kosztów pobytu w domu pomocy społecznej, różne usługi opiekuńcze, pokrycie kosztów posiłków dla potrzebujących oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Tabela nr 10. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną z podziałem na gminy

CPS Węgrów	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Powód trudnej sytuacji (liczba rodzin korzystająca ze wsparcia)		
			Ubóstwo	Bezrobocie	Niepełnosprawność
2012			246	242	165
2013			250	260	185

2014			232	264	191
M-GOPS Łochów	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Powód trudnej sytuacji (liczba rodzin korzystająca ze wsparcia)		
			Ubóstwo	Bezrobocie	Niepełnosprawność
2012			595	250	113
2013			673	256	182
2014			845	280	125
GOPS Grębków	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Powód trudnej sytuacji (liczba rodzin korzystająca ze wsparcia)		
			Ubóstwo	Bezrobocie	Niepełnosprawność
2012	150	246	77	47	37
2013	153	246	59	47	32
2014	134	232	68	44	34
GOPS Korytnica	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Powód trudnej sytuacji (liczba rodzin korzystająca ze wsparcia)		
			Ubóstwo	Bezrobocie	Niepełnosprawność
2012			125	61	42
2013			128	74	57
2014			149	82	59
GOPS Liw	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Powód trudnej sytuacji (liczba rodzin korzystająca ze wsparcia)		
			Ubóstwo	Bezrobocie	Niepełnosprawność
2012	246	769	179	102	76
2013	248	739	149	132	71
2014	239	758	185	122	79
GOPS Miedzna	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Powód trudnej sytuacji (liczba rodzin korzystająca ze wsparcia)		
			Ubóstwo	Bezrobocie	Niepełnosprawność
2012			63	63	41
2013			112	60	51
2014			66	74	44
GOPS Sadowne	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Powód trudnej sytuacji (liczba rodzin korzystająca ze wsparcia)		
			Ubóstwo	Bezrobocie	Niepełnosprawność
2012	221	761	174	65	54
2013	235	799	204	86	62
2014	233	787	193	75	69
GOPS Stoczek	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Powód trudnej sytuacji (liczba rodzin korzystająca ze wsparcia)		
			Ubóstwo	Bezrobocie	Niepełnosprawność
2012	255	857	181	84	80
2013	268	873	177	104	89
2014	254	819	188	117	94
GOPS Wierzbnio	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Powód trudnej sytuacji (liczba rodzin korzystająca ze wsparcia)		
			Ubóstwo	Bezrobocie	Niepełnosprawność
2012	129	402	78	27	20
2013	125	392	61	30	22
2014	112	348	60	23	22

Źródło: dane z OPS z terenu powiatu

W tabeli powyższej ujęto najliczniej występujące powody ubiegania się o pomoc społeczną. Warto zauważyć, iż liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tytułu ubóstwa, bądź utrzymuje się na podobnym poziomie bądź nieznacznie wzrasta w poszczególnych latach, co może świadczyć o ubożeniu społeczeństwa. Praktycznie w każdej gminie wzrasta liczba osób niepełnosprawnych, a liczba osób długotrwale lub ciężko chorych (korzystających z pomocy) bądź utrzymuje się ulegając nieznacznym zachwianiom, bądź wzrasta.

Rysunek 6 *Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej.*

Źródło: *Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014 – Powiat Węgrowski; Urząd Statystyczny w Warszawie*

Działaniami pomocy społecznej w powiecie węgrowskim zajmuje się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie. Jest ono samorządową jednostką organizacyjną wchodząca w skład powiatowej administracji zespolonej. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest w powiecie podstawową instytucją mającą właściwość do wykonywania bezpośrednio lub pośrednio, tzn. z uczestnictwem innych podmiotów, zadań z zakresu pomocy społecznej oraz rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Osobę wymagającą tej formy wsparcia kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej, chyba że okoliczności sprawy wskazują inaczej, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego na umieszczenie w domu pomocy społecznej. Dom pomocy społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających. Organizacja domu pomocy społecznej, zakres i poziom usług świadczonych przez dom uwzględnia w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców domu oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności. Dom pomocy społecznej może również świadczyć usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób w nim niezamieszkujących.

Na terenie powiatu węgrowskiego funkcjonuje cztery Domy Pomocy Społecznej, które łącznie skupiają w sobie 92 pensjonariuszy, których celem jest zapewnienie przebywającym w niej osobom warunków bezpiecznego i godnego życia, intymności oraz umożliwienie rozwoju osobowości, a w miarę możliwości samodzielności.

Tabela nr 11. Domy Pomocy Społecznej z terenu powiatu węgrowskiego

Dom/Dane liczbowe	Rotacja		
	2012	2013	2014
SDPS Stare Lipki / 23	4 odeszły, 4 przyjęte	5 odeszło, 4 przyjęte	1 odeszła, 4 przyjęte
DPS Ostrówek Węgrowski / 34		1 odeszła	
DPS "Sarepta" Parafia ewangelicko – augsburska / 5	4 pensjonariuszy	3 pensjonariuszy	3 pensjonariuszy
DPS Barchów / 25	Bez zmian	Bez zmian	Bez zmian

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie

Na terenie powiatu węgrowskiego funkcjonują również Placówki Wsparcia, które wspierają rodzinę w sprawowaniu jej podstawowych funkcji. Współpracują z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Należy nadmienić, że placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w formie:

- opiekuńczej – zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- specjalistycznej - organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
- pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę – prowadzi działania animacyjne i socjoterapeutyczne. Pobyt dziecka w takiej placówce jest bezpłatny i dobrowolny, chyba, że do placówki skieruje sąd.

Na terenie powiatu węgrowskiego istnieje 25 placówek wsparcia, które funkcjonują w sześciu gminach powiatu. Brak jest jednostek wsparcia w trzech samorządach gminnych.

Tabela nr 12. Placówki wsparcia, w tym świetlice, kluby, ogniska, KIS, CIS (Świetlice wiejskie, świetlice socjoterapeutyczne, kluby seniora itp.)

Lp.	Gmina	Liczba placówek wsparcia
1	Miasto Węgrów	5
2	Gmina Łochów	12
3	Gmina Grębków	0
4	Gmina Korytnica	1
5	Gmina Liw	5
6	Gmina Miedzna	1
7	Gmina Sadowne	0
8	Gmina Stoczek	1
9	Gmina Wierzbnó	0

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie

Za zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w tym tworzenie i rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie odpowiedzialny jest starosta powiatu, który wykonuje zadania w za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. W ponoszeniu wydatków na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej w części partycypuje też gmina, z której pochodzą dzieci umieszczone w pieczy zastępczej (w pierwszym roku w 10%, w drugim 30%, a w trzecim i następnych – 50%).

Na terenie powiatu węgrowskiego wg. danych za 2014 rok piecza zastępcza sprawowana była przez 68 rodzin zastępczych, w których opiekę zapewnioną ma 83 dzieci.

Tabela nr 13. Piecza zastępcza rodzinna na terenie powiatu węgrowskiego

Liczba rodzin zastępczych			Liczba dzieci w rodzinach zastępczych			Liczba dzieci w rodzinach zastępczych usamodzielnionych			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	
63	67	68	3	81	83	9	7	17	
Liczba dzieci pochodzących z terenów innych powiatów przebywających w rodzinach zastępczych prowadzonych przez Powiat Węgrowski					Liczba dzieci pochodzących z terenu Powiatu Węgrowskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych prowadzonych przez inne powiaty				
2012		2013		2014	2012		2013		2014
7		9		8	3		6		8

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie

Biorąc pod uwagę tendencję wzrostową nieporadności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, należy przyjąć iż zapotrzebowanie na opiekę zastępczą będzie rosnąć, zwłaszcza na funkcjonowanie zawodowych rodzin zastępczych. W odniesieniu do dzieci w wieku 0 - 10, będzie zapotrzebowanie do zapewnienia opieki w przypadku oczekiwania na zakończenie procesu adopcyjnego.

Jednostką organizacyjną Powiatu Węgrowskiego działającą w systemie opieki społecznej, która wykonuje zadania starosty powiatu z zakresu zapewnienia instytucjonalnej ciągłej opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionych opieki rodzicielskiej, łączącą działania socjalizacyjne i inne na rzecz pomocy dzieciom i rodzinie jest Dom Dziecka „JULIN” w Kaliskach. Dom obejmuje całodobową opieką dzieci i młodzież w wieku od 3 lat do uzyskania pełnoletności, a po uzyskaniu pełnoletności, na dotychczasowych zasadach, do czasu ukończenia szkoły, w której rozpoczęło naukę przed osiągnięciem pełnoletności. W Domu mogą przebywać dzieci niepełnosprawne - jeżeli nie ma uzasadnionych przeciwwskazań, wychowanki w ciąży i nieletnie matki z dziećmi (wychowanki Domu), a także pełnoletni usamodzielniający się wychowankowie Domu, na kontrakcie.

Tabela nr 14. Dane Domu Dziecka „Julin” w Kaliskach w latach 2012-2014

	2012				2013				2014			
	Rotacja dzieci	Ogółem : 43				Ogółem: 37				Ogółem: 33		
Przybyło: 11		Odeszło: 13		Przybyło: 7		Odeszło: 8		Przybyło: 6		Odeszło: 2		
z domu		1	do domu	5	z domu	3	do domu	3	z domu	5	do domu	
z Pogotowia Opiekuńczego		1	usamodzieliło się	5	z Pogotowia Opiekuńczego	1	usamodzieliło się	3	z Pogotowia Opiekuńczego	1	usamodzieliło się	
			adopcja	2	z rodziny zastępczej	2	do rodziny zastępczej	2			adopcja	
			inna placówka	1	inna placówka	1						
Wydane postanowienia	Ogółem: 11				Ogółem: 8				Ogółem: 5			
	Sąd Rejonowy Węgrów		9		Sąd Rejonowy Węgrów		3		Sąd Rejonowy Węgrów		5	
	Inne Sądy		2		Inne Sądy		5		Inne Sądy		-	
Wydane Skierowania	11				7				5			
Grupy wiekowe	poniżej 7 r.ż		2		poniżej 7 r.ż		1		poniżej 7 r.ż		-	
	7-13l.		15		7-13l.		10		7-13l.		9	

	14-17l.	18	14-17l.	19	14-17l.	18
	18-24l.	8	18-24l.	7	18-24l.	6
Liczba dzieci pochodzących z terenów innych powiatów umieszczonych w Domu Dziecka „Julin” w Kaliskach						
	2012		2013		2014	
	17		17		12	
Liczba dzieci pochodzących z terenu Powiatu Węgrowskiego umieszczonych w placówkach opiekuńczo- wychowawczych prowadzonych przez inne powiaty						
	2012		2013		2014	
	6		4		0	

Źródło: Dom Dziecka „JULIN” w Kaliskach

Biorąc pod uwagę liczbę dzieci z terenu Powiatu Węgrowskiego umieszczonych na terenie innych powiatów, nie jest wskazane ograniczanie liczby miejsc w placówce. Malejąca liczba wydanych postanowień o umieszczeniu dziecka w placówce związana jest z ograniczeniem wiekowym dotyczącym skierowań do instytucjonalnej pieczy zastępczej (dziecko kierowane do placówki nie może mieć mniej niż 10 lat). Należy zwrócić uwagę na fakt, iż biorąc pod uwagę nawet mniejszą liczbę wydanych skierowań, wskazane jest zwiększenie liczby miejsc w placówce w najbliższych latach.

Na terenie powiatu węgrowskiego pomoc osobom, dzieciom, rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji kryzysowej w wyniku zdarzenia losowego, sytuacji rodzinnej lub trudnych przeżyć osobistych udzielana jest przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej, który prowadzony jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie. Z usług Ośrodka mogą skorzystać osoby lub rodziny bez względu na wiek, płeć, wykształcenie czy sytuację materialną. Poradnictwo jest nieodpłatne. Ponadto Ośrodek Interwencji Kryzysowej zapewnia możliwość udzielenia schronienia w Hostelu w sytuacjach, kiedy istnieje konieczność zaplanowania długotrwałych oddziaływań w stosunku do rodziny. Zadaniem Hostelu jest udzielenie tymczasowego, całodobowego schronienia osobom lub rodzinom znajdującym się w sytuacji kryzysowej takiej jak: klęska żywiołowa lub ekologiczna, zdarzenia losowe, kryzysy normatywne, przemoc domowa, alkoholizm sprawcy przemocy domowej.

Tabela nr 15. Zestawienie liczby klientów OIK za okres 2012-2014 r.

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób	W tym liczba osób z rodzin naturalnych	W tym liczba osób z rodzin zastępczych
2012	489	632	470	19
2013	401	511	383	18
2014	430	520	495	25

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie

Tabela nr 16. Liczba konsultacji/porad udzielanych przez specjalistów OIK wg specjalności

Rok	Rodzinne	Prawne	Psychologiczne	Dot. zjawiska przemocy w rodzinie	Dot. uzależnień
2012	153	451	482	195	349 (nie funkcjonował punkt konsultacyjny dla Miasta Węgrowa)

2013	146	582	390	210	133
2014	120	603	475	64	167

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie

Tabela 17. Zestawienie liczby klientów, którym udzielono wsparcia w OIK w ramach funkcjonowania Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin z terenu Miasta Węgrów

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba porad
2013	25	34	134
2014	23	34	111

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie

Tabela 18. Przemoc w rodzinie

Rok	Liczba osób którym udzielono pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2012	62	59	230
2013	54	53	208
2014	45	45	167

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie

W związku z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie pracownicy Ośrodka Interwencji Kryzysowej uczestniczyli w posiedzeniach zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych.

Tabela nr 19. Udział w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych

Rok	Liczba posiedzeń	Liczba rodzin
2012	58	211
2013	51	142
2014	52	145

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie

Tabela nr 20. Zestawienie liczby mieszkańców Hostelu OIK za okres 2012-2014 r.

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób	Miesięczny koszt pobytu
2012	1	1	293,00 zł
2013	0	0	331,84 zł - I osoba 226,72 zł - kolejna osoba.
2014	1	5	350,73 zł- I osoba 245,65 zł- kolejna osoba.

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie

Z danych Ośrodka Interwencji Kryzysowej wynika, iż czas oczekiwania na poradę wydłuża się z każdym rokiem (liczba osób korzystających z poradnictwa uległa zwiększeniu, mimo zmniejszenia liczby rodzin). Rodzaj i ciężar gatunkowy zgłoszonych problemów wymusza kilkukrotne zgłaszanie się do specjalisty oraz wpływa na wydłużenie czasu oczekiwania na termin konsultacji, jak również wydłuża czas specjalisty poświęcony problemowi do 2 godzin. Liczba udzielonych porad z zakresu przemocy spadła z uwagi na obciążenie ustawowe gmin zajęciem się problemem w ramach funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych. Liczba udzielonych porad cały czas oscyluje powyżej 1 800 rocznie.

Do kompetencji starosty powiatu należy również orzekanie o stopniu niepełnosprawności, wynika to z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. W tym celu Zarządzeniem Starosty Powiatu Węgrowskiego został powołany Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Węgrowie. Zespół ten na wniosek zainteresowanego orzeka:

- niepełnosprawności osób, które nie ukończyły 16 rok życia,
- o stopniu niepełnosprawności osób, które ukończyły 16 rok życia, dzieląc je na osoby o znacznym, umiarkowanym i lekkim stopniu niepełnosprawności.

Tabela nr 21. Osoby niepełnosprawne w powiecie węgrowskim

SCHORZENIE – SYMBOL	DOROŚLI		
	2012	2013	2014
01 – U	32	50	60
02 – P	98	109	117

12 – C	2	3	0
DZIECI			
01- U	11	13	12
12 – C	9	17	34

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie

Tabela nr 22. Dostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób z problemami w poruszaniu się

Właściciel/ użytkownik	Liczba obiektów użyteczności publicznej	Dostosowanie częściowe	Dostosowanie całkowite	Liczba obiektów niedostosowanych
SPZOZ, NZOZ	15	1	12	2 (planowane prace w roku 2015, bądź do 2020)
Gmina Grębków	6	1	2	3 (planowane prace do roku 2017)
Gmina Korytnica	8	5	Brak danych	Brak danych
Gmina Wierzbno	7	7		
Miasto Węgrów	3	3		
Gmina Miedzna	3	3		
Powiat Węgrów	9	9		
Gmina Liw	13	4	1	8
Gmina Sadowne	5	5		
Miasto i Gmina Łochów	7	5		2
Gmina Stoczek	17	6	4	7

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie

Dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, obrazują zwiększającą się liczbę osób, szczególnie dzieci z diagnozą dotyczącą autyzmu oraz schorzeniami ze spektrum autyzmu (symbol 12-C), w roku 2014 o 200% w stosunku do roku 2013. Ponadto rosnąca jest liczba osób z orzeczeniami z zakresu zaburzeń psychicznych oraz niepełnosprawnością umysłową, dla których brak jest odpowiedniego wsparcia środowiskowego. Dane ze Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego, potwierdzają powyższe wnioskowanie. Placówka ta zapewnia edukację i wychowanie dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną

w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym lub głębokim. Oprócz niepełnosprawności intelektualnej często występuje u nich również szereg innych ograniczeń wynikających, np. z mózgowego porażenia dziecięcego, zespołów genetycznych, braku lub opóźnienia rozwoju mowy, autyzmu, mutyzmu, ADHD, epilepsji czy małogłównia. Głównym celem edukacji podopiecznych jest ich wszechstronny rozwój oraz przygotowanie do codziennego życia tak, by byli jak najbardziej zaradni i samodzielni, umieli sterować własnym zachowaniem oraz mogli uczestniczyć w życiu społecznym.

W roku szkolnym 2014/2014 liczba uczniów wynosi 186, w tym z niepełnosprawnością w lekkim stopniu 54, umiarkowanym stopniu 61, afazja 1, niepełnosprawność sprzężona (z wyłączeniem autyzmu) 21, autyzm 33, głębokie upośledzenie 16 (w tym 15 na wózkach inwalidzkich z niepełnosprawnością sprzężoną) w tym 53 – wczesne wspomaganie (wiek 0 – 8).

Tabela nr 23. Absolwenci SOSW w Węgrowie

	2012	2013	2014	2015	2016
ZSZ (lekki stopień)	17	9	13	7	11
Przysposobienie do pracy	0	10	9	2	15

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie

W 2016 roku 1 osoba z głębokim upośledzeniem zakończy edukację w ramach rewalidacji. Z danych zawartych powyżej odnośnie absolwentów SOSzW wynika, że w roku 2016 placówkę opuści 16 absolwentów przystosowanych do pracy, którzy powinni być objęci środowiskowym wsparciem w formie WTZ, ŚDS bądź ZAZ.

W chwili obecnej Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Węgrowie obejmuje wsparciem osoby z terenu powiatu węgrowskiego oraz z powiatów ościennych w tym – sokołowskiego (12 osób), mińskiego (3), siedleckiego (5) i wołomińskiego (3).

Tabela nr 24. Losy absolwentów SOSzW

Status na rynku pracy/wsparcie środowiskowe	Ilość osób
Bezrobotni/poszukujący pracy	27
Zatrudnieni w rolnictwie	5
Zatrudnieni w innych formach	11
ŚDS	19
WTZ	15

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie

Osoby po przysposobieniu do pracy winny kontynuować nabywanie umiejętności w Środowiskowym Domu Samopomocy lub w ramach Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Środowiskowy Dom Samopomocy jest powiatową jednostką organizacyjną o statusie jednostki budżetowej, nadzorowaną przez Zarząd Powiatu Węgrowskiego. Dom jest placówką pobytu dziennego funkcjonującą 5 dni w tygodniu w godz. 800 – 1600, w tym co najmniej przez 6 godzin dziennie są prowadzone zajęcia z uczestnikami. Przeznaczony jest dla 20 osób z niepełnosprawnością intelektualną (typ B), powyżej 16 roku życia, zamieszkałych głównie na terenie Powiatu Węgrowskiego. W przypadku wolnych miejsc istnieje możliwość uczestnictwa w nim osób spoza Powiatu Węgrowskiego. Dom świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.

Tabela nr 25. Rotacja uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy w Miedznie

Rok	Dane liczbowe
2012	20 osób, przybyło 5
2013	25 osób, przybyło 5 (w trakcie roku opuściły placówkę 2 osoby, na ich miejsce przybyły 2)
2014	30 osób, 5 osób opuściło placówkę, 5 osób nowych przyjęto

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie

Ponadto, jedną z form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych na terenie powiatu węgrowskiego są Warsztaty Terapii Zajęciowej w Jaworku. Jest to placówka pobytu dziennego dla osób niepełnosprawnych z niepełnosprawnością intelektualną, w stopniu umiarkowanym i znacznym. Warsztaty te stwarzają osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy, możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskiwania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Realizacja wyżej wymienionych celów odbywa się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej, zmierzających do rozwijania umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej oraz psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

Tabela nr 26. Rotacja uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej w Jaworku

Rok	Dane liczbowe
2012	25 osób (brak rotacji)
2013	27 osób (2 osoby opuściły WTZ: 1 osoba z powodów zdrowotnych, 1 osoba zrezygnowała z terapii)

2014	28 uczestników (3 osoby opuściły WTZ: 1 osoba z powodu nieobecności – skreślenie, 1 osoba zrezygnowała z terapii, 1 osoba skreślona dyscyplinarnie)
------	---

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie

Na przyjęcie do WTZ oczekują 2 osoby, przyjęcie dotyczy terminu w lipcu 2016 roku.

Z danych powyższych wynika konieczność zwiększenia miejsc w Warsztatach Terapii Zajęciowej, Środowiskowym Domie Samopomocy oraz w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym, aby objąć wsparciem wszystkie osoby niepełnosprawne zgłaszające chęć uczestnictwa w zajęciach oferowanych przez placówki. Powiat nie dysponuje specjalistycznym wsparciem dla zwiększającej się liczby młodych osób niepełnosprawnych, które wchodzi na rynek pracy i mogłyby być objęte działaniami w ramach zakładów aktywności zawodowej, bądź innych form zatrudnienia aktywizującego. Powiat nie dysponuje specjalistyczną kadrą ani nie posiada miejsc dla osób z autyzmem (i spektrum autyzmu), których liczba stale rośnie.

Rysunek 7 Ochrona zdrowia, stacjonarna pomoc społeczna i szkolnictwo.

OCHRONA ZDROWIA W 2013 R.		
	województwo	powiat
Porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	3,6	4,0
Przychodnie	2544	27

STACJONARNA POMOC SPOŁECZNA W 2013 R.		
	województwo	powiat
Placówki pomocy społecznej (z filiami)	244	3
Miejsca w placówkach	15791	62
Mieszkańcy placówek	14394	57

Wśród wydatków budżetu powiatu 10,2% środków przeznaczono na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej.

SZKOLNICTWO W ROKU SZKOLNYM 2013/2014			
Wydatki na oświatę i wychowanie stanowiły 41,8% wydatków budżetu powiatu w 2013 r.			
Liczba ludności w 2013 r. w wieku:			
7–12 lat	3925	Szkoły podstawowe	36
13–15 lat	2255	w tym specjalne	1
16–19 lat	3583	Gimnazja	15
		w tym specjalne	2
		Szkoły ponadgimnazjalne	22
		Uczniowie w szkołach:	
		podstawowych	3996
		w tym specjalnych	63
		gimnazjalnych	2250
		w tym specjalnych	73
		zasadniczych szkołach zawodowych	476
		liceach ogólnokształcących	1740
		liceach profilowanych	28
		technikach i ogólnokształcących szkołach artystycznych	564
		szkołach policealnych	223

DOMY DLA DZIECI

DEZINSTYTUCJONALIZACJA DOMU DZIECKA „Julin” w KALISKACH

ZAŁOŻENIA

1. Budowa trzech budynków mieszkalnych dla wychowanków, mająca na celu organizację nowych „pro – rodzinnych” instytucji dla dzieci i młodzieży.
2. Zwiększenie liczby miejsc dla dzieci potrzebującej opieki instytucjonalnej, jednocześnie mogących wychowywać się w warunkach zbliżonych do rodzinnych.
3. Stworzenie dziecku rodzinnych warunków pozwoli na lepsze przygotowanie do usamodzielnienia, uwzględniając potrzeby i możliwości społeczne i emocjonalne.
4. Wypracowanie podstawowych standardów opieki nad dzieckiem umieszczanym w placówce tj. indywidualne potrzeby dziecka, planowość i celowość opieki nad dzieckiem,
5. Mobilizowanie kadry pedagogicznej i wychowanków do świadomego, umotywowanego, profesjonalnego działania.
6. Wdrożenie standardów organizacyjnych i pracy wychowawczej w Domkach dla Dzieci.

AD. 1

Dom dla Dzieci powinien być zlokalizowany w miejscu (dzielnicy/miejscowości) dobrze skomunikowanym. W bliskim sąsiedztwie Domu powinna być m.in. szkoła podstawowa, gimnazjum, centrum medyczne, tereny sportowo-rekreacyjne, sklepy. Istotną jest także bliskość do środków transportu publicznego, gdyż mieszkańcy Domu mogą wówczas swobodnie i szybko dojechać do szkół ponadgimnazjalnych, centrów kulturalnych, centrów handlowo-usługowych itp.

Dom dla Dzieci nie będzie się wyróżniał spośród sąsiadujących z nim nieruchomości. Dom nie jest oznakowany tablicą informującą o jego funkcji. Atutem Domu jest zagospodarowany ogród.

Będą to 3 budynki mieszkalne, wolnostojące, które będą stały blisko siebie z oddzielnym ogrodzeniem. Jeden z budynków będzie miał większą powierzchnię w związku ze stworzeniem przy nim bazy administracyjno- księgowej placówki. Preferowana powierzchnia to ok 300m² jednego., zbudowany z dobrej jakości materiałów, wyposażony w funkcjonalny i energooszczędny system grzewczy, posiadający dostęp do niezbędnych mediów (woda, prąd, gaz, kanalizacja, telefon, Internet, TV). Powierzchnia budynków składała by się z części wspólnej, czyli: kuchni, jadalni, salonu, oraz 6-7 prywatnych sypialni i co najmniej 4 łazienek i 4 toalet. W budynkach byłoby zaplecze gospodarcze, czyli: spiżarnia, magazyn, pralnia, kotłownia, itp. Wskazane byłoby, aby Domy otoczone były ogrodem. Kuchnia może stanowić zamkniętą przestrzeń lub może być połączona z jadalnią. Jest umeblowana i wyposażona w niezbędny sprzęt AGD (lodówka, kuchnia gazowa (elektryczna), zmywarka, kuchenka mikrofalowa, itp.) oraz inne

przedmioty konieczne do prowadzenia gospodarstwa domowego (garnki, naczynia, sztuce, itd.). W jadalni powinien być duży stół z krzesłami, przy którym mogą zasiąść wszyscy mieszkańcy Domu. Salon wyposażony jest w wygodną kanapę (kanapy), telewizor, sprzęt audio-video, komputer oraz niezbędne meble. Warto przewidzieć drugi salon, który będzie służył do odwiedzin rodziców.

Wskazane jest, aby wokół Domu powstał ogród jako przedłużenie wspólnej części wypoczynkowo-rekreacyjnej. W ogrodzie oprócz ławeczek, huśtawek, można będzie ustawić np. kosz do koszykówki lub trampolinę, a także miejsce do wspólnego grillowania. Latem będzie to doskonałe miejsce zarówno do wspólnych spotkań jak i indywidualnego odpoczynku mieszkańców.

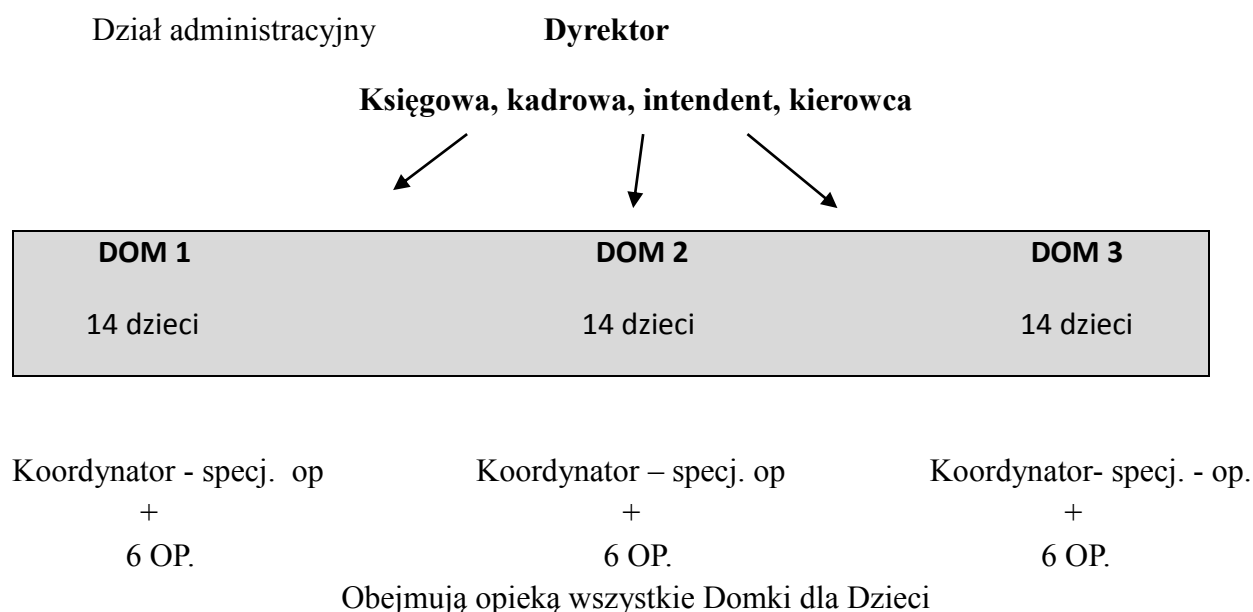
AD. 2

Obecnie w placówce opiekuńczo – wychowawczej jest 30 miejsc. W momencie kiedy powstaną trzy budynki mieszkalne dla dzieci liczba miejsc do przyjęcia zwiększy się. Będzie można przyjąć 42 wychowanków. W każdym domu będzie mieszkało do 14 wychowanków powyżej 10 roku życia.

AD. 3

Realizacja tego standardu wydaje się być dość oczywistym założeniem, jednakże po głębszej analizie wymaga wielu przygotowań zarówno w sferze merytorycznej, jak i organizacyjnej. Praca w placówce prowadzona będzie Metodą Indywidualnych Planów Pracy z Dzieckiem i Rodziną, realizowane będą w ten sposób obowiązujące przepisy, które nakładają obowiązek tworzenia Planów Pomocy Dziecku i Rodzinie. Stosując powyższą metodę pracy stworzone zostaną dziecku lepsze warunki rodzinne, dzięki którym przygotuje się lepiej do usamodzielnienia. Analiza poszczególnych potrzeb dziecka w małych grupach i przy bezpośrednim kontakcie z wychowawcą pozwoli na realizację ich mocnych stron.

SCHEMAT ORGANIZACYJNY DOMÓW

pracują wg. potrzeb opiekunów - na bezpośrednie zlecenie koordynatora

PSYCHOLOG

PEDAGOG

PRAC. SOCJALNY

+ stażysty, wolontariusze, korepetytorzy, **rodzice** lub inni krewni w trakcie kontraktu

DIAGNOZA OCHRONY ZDROWIA

Na terenie powiatu węgrowskiego udzielaniem świadczeń z zakresu opieki zdrowotnej zajmuje się głównie Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Węgrowie. SP ZOZ realizuje zadania statutowe polegające m.in. na udzielaniu świadczeń zdrowotnych służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia; rozpoznawaniu i leczeniu chorób; rehabilitacji i zapobieganiu niepełnosprawności; profilaktyce i oświacie zdrowotnej. Zadania te wykonują Podstawowa Opieka Zdrowotna (w tym Nocna Pomoc Lekarsko – Pielęgniarska), Poradnie Specjalistyczne a także Szpital Powiatowy.

SP ZOZ w Węgrowie tworzą następujące jednostki:

1. Szpital Powiatowy w Węgrowie, w skład którego wchodzi:

- Oddział Chorób Wewnętrznych (Oddział Internistyczno-Kardiologiczny)
– 53 łóżka w tym 2 intensywnego nadzoru kardiologicznego, 2 intensywnej opieki medycznej,
- Oddział Chirurgiczny Ogólny – 40 łóżek w tym 2 intensywnej opieki medycznej,
- Oddział Pediatriczny – 19 łóżek w tym 2 intensywnej opieki medycznej,
- Oddział Ginekologiczno-Położniczy – 41 łóżek w tym 3 intensywnej opieki medycznej,
- Oddział Neonatologiczny – 15 łóżek w tym 9 dla noworodków, 6 inkubatorów,
- Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii – 4 łóżka w tym 4 intensywnej opieki medycznej,
- Blok Operacyjny,
- Izba Przyjęć Szpitala,
- Apteka Zakładowa,
- Pracownia Diagnostyki Laboratoryjnej (laboratorium),
- Pracownia Diagnostyki Obrazowej (RTG),
- Pracownia USG,
- Pracownia Diagnostyki Obrazowej (Mammografia),
- Pracownia Tomografii Komputerowej,
- Pracownia Endoskopii,
- Pracownia Prób Wysiłkowych i HOLTERA,
- Pracownia EKG,
- Dział Żywności, Żywienia, przedmiotów użytku,
- Bank Krwi,
- Sterylizatornia,

- Poradnia (Gabinet) Lekarza POZ – Nocna i Świąteczna Ambulatoryjna Opieka Lekarska i Pielęgniarska,
- Prosektorium,
- Sala Porodowa.

2. Przychodnia Rejonowo - Specjalistyczna w Węgrowie, w skład której wchodzi następujące komórki organizacyjne:

- Poradnia Lekarza POZ,
- Poradnia pielęgniarki środowiskowej - rodzinnej,
- Poradnia położnej środowiskowej - rodzinnej,
- Gabinety Medycyny Szkolnej:
 - Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Węgrowie,
 - Gimnazjum im. Jana Dobrogosta Krasińskiego w Węgrowie,
 - I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Węgrowie;
 - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Kochanowskiego w Węgrowie,
 - Gimnazjum Gminy Liw im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Węgrowie,
- Poradnia Alergologiczna,
- Poradnia Endokrynologiczna,
- Poradnia Kardiologiczna,
- Poradnia Medycyny Pracy,
- Poradnia Neurologiczna,
- Poradnia Gruźlicy i Chorób Płuc,
- Poradnia Reumatologiczna,
- Poradnia Neonatologiczna,
- Poradnia Ginekologiczno-Położnicza,
- Szkoła Rodzenia,
- Poradnia Chirurgii Ogólnej,
- Poradnia Okulistyczna,
- Poradnia Urologiczna,
- Poradnia Zdrowia Psychicznego,
- Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu,
- Poradnia Profilaktyki Chorób Piersi,
- Poradnia Chirurgii Urazowo – Ortopedycznej,
- Poradnia Stomatologiczna,
- Poradnia Stomatologiczna dla dzieci,
- Poradnia Protetyki Stomatologicznej,
- Poradnia Protetyki Stomatologicznej dla dzieci,
- Pracownia Diagnostyki Obrazowej (RTG),
- Pracownia EKG,
- Poradnia Diabetologiczna,
- Poradnia (Gabinet) Lekarza POZ – Transport Sanitarny w ramach poz,
- Poradnia Onkologiczna,
- Punkt Szczepień,
- Gabinet Zabiegowy,
- Poradnia (Gabinet) Lekarza POZ – Nocna i Świąteczna Ambulatoryjna Opieka Lekarska,

- Poradnia (Gabinet) Lekarza POZ – Nocna i Świąteczna Wyjazdowa Opieka Lekarska,
- Poradnia (Gabinet) Pielęgniarki POZ – Nocna i Świąteczna Ambulatoryjna Opieka Pielęgniarska,
- Poradnia (Gabinet) Pielęgniarki POZ – Nocna i Świąteczna Wyjazdowa Opieka Pielęgniarska,
- Dział (pracownia) fizjoterapii,
- Gabinet Medycyny Szkolnej,
- Zespół transportu sanitarnego,
- Punkt pobrań materiałów do badań,
- Poradnia Chorób Metabolicznych,
- Nocna i świąteczna opieka zdrowotna,
- Gabinet diagnostyczno –zabiegowy – poradnie specjalistyczne,
- Gabinet diagnostyczno –zabiegowy Poradnia Okulistyczna,
- Gabinet diagnostyczno –zabiegowy poradnie specjalistyczne,
- Gabinet diagnostyczno – zabiegowy poradnia Ginekologiczno –Położnicza,
- Poradnia Ortodontyczna,
- Pracownia USG;

3. **Przychodnia Rejonowa w Łochowie, w skład której wchodzi:**

- Poradnia Lekarza POZ,
- Poradnia pielęgniarki środowiskowej - rodzinnej,
- Poradnia położnej środowiskowej - rodzinnej,
- Gabinety Medycyny Szkolnej,
 - Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Baonu „Nadbużańskiego” Armii Krajowej,
 - Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 3 w Łochowie,
 - Publiczne Gimnazjum i Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych,
- Poradnia Chirurgii Ogólnej,
- Poradnia Zdrowia Psychicznego,
- Poradnia Ginekologiczna - Położnicza,
- Poradnia Stomatologiczna,
- Punkt pobrań materiałów do badań,
- Pracownia Diagnostyki Obrazowej (RTG),
- Pracownia EKG,
- Punkt Szczepień,
- Gabinet Zabiegowy,
- Poradnia (Gabinet) Lekarza POZ – Nocna i Świąteczna Ambulatoryjna Opieka Lekarska,
- Poradnia (Gabinet) Lekarza POZ – Nocna i Świąteczna Wyjazdowa Opieka Lekarska,
- Poradnia (Gabinet) Pielęgniarki POZ – Nocna i Świąteczna Ambulatoryjna Opieka Pielęgniarska,
- Poradnia (Gabinet) Pielęgniarki POZ – Nocna i Świąteczna Wyjazdowa Opieka Pielęgniarska,
- Poradnia (Gabinet) Lekarza POZ – transport sanitarny w podstawowej opiece zdrowotnej,
- Dział (pracownia) fizjoterapii,
- Gabinet Medycyny Szkolnej,
- Gabinet Medycyny Szkolnej - Zespół Szkół w Kamionie, (Publiczne Gimnazjum, Szkoła Podstawowa),

- Gabinet Medycyny Szkolnej – Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Sadownem, (LO, Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Gimnazjum, Szkoła Podstawowa, Technikum)
 - Nocna i świąteczna opieka zdrowotna,
 - Gabinet diagnostyczno - zabiegowy – poradnie specjalistyczne,
 - Gabinet diagnostyczno – zabiegowy Poradnia Ginekologiczno – Położnicza,
 - Pracownia USG.
- 4. Wiejski Ośrodek Zdrowia w Czerwonce – Filia Przychodni Rejonowo- Specjalistycznej w Węgrowie w skład której wchodzi:**
- Poradnia Lekarza POZ,
 - Poradnia pielęgniarki środowiskowej - rodzinnej,
 - Poradnia Stomatologiczna,
 - Poradnia Stomatologiczna dla dzieci,
 - Punkt Szczepień,
 - Gabinet Zabiegowy,
 - Gabinet Medycyny Szkolnej;
- 5. Wiejski Ośrodek Zdrowia w Ostrówku – Filia Przychodni Rejonowej w Łochowie w skład której wchodzi:**
- Poradnia Lekarza POZ,
 - Poradnia pielęgniarki środowiskowej - rodzinnej,
 - Poradnia położnej środowiskowej - rodzinnej,
 - Poradnia Stomatologiczna,
 - Poradnia Stomatologiczna dla dzieci,
 - Punkt Szczepień,
 - Gabinet Zabiegowy,
 - Gabinet Medycyny Szkolnej - Zespół Szkół w Ostrówku (Szkoła Podstawowa, Publiczne Gimnazjum),
 - Gabinet Medycyny Szkolnej;
- 6. Wiejski Ośrodek Zdrowia w Wyszku – Filia Przychodni Rejonowo- Specjalistycznej w Węgrowie w skład której wchodzi:**
- Poradnia Lekarza POZ,
 - Poradnia pielęgniarki środowiskowej - rodzinnej,
 - Poradnia Stomatologiczna,
 - Poradnia Stomatologiczna dla dzieci,
 - Punkt Szczepień,
 - Gabinet Zabiegowy,
 - Gabinet Medycyny Szkolnej;
- 7. Przychodnia Stomatologiczna w Korytnicy:**
- Poradnia Stomatologiczna,

- Poradnia Stomatologiczna dla dzieci;

8. Dział Pomocy Doraźnej w Węgrowie:

- Zespół wyjazdowy reanimacyjny R – specjalistyczny,
- Zespół wyjazdowy wypadkowy W – podstawowy,
- Dyspozytornia medyczna;

9. Dział Pomocy Doraźnej w Łochowie:

- Zespół wyjazdowy reanimacyjny R – specjalistyczny,
- Zespół wyjazdowy wypadkowy W – podstawowy

Tabela nr 27. Zatrudnienie w i zapotrzebowanie kadrowe w SP ZOZ:

	PERSONEL			ZAPOTRZEBOWANIE KADROWE
	2012	2014	2015	
Podstawowa Opieka Zdrowotna	52	54	55	2 lekarzy
Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna	26	27	29	2 lekarzy
Stomatologia	8	8	8	0
Fizjoterapia Ambulatoryjna	9	9	9	0
Izba Przyjęć Szpitala	11	11	11	0
Nocna Pomoc Lekarska	23	24	28	3 lekarzy
Dział Pomocy Doraźnej	49	50	48	2 ratowników med.

Źródło: dane SP ZOZ W Węgrowie

Tabela nr 28. Zatrudnienie w i zapotrzebowanie kadrowe w szpitalu:

	PERSONEL			ZAPOTRZEBOWANIE KADROWE
	2012	2014	2015	
Oddział Chorób Wewnętrznych	37	39	40	1 lekarz
Oddział Pediatriczny	18	19	18	1 lekarz
Oddział Chirurgii Ogólnej	29	31	32	1 lekarz

Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii	25	25	25	
Oddział Ginekologiczno – Położniczy	29	30	30	1 położna
Oddział Neonatologiczny	7	8	8	

Źródło: dane SP ZOZ W Węgrowie

Zmiany ilości personelu wynikają w części przypadków ze zmiany formy zatrudnienia z umowy o pracę na kontrakt lub umowę zlecenie.

Tabela nr 29. SZPITAL POWIATOWY – ilość hospitalizacji i ilość łóżek

	LECZENI			ILOŚĆ ŁÓŻEK		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Oddział Chorób Wewnętrznych	2219	2322	2344	53	53	53
Oddział Pediatryczny	711	613	686	19	19	19
Oddział Chirurgii Ogólnej	2363	2436	2290	40	40	40
Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii	82	105	95	3	4	4
Oddział Ginekologiczno – Położniczy	1797	1753	1689	41	41	41
Oddział Neonatologiczny	482	457	457	15	15	15
Ogółem	7654	7686	7561	171	172	172

Źródło: dane SP ZOZ W Węgrowie

Szacunkowo w Oddziale Chorób Wewnętrznych kwalifikuje się do Opieki Długoterminowej od 4 do 5 osób.

Tabela nr 30. Ilość udzielonych porad w SP ZOZ w Węgrowie

	2012	2013	2014
Podstawowa Opieka Zdrowotna	101083	104257	103553
Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna	54245	54179	54432
Stomatologia	4972	4781	4930
Fizjoterapia ambulatoryjna	31765	31567	29753
Izba Przyjęć Szpitala	7750	8197	9172
Nocna Pomoc Lekarska	10582	11493	12107
Dział Pomocy Doraźnej	3947	4330	4610

Źródło: dane SP ZOZ W Węgrowie

Tabela nr 31. Ilość poradni i pacjentów w SP ZOZ w Węgrowie

	2012	2013	2014
Pacjenci zadeklarowani do lekarza POZ	25404	24903	24522
Ilość Poradni POZ	5 + 2 nocna pomoc lek.=7	5 + 2 nocna pomoc lek.=7	5 + 2 nocna pomoc lek.=7
Ilość poradni dentystycznych	6	6	6 – do 30.06.2014 5 – od 1.07.2014
Ilość poradni specjalistycznych	15	15	15 – do listopada 2014 16 – od grudnia 2014

Źródło: dane SP ZOZ W Węgrowie

Tabela nr 32. Nakłady na zakupy, remonty i inwestycje w SP ZOZ w Węgrowie

Lp.	Nazwa	Nakłady w zł	Źródła finansowania w zł	
			Środki własne	Środki zewnętrzne
2012				
1.	Budowy i modernizacje	1 011 260,59	611 260,59	400 000,00
2.	Zakupy	982 042,82	982 042,82	0,00
3.	Remonty bieżące	146 798,47	146 798,47	0,00
	RAZEM	2 140 101,88	1 740 101,88	400 000,00
2013				
1.	Budowy i modernizacje	1 198 854,01	726 967,02	471 886,99
2.	Zakupy	300 375,25	300 375,25	0,00
3.	Remonty bieżące	170 527,61	170 527,61	0,00
	RAZEM	1 669 756,87	1 198 869,88	471 886,99
2014				
1.	Budowy i modernizacje	1 556 368,41	1 166 368,41	400 000,00
2.	Zakupy	791 547,64	779 547,64	12 000,00
3.	Remonty bieżące	359 670,36	359 670,36	0,00
	RAZEM	2 717 586,41	2 305 586,41	412 000,00

Źródło: dane SP ZOZ W Węgrowie

NIEPUBLICZNE ZAKŁADY OPIEKI ZDROWOTNEJ

W powiecie węgrowskim funkcjonują także niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej. Należą do nich m.in.:

1. SP ZOZ „Poradnia Opieki Zdrowotnej” – podmiotem tworzącym jest Gmina Grębków, ul. Lipowa 6, 07-110 Grębków

- Poradnia (gabinet) lekarza POZ - x2,
- Poradnia (gabinet) pielęgniarki POZ,
- Poradnia (gabinet) położnej POZ,
- Punkt Szczepień,
- Gabinet Diagnostyczno-Zabiegowym,
- Gabinet Medycyny Szkolnej,
- Pracownia Diagnostyki Laboratoryjnej

Ilość personelu zatrudnionego w latach - 2012 i 2013 – 11 osób, 2014 – 10 osób (2 lekarzy, 4 pielęgniarki (do 2013r., od 2014r – 3 pielęgniarki), 1 położna, 1 technik analityki, 1 rejestratorka, 1 księgową, 1 pracownik gospodarczy). Ilość pacjentów: 2012r. - 4.132, 2013r. – 4.422, 2014r. – 4.401 osób. Przychodnia SPZOZ nie realizowała w ostatnich 3 latach żadnych poważniejszych inwestycji i remontów. W przeciągu ostatnich 3 lat nie było niedoborów kadrowych. *(dane pozyskane od podmiotu leczniczego)*

2. N ZOZ „PANACEUM”, ul. Małkowskiego 20, 07-120 Korytnica.

3. N ZOZ „Nasze Zdrowie” Poradnia Medycyny Rodzinnej, Al. Pokoju 2, 07-130 Łochów. Gabinet medycyny rodzinnej, ilość pacjentów: 2012 r. – ok. 4400, 2013 r. – ok. 4600, 2014 r. – ok. 4800 osób. Personel: 4 lekarzy (2 pediatrów, 2 lekarzy rodzinnych), 3 pielęgniarki środowiskowo – rodzinne, 1 położna środowiskowo – rodzinna, 1 sprzątaczką. W ostatnich 3 latach remontów nie było, inwestowano w zakupy sprzętu, dokonywane za środki własne i kredyt *(dane pozyskane od podmiotu leczniczego)*.

4. N ZOZ „CEL-MED.”, ul. 3 Maja 1A, 07-104 Stoczek.

5. N ZOZ Poradnia Medycyny Rodzinnej „SAMED”, Wierzbno 88, 07-111 Wierzbno. Poradnie: Lekarza POZ, Pielęgniarki środowiskowej, Położnej środowiskowej, Medycyny szkolnej. Ilość osób zatrudnionych: 4 (w ostatnich 3 latach bez zmian). Ilość pacjentów: 2012 r. – 1373, 2013 r. – 1333, 2014 r. – 1293osób. Niedoborów kadrowych nie było. Nakładów inwestycyjnych w ostatnich 3 latach nie było *(dane pozyskane od podmiotu leczniczego)*.

6. Poradnia Medycyny Rodzinnej „REVITA”, ul. Boh. Warszawy 2, 07-100 Węgrów. Gabinety lekarza POZ – 4, gabinet pielęgniarki środowiskowej, punkt szczepień, gabinet zabiegowy, dział fizjoterapii ambulatoryjnej. W ostatnich 3 latach zatrudnienie wynosiło 12 osób. Do placówki zapisanych 6700 pacjentów. W ostatnich 3 latach nie były dokonywane inwestycje ani poważniejsze remonty *(dane pozyskane od podmiotu leczniczego)*.

7. N ZOZ „E-COR”, ul. Podlaska 111, Borzychy, 07-100 Węgrów.

8. Przychodnia Rodzinna STARÓWKA, Filia Nr 3 w Miedznie, Pl. Wolności 8, 07-106 Miedzna.

9. N ZOZ Poradnie Specjalistyczne, ul. Piłsudskiego 32, 07-100 Węgrów.

10. NZOZ Przychodnia Laryngologiczna „LARYNX”, ul. Mickiewicza 5, 07-100 Węgrów.

11. **Specjalistyczna Przychodnia Lekarska „HIPOKRATES”**, ul. Gdańska 80E, 07-100 Węgrów.
12. **N ZOZ PORADNIA STOMATOLOGICZNA "STOMiDENT" Monika Zasuwik**, ul. Mickiewicza 27A, 07-100 Węgrów.
Poradnia stomatologiczna – 1 osoba, 2013 r. – 2 stażystki. Ilość pacjentów: nie ma konkretnych danych, brak rejonizacji. Niedobory kadrowe – brak higienistki. Nakłady na remonty i inwestycje – 20 tys. zł rocznie, środki zewnętrzne – 0 zł (*dane pozyskane od podmiotu leczniczego*).
13. **N ZOZ „DENTIKA” Mariola Piotrowska**, ul. Sienkiewicza 3, 07-120 Korytnica oraz ul. 3 Maja 1A, 07-104 Stoczek.
14. **PPL GOLD CLINIC SPÓŁKA CYWILNA**, Wola Korytnicka 10, 07-120 Korytnica.
15. **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Stomatologiczna s.c.**, Al. Pokoju 2, 07-130 Łochów.
Poradnia stomatologiczne. Ilość pacjentów – ok. 12 000. Personel medyczny – 4 osoby. Inwestycje – ok. 350 000 zł – środki wlane, zewnętrznych brak (*dane pozyskane od podmiotu leczniczego*).
16. **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy "Dom nad Liwcem"**, Hanna Jędrzejczyk, Marek Jędrzejczyk, Barchów 26, 07-130 Łochów.
17. **N ZOZ Przychodnia Rodzinna**, ul. Kościuszki 82, 07-140 Sadowne, ul. Fabryczna 59, 07-132 Ostrówek.
18. **Przychodnia Molendowscy**, ul. Piłsudskiego 37A, 07-100 Węgrów

FARMACJA

Dostępność do świadczeń z zakresu usług farmaceutycznych zapewnia 17 aptek ogólnodostępnych i 5 punktów aptecznych. Rada Powiatu corocznie ustala rozkład godzin pacy aptek ogólnodostępnych, w tym harmonogram dyżurów nocnych i świątecznych. Najwięcej aptek znajduje się w Węgrowie – 7 i w Łochowie – 5. W 3 gminach powiatu węgrowskiego nie ma żadnej apteki. Ilość aptek praktycznie się nie zmienia. W ubiegłym roku w Węgrowie przybyła jedna apteka. Średnio jedna apteka ogólnodostępna przypada na 3981 mieszkańców (ilość mieszkańców wg danych Krajowego Biura Wyborczego Delegatura w Siedlcach na koniec I kwartału 2015 r. – 67 679). Wliczając punkty apteczne: jedna placówka farmaceutyczna przypada na 3076 osób.

Tabela 33 Apteki ogólnodostępne:

Gmina Grębków

Lp.	Nazwa apteki/właściciela	Adres
1.	Apteka /J. Kurkus – Tchórzewska	07-110 Grębków ul. Lipowa 8 tel. 25 793 00 57

Gmina Miedzna

Lp.	Nazwa apteki/właściciela	Adres
1.	Apteka /E. Jasiurska/	07-106 Miedzna, Pl. Wolności 8 tel. 25 691 83 32

Łochów

Lp.	Nazwa apteki/właściciela	Adres
1.	Apteka „LEK-POL”	07-130 Łochów, Al. Łochowska 67 tel. 25 675 13 89
2.	Apteka „LEK – MED.”	07-130 Łochów, Al. Pokoju 52 tel. 25 675 11 11
3.	Apteka „VERBENA”	07-130 Łochów, ul. Kolejowa 1 tel. 25 675 10 10
4.	Apteka /P. Tokarski G. Piotrowski/	07-130 Łochów, Al. Pokoju 2 tel. 25 675 02 22
5.	Apteka „AMICA”	07-130 Łochów, ul. Węgrowska 2B tel. 25 631 05 50

Gmina Sadowne

Lp.	Nazwa apteki/właściciela	Adres
1.	Apteka /A. Musiałkiewicz/	07-140 Sadowne, Pl. Kościelny 10 tel. 25 675 32 17
2.	Apteka /J. Nowik/	07-140 Sadowne, ul. Kościuszki 82 tel. 25 631 71 30

Gmina Stoczek

Lp.	Nazwa apteki/właściciela	Adres
-----	--------------------------	-------

1.	Apteka /O. Wojtyła – Parys/	07-104 Stoczek, ul. 3 Maja 1A tel. 25 691 91 51
----	-----------------------------	--

Węgrów

Lp.	Nazwa apteki/właściciela	Adres
1.	Apteka „K.P.VITA”	07-100 Węgrów, ul. 11 Listopada 13/23 tel. 025 792 44 44
2.	Apteka „Centralna”	07-100 Węgrów, ul. Przemysłowa 1 tel. 25 792 58 80
3.	Apteka „Eskulap”	07-100 Węgrów, ul. Strażacka 2 tel. 25 792 23 37
4.	Apteka /P. Socha/	07-100 Węgrów, ul. Żeromskiego 7 tel./fax 25 792 26 47
5.	Apteka „JUVENTA”	07-100 Węgrów, ul. Piłsudskiego 1 tel. 25 792 25 27
6.	Apteka LM FARMACJA CHOMA Sp. J	07-100 Węgrów, ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego 7 tel. 25 661 40 07
7.	Apteka LM FARMACJA CHOMA Sp. J	07-100 Węgrów, Rynek Mariacki 23/24 tel. 27 792 02 58

Punkty apteczne:

Lp.	Nazwa apteki/właściciela	Adres
1.	Punkt Apteczny RFEMEDIUM Renata Filipowska Katarzyna Książek	07-120 Korytnica, ul. Małkowskiego 18 Tel. 25 661 21 37

2.	Punkt Apteczny Elżbieta Piwko	07-132 Ostrówek, ul. Fabryczna 49 tel. 25 675 55 58
3.	Punkt Apteczny Janusz Nowik	07-132 Ostrówek, ul. Fabryczna 59 25 675 52 22
4.	Punkt Apteczny Aleksandra Wójcik	Starawieś, ul. Kościelna 1A tel. 692 219 027
5.	Punkt Apteczny Justyna Kurkus – Tchórzewska	Wierzbno 86A, 07-111 Wierzbno tel. 25 793 45 67

PROGRAMY PROFILAKTYCZNE

Tabela 34 Realizacją zdrowotnych programów profilaktycznych zajmuje się SP ZOZ w Węgrowie w ramach umowy z NFZ.

NAZWA PROGRAMU	LICZBA ODBIORCÓW		
	ROK 2012	ROK 2013	ROK 2014
Program profilaktyki raka piersi – etap podstawowy kobiety w wieku 50 – 69 lat	695	563	477
Program profilaktyki raka szyjki macicy (pobieranie materiału z szyjki macicy do przesiewowego badania cytologicznego) kobiety w wieku 25 – 59 lat	563	569	664
Świadczenia pielęgniarstwa POZ w ramach realizacji profilaktyki gruźlicy – kobiety i mężczyźni w dowolnym wieku	125	123	10

Źródło: dane SP ZOZ W Węgrowie

Ponadto w 2014 r. zrealizowano program fluoryzacji w szkołach wśród dzieci od 6 do 12 roku życia, w którym uczestniczyło 2759 dzieci.

Największym problemem w realizacji programów profilaktycznych jest niska zgłaszalność, mimo wysyłania imiennych zaproszeń. W przypadku samorządu powiatu główną przeszkodą w realizacji programów profilaktycznych jest brak środków finansowych.

W ramach współpracy powiatu z organizacjami pozarządowymi ogłaszany jest co roku konkurs na realizację zadań z obszaru Ochrona i promocja zdrowia. Z budżetu powiatu węgrowskiego przeznaczono na ten cel następujące dotacje:

1. Rok 2012: Stowarzyszenie „Ogólniak” Na Rzecz Wspierania Inicjatyw Edukacyjnych w LO im. A. Mickiewicza w Węgrowie 1902 zł na organizację konferencji „Krok dla życia” – konferencja nt. profilaktyki raka piersi i szyjki macicy.
2. Rok 2013 : Stowarzyszenie „Ogólniak” Na Rzecz Wspierania Inicjatyw Edukacyjnych w LO im. A. Mickiewicza w Węgrowie 1760 zł na organizację konferencji „Nowe życie w wyniku oddawania szpiku” oraz Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym i Autystycznym „SPONiA” Węgrów 2000 zł na organizację konferencji Powiatowy Dzień Zdrowia.
3. Rok 2014: Stowarzyszenie „Ogólniak” Na Rzecz Wspierania Inicjatyw Edukacyjnych w LO im. A. Mickiewicza w Węgrowie 1760 zł na organizację konferencji „Depresja i co dalej...” oraz Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym i Autystycznym „SPONiA” Węgrów 1990 zł na organizację konferencji „Daj mi szansę – IV konferencja szkoleniowo – naukowa na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży z autyzmem”.

Bezpieczeństwo

Informacje dotyczące podejmowanych działań przez Komendę Powiatową Policji w Węgrowie w latach 2012 – 2014

Tabela 35 Przepięstwa stwierdzone oraz wykrywalność

Rodzaje przępstw	Przepięstwa stwierdzone 2012	Wykrywalność 2012	Przepięstwa stwierdzone 2013	Wykrywalność 2013	Przepięstwa stwierdzone 2014	Wykrywalność 2014
Rozbój, kradzież,	11	10/90,9%	26	24/92,3%	9	5/55,6%
Bójka, pobicie	31	28/90,3%	26	21/80,8%	16	14/87,5%
Uszczerbek na zdrowiu	13	12/92,3%	10	9/90%	15	15/100%
Kradzież z włamaniem	278	112/36,2%	203	66/32%	150	63/41,7%
Kradzież cudzej rzeczy	301	144/46%	213	81/37%	184	75/40,8%
Kradzież samochodu	14	4/25%	12	0/0%	19	4/21,1%
Uszkodzenie rzeczy	81	47/55,3%	48	22/45,8%	46	14/30,4%
Ustawa o narkomanii	87	87/100%	43	43/100%	62	62/100%
Przepięstwa gospodarcze	78	77/98,7%	352	342/97,2%	54	44/81,5%
Przepięstwa ogółem	1776	1393/76,4%	1873	1536/81,5%	1146	879/76,6%

Poziom przestępczości na terenie powiatu węgrowskiego nie odbiega od przeciętnego poziomu w skali województwa czy kraju. W powiecie dominują przestępstwa przeciwko mieniu, następnym rodzajem przestępstw są czyny z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz przestępstwa gospodarcze. Poziom wykrywalności sprawców przestępstw jest w powiecie wysoki, w porównaniu z danymi dla województwa (dla porównania w 2012 roku wykrywalność przestępstw w woj. mazowieckim wynosiła ok. 67%).

Tabela 36 Zdarzenia drogowe

		2012	2013	2014
Wypadki		58	55	58
Wypadki ze skutkiem śmiertelnym		7	15	8
Liczba osób zabitych		9	16	8
Rannych		64	59	65
Kolizje		556	517	450
Piesi	Wypadki	12	14	15
	Zabici	0	6	4
	Ranni	12	11	11
Rowerzyści	Wypadki	6	6	9
	Zabici	5	3	1
	Ranni	3	3	8

Największy odsetek wykroczeń drogowych związany jest z wypadkami samochodowymi na trasach krajowych nr 62 i 50 oraz wojewódzkich nr 637, 697, 696.

Tabela 37 Wykroczenia drogowe na drogach krajowych i wojewódzkich.

ROK	2012					2013					2014				
	Droga	K-62	K-50	W 637	W 697	W 696	K-62	K-50	W 637	W 697	W 696	K-62	K-50	W 637	W 697
Wypadki drogowe	6	8	4	5	4	10	8	1	3	1	7	5	3	3	2
Zabici	3	0	0	3	1	6	3	0	1	0	0	3	1	1	1
Ranni	7	10	4	2	3	12	10	2	3	1	8	4	4	2	1
Kolizje drogowe	64	107	24	14	12	71	82	18	12	12	53	75	19	8	4

W roku 2012 46% wszystkich wypadków stanowiły wypadki na drogach krajowych i wojewódzkich, w 2013 roku stanowiły 41%, a w 2014 34%.

W 2012 roku na drogach krajowych i wojewódzkich zginęło 7 osób (co stanowiło 77% wszystkich osób, które zginęły na drogach powiatu węgrowskiego), w 2013 roku 10 osób straciło życie (co stanowiło 62% wszystkich zabitych), a w 2014 roku 6 osób (co dało wynik 75% wszystkich osób zabitych).

W latach 2012 – 2013 wskaźnik osób rannych, na drogach wojewódzkich i krajowych w stosunku do ogółu liczby rannych na drogach powiatu, oscylował ok. 40%, natomiast w 2014 spadł do poziomu 29%.

Na przestrzeni diagnozowanych lat wskaźnik kolizji na drogach wojewódzkich i krajowych, w stosunku do ogólnej liczby kolizji w powiecie węgrowskim na wszystkich odcinkach dróg, oscylował powyżej 35%.

Na terenie powiatu funkcjonuje Powiatowa Komenda Policji w Węgrowie (obejmująca zasięgiem miasto Węgrów, gminy: Korytnica, Grębków, Liw, Wierzbno, Miedzna) oraz podległa jej Komenda Policji w Łochowie (obejmująca zasięgiem gminę i miasto Łochów, gminy: Stoczek i Sadowne).

W skład Komendy wchodzi wydziały: Kryminalny, Prewencji i Ruchu Drogowego.

Zakres działania KPP Węgrów obejmuje ochronę i przestrzeganie prawa przez obywateli, w tym:

- zapewnienie bezpieczeństwa publicznego
- przeciwdziałanie przestępczości
- kontrola ruchu drogowego.

Zatrudnienie i stan etatowy

Stan etatowy i zatrudnienia na 31.12.2012 r.

- stanowiska policyjne etatowo – 125, zatrudnienia – 118,
- stanowiska cywilne etatowo – 22,10, zatrudnienia – 21,15 (tj. 22 osoby)

Stan etatowy i zatrudnienia na 31.12.2013 r.

- stanowiska policyjne etatowo – 124, zatrudnienia – 116,
- stanowiska cywilne etatowo – 22,10, zatrudnienia – 21,15 (tj. 22 osoby)

Stan etatowy i zatrudnienia na 31.12.2014 r.

- stanowiska policyjne etatowo – 124, zatrudnienia – 119,
- stanowiska cywilne etatowo – 22,10, zatrudnienia – 21,90 (tj. 23 osoby)

Wyposażenie, remonty i inwestycje

Inwestycje w 2012 r. w KPP w Węgrowie

Remont i termomodernizacja budynku KPP oraz KP Łochów

- KWP zs. w Radomiu w 2011r. – 687 390,09 zł; 2012 r. – 354 946,2 zł
- Urząd Gminy Łochów – 30 000 zł – remont KP Łochów
- Urząd Miasta Węgrów – 26 600 zł – remont KPP Węgrów

Remont i termomodernizacja sali gimnastycznej

- Wsparcie Burmistrza Miasta ekipą remontową
- Zakup sprzętu – 32 000 zł pozyskane przez NSZZP z funduszu prewencyjnego PZU
- Środki pozyskane z darowizn na zakup materiałów remontowych – 2 197,9 zł

Służby ponadnormatywne i psy służbowe

- Urząd Gminy Łochów – 10 000 zł (służby ponadnormatywne) oraz 4 500 zł (pies służbowy z osprzętem)
- Urząd Miasta Węgrów – 4 500 zł (pies służbowy z osprzętem)

Inwestycje w 2013r. w KPP w Węgrowie

- Wymiana ogrodzenia na placu KPP – 63 406,50 zł - KWP zs. w Radomiu
- Termomodernizacja budynku KP w Łochowie – 115 141,19 zł - KWP zs. w Radomiu
- Kamera – 1 500 zł - Gmina Łochów, Gmina Stoczek
- Służby ponadnormatywne – 10 000 zł – gm. Łochów, 3 000 zł – gm. Sadowne

Inwestycje w 2014r. w KPP w Węgrowie

Utwardzenie placu KPP w Węgrowie

- 150 tys. - Starostwo Powiatowe
- 4 tys. - Gmina Stoczek
- 3 tys. - Gmina Liw

Zakup radiowozów – KPW zs. w Radomiu oraz

- 122 tys. – Miasto Węgrów, Łochów, Gmina Grębków, Korytnica, Liw, Miedzna, Sadowne, Stoczek,

Służby ponadnormatywne:

- 10 tys. – Miasto Łochów,
- 3 tys. – Gmina Sadowne,
- 2 tys. – Gmina Stoczek,

Zakup alkometra – Miasto Łochów, Gmina Sadowne i Stoczek

KPP w Węgrowie zajmuje dwa budynki: w Węgrowie oraz Łochowie, które od 3 lat są modernizowane i dostosowywane do potrzeb pracowników oraz wykonywanych zadań

i obowiązków. Mimo dużych nakładów poniesionych dotychczas przez KWP w Radomiu oraz samorządy szczebla powiatowego i gminnego, nadal istnieją potrzeby doposażenia stanowisk pracy funkcjonariuszy oraz zakupy niezbędnego do realizacji zadań sprzętu specjalistycznego oraz komputerów i oprogramowania.

W zakresie zapobiegania i zwalczania przestępczości oraz zjawisk patologii społecznej KPP w Węgrowie ściśle współpracuje z placówkami oświatowymi, instytucjami publicznymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Działania profilaktyczne

1. Działania profilaktyczne w 2012r.

W 2012 r. przeprowadzono 202 (a w 2011 - 166) spotkania z dziećmi i młodzieżą szkolną, w których uczestniczyło ponad 2450 uczniów oraz 128 (w 2011 - 72) spotkań z nauczycielami, pedagogami i gronem pedagogicznym zarówno przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych jak też szkół specjalnych, w których uczestniczyło 333 osoby. Poruszano m.in. tematy związane z zagrożeniami jakie niosą: nikotyna, alkohol, dopalacze, narkotyki oraz bezpiecznym Internetem, cyberprzemocą, odpowiedzialnością prawną nieletnich, przejawami demoralizacji. Wśród pełnoletnich uczniów szkół ponadgimnazjalnych prezentowano film „Eksperyment” oraz prezentację „Masz jedno życie” wskazując na skutki używania alkoholu i kierowaniem pojazdami.

Przeгляд spektakli profilaktycznych

W kwietniu w WOK odbył się II Przeгляд Spektakli Profilaktycznych, w którym brali udział gimnazjaliści z powiatu węgrowskiego. Przedsięwzięcie zostało zorganizowane przez KPP w Węgrowie oraz WOK w Węgrowie. W przeglądzie wzięło udział 5 zespołów teatralnych. Grupa Teatralna Gimnazjum gminy Liw im. Kard. Stefana Wyszyńskiego, za przedstawienie pt. MUR zdobyła I miejsce. Celem przeglądu jest zwrócenie uwagi uczniów na problemy związane z kształtowaniem postaw wobec używek: alkoholu, środków odurzających, nikotyny, dopalaczy, narkotyków.

Bezpieczny senior

W ramach kampanii przeprowadzono 76 spotkań ze społecznością lokalną, z osobami starszymi, samotnie mieszkającymi, które narażone są na przestępstwa i wykroczenia. W grudniu w WOK zorganizowano wykłady dla seniorów wspólnie z Sanepidem i Strażą Pożarną. Na spotkaniu promowano zdrowy i bezpieczny styl życia. W spotkaniu wzięło udział ok. 70 osób, które otrzymały ulotki, odblaski oraz naklejki „Chroń życie, załóż odblask”.

KPP w Węgrowie wspólnie ze Strażą Miejską przeprowadziła 58 działań w ramach akcji: Wagary, Bezpieczne Ferie, Bezpieczne Wakacje, Bezpieczna droga do szkoły, Akcja Parkowanie, Akcja Znicz, Akcja Bezdomny, Trzeźwy Poranek, wspólne służby w okresach przedświątecznych, zabezpieczanie uroczystości patriotyczno – religijnych oraz imprez kulturalno – rozrywkowych. KP w Łochowie przeprowadził ze Strażą Miejską- 87 akcji, 17 akcji z SOK w tym sprawdzanie

punktów skupu złomu pod kątem ujawniania skradzionego mienia z PKP, 36 akcji ze Strażą Leśną, Strażą Rybacką, PZW i PZŁ.

2. Działania profilaktyczne w 2013 roku.

W 2013 r. przeprowadzono 205 (a w 2012 - 202) spotkania z dziećmi i młodzieżą szkolną, w których uczestniczyło ponad 8773 uczniów oraz 154 (w 2012 - 128) spotkań z nauczycielami, pedagogami i gronem pedagogicznym zarówno przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych jak też szkół specjalnych, w których uczestniczyło 553 osoby. Poruszano m.in. tematy związane z zagrożeniami jakie niosą: nikotyna, alkohol, dopalacze, narkotyki oraz bezpiecznym Internetem, cyberprzemocą, odpowiedzialnością prawną nieletnich, przejawami demoralizacji. Wśród pełnoletnich uczniów szkół ponadgimnazjalnych prezentowano film „Eksperyment” oraz prezentację „Masz jedno życie” wskazując na skutki używania alkoholu i kierowaniem pojazdami.

Bezpieczny senior, STOP włamaniom

W ramach kampanii przeprowadzono 76 spotkań ze społecznością lokalną, z osobami starszymi, samotnie mieszkającymi, które narażone są na przestępstwa i wykroczenia, a także z właścicielami stacji mpaliw, przedstawicielami samorządu terytorialnego.

Bezpieczne węgrowianki

Wspólnie z instruktorem KAPAP i KRAV MAGA przeprowadzono bezpłatny kurs samoobrony dla kobiet oraz zajęcia profilaktyczne. W zajęciach uczestniczyło 45 kobiet. Uczestniczkom wręczono certyfikaty i zaświadczenia.

Debaty społeczne dotyczące bezpieczeństwa na terenie powiatu węgrowskiego

28 sierpnia 2013r. – Debata Społeczna w Łochowie

11 października 2013r. - Debata Społeczna w Korytnicy

19 listopada 2013r. – Debata Społeczna w Węgrowie

Debaty społeczne mają na celu zdiagnozowanie potrzeb i oczekiwań społeczeństwa w zakresie poprawy bezpieczeństwa. Pozwala również na wymianę informacji między policją a mieszkańcami powiatu węgrowskiego o istniejących zagrożeniach, w celu wypracowania wspólnych metod ich eliminowania.

3. Działania profilaktyczne 2014r.

W 2014 r. przeprowadzono 251 (a w 2013 - 205) spotkania z dziećmi i młodzieżą szkolną, w których uczestniczyło ponad 10460 uczniów oraz 83 (w 2013 - 154) spotkań z nauczycielami, pedagogami i gronem pedagogicznym zarówno przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych jak też szkół specjalnych, w których uczestniczyło 283 osoby. Poruszano m.in. tematy związane z zagrożeniami jakie niosą: nikotyna, alkohol, dopalacze, narkotyki, bezpiecznym internetem, cyberprzemocą, odpowiedzialnością prawną nieletnich, przejawami demoralizacji. Wśród pełnoletnich uczniów szkół ponadgimnazjalnych prezentowano film „Eksperyment” oraz prezentację „Masz jedno życie” wskazując na skutki używania alkoholu i kierowaniem pojazdami.

Przeгляд spektakli profilaktycznych

27.05.2014r. odbył się zorganizowany wspólnie z Węgrowskim Ośrodkiem Kultury **IV Przeгляд Spektakli Profilaktycznych**. Celem przeglądu było zwrócenie uwagi uczniów na problemy związane z kształtowaniem właściwych postaw wobec wszelakich używek. W przeglądzie wzięło udział 4 zespoły teatralne reprezentujące Zespół Szkół w Gwizdałach, Publiczne Gimnazjum w Łochowie, Publiczne Gimnazjum w Ostrówku oraz Gimnazjum Gminy Liw. Wszyscy uczestnicy przeglądu otrzymali atrakcyjne nagrody rzeczowe ufundowane przez Gminę Liw oraz Łochów. Ponadto dla uczestników za zajęcie I miejsca przewidziano możliwość wzięcia udziału w warsztatach teatralnych.

Bezpieczny senior, STOP włamaniom

W ramach kampanii przeprowadzono 107 spotkań ze społecznością lokalną, z osobami starszymi, samotnie mieszkającymi, które narażone są na przestępstwa i wykroczenia, a także z właścicielami stacji paliw, przedstawicielami samorządu terytorialnego.

Bezpieczne węgrowianki

Wspólnie z instruktorem samoobrony przeprowadzono bezpłatny kurs samoobrony dla kobiet oraz zajęcia profilaktyczne. W zajęciach uczestniczyło 30 kobiet. Uczestniczkom wręczono certyfikaty i zaświadczenia.

KPP w Węgrowie wspólnie ze Strażą Miejską przeprowadziła 72 działania w ramach akcji: Wagary, Bezpieczne Ferie, Bezpieczne Wakacje, Bezpieczna droga do szkoły, Akcja Parkowanie, Akcja Znicz, Akcja Bezdomny, Trzeźwy Poranek, wspólne służby w okresach przedświątecznych, zabezpieczanie uroczystości patriotyczno – religijnych oraz imprez kulturalno – rozrywkowych. KP w Łochowie przeprowadził ze Strażą Miejską - 78 akcji, 23 akcji z SOK w tym sprawdzanie punktów skupu złomu pod kątem ujawniania skradzionego, 15 akcji ze Strażą Leśną, Strażą Rybacką oraz 6 z pracownikami Sanepidu

Debata społeczna dotycząca bezpieczeństwa na terenie powiatu węgrowskiego

17 marca 2014r. – Debata Społeczna dotycząca bezpieczeństwa na terenie osiedli mieszkaniowych w Węgrowie,

11 kwietnia 2014r. – Debata Społeczna „Dziecko bezpieczne w rodzinie i w szkole” zorganizowane wspólnie z Gimnazjum gminy Liw

Debata społeczna mają na celu zdiagnozowanie potrzeb i oczekiwań społeczeństwa w zakresie poprawy bezpieczeństwa. Pozwala również na wymianę informacji między policją a mieszkańcami powiatu węgrowskiego o istniejących zagrożeniach, w celu wypracowania wspólnych metod ich eliminowania.

Na terenie Powiatu Węgrowskiego działa również Powiatowa Komenda Straży Pożarnej, która realizuje zadania w zakresie:

- Organizowania na terenie powiatu krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego,
- Opracowania planów ratowniczych,
- Organizowania i prowadzenia akcji ratowniczych

- Rozpoznawania zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń oraz nadzór nad przestrzeganiem przepisów pożarowych
- Kształcenie kadr dla potrzeb Państwowej Straży Pożarnej i innych jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz powszechnego systemu ochrony ludności.

Tabela 38 Działalność interwencyjna straży pożarnej

ROK	POŻARY	RAZEM MIEJSCOWE ZAGROŻENIA	MIEJSCOWE ZAGROŻENIA				ALARMY FAŁSZYWE	RAZEM ZDARZEŃ
			W komunikacji drogowej	Silne wiatry	Przybory wody i opady deszczu i śniegu	Inne		
2012	377	466	102	63	47	254	32	875
2013	213	467	99	53	107	208	32	712
2014	340	309	83	44	14	168	37	686

Najczęściej strażacy interweniowali w przypadku pożarów, w dalszej kolejności w zgłoszeniach innych miejscowych zdarzeń oraz wypadków drogowych.

W roku 2012 pożary stanowiły 43% zdarzeń, w roku 2013 prawie 30%, zaś w roku 2014 - 49%.

Alarmy fałszywe stanowią poniżej 5% wszystkich zdarzeń.

Wyposażenie i sprzęt zakupione w latach 2012 – 2014:

pompa pływająca NIAGARA, wentylator oddymiający Kobra, klimatyzatory na stanowisku kierowania i serwerowni, odzież specjalna i środki ochrony indywidualnej, środek pianotwórczy, pompa szlamowa WT 20X, detektor prądu przemiennego, agregat prądowórczy GEKO, samochód ratowniczo - gaśniczy MAN, ubrania i obuwie specjalne, sprzęt informatyczny wraz z oprogramowaniem, 3 aparaty ochrony dróg oddechowych, komplet węży hydraulicznych wysokociśnieniowych, 2 kombinezony gazoszczelne

Potrzeby na lata 2015 – 2020:

- budowa "Obiektu bazy dla krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego ochrony ludności i współpracy z państwami w strefie transgranicznej – budowa nowej strażnicy na potrzeby Komendy Powiatowej,
- zakup samochodu ciężkiego,
- zakup quada,
- zakup pompy do wody zanieczyszczonej o wydajności l/m,
- zakup samochodu operacyjnego,
- zakup lekkiego samochodu zaopatrzeniowego do 3,5 tony,
- lekki samochód ratownictwa technicznego.

Zatrudnienie:

52 etaty funkcjonariuszy i 2 etaty cywilne

Profilaktyka – przeprowadzone akcje i zrealizowane projekty

- "Razem bezpieczniej",
- Akcja „Nie dla czadu”,
- "Nie dla wypalania traw na Mazowszu",
- działania w obiektach służących do wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży,
- "Bezpieczne wakacje" – letni wypoczynek dzieci i młodzieży sprawdzenie obiektów,
- cykliczne kontrole obiektów użyteczności publicznej,
- kontrole z zakresu przestrzegania przepisów p. poż.

V. Przedsiębiorczość, rozwój gospodarczy i rynek pracy

Najistotniejszym wyznacznikiem aktywności gospodarczej powiatu jest liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Na koniec 2013 roku w rejestrze REGON powiatu węgrowskiego zarejestrowane były 4707 podmioty gospodarcze. Zauważalny jest sukcesywny wzrost liczby powstających na terenie powiatu nowych podmiotów gospodarczych. Zdecydowaną większość stanowią jednostki sektora prywatnego.

Tabela nr 39. Działalność gospodarcza

	2011	2012	2013
Liczba podmiotów gospodarczych	4474	4606	4707
Liczba podmiotów sektora prywatnego	4299	4429	4530
Procentowy udział podmiotów sektora prywatnego w ogólnej liczbie podmiotów	96%	96%	96%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W sektorze prywatnym skoncentrowane są następujące formy prawne prowadzonej działalności:

	2011	2012	2013
- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	3636	3735	3797
- spółki handlowe	118	122	137
- spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	12	13	15
- spółdzielnie	29	29	28
- fundacje	6	6	8
- stowarzyszenia i organizacje społeczne	195	202	213

Jak wskazuje powyższe zestawienie, utrzymuje się stały wzrost ilości podmiotów prowadzących samodzielną działalność gospodarczą. Ich udział w sektorze prywatnym stanowi 83%. Daje to zatem podstawy do stwierdzenia, że w dużej mierze drobna, lokalna przedsiębiorczość jest odpowiedzialna za rozwój prywatnego sektora gospodarczego w powiecie węgrowskim.

Głównym obszarem działalności przedsiębiorstw jest handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – sekcja G. Ten rodzaj działalności prowadzi blisko 28% przedsiębiorstw. Następnie, nieco ponad 17% firm działa w obszarze budownictwa – sekcja F, z kolei blisko 11% przedsiębiorstw należy do obszaru przetwórstwa przemysłowego – sekcja C. W pozostałych obszarach działalności funkcjonuje po mniej niż 10% ogółu przedsiębiorstw. W większości głównych obszarów działalności przedsiębiorstw w powiecie, liczba zarejestrowanych podmiotów wzrasta. Świadczą o tym dane z lat 2011, 2012, 2013 przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela nr 40 Jednostki wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007

	2011	2012	2013
Jednostki wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007			
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	287	267	258
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	3	2	2
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	475	479	497
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	2	2

Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	17	17	18
Sekcja F – Budownictwo	764	791	795
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1245	1274	1303
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	258	255	257
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	61	61	64
Sekcja J - Informacja i komunikacja	62	59	67
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	104	107	106
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	56	55	57
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	239	246	269
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	96	127	127
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	109	109	110
Sekcja P – Edukacja	142	162	171
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	173	194	201
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	91	94	94
Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	290	305	309
Sekcja U - Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0
Razem	4474	4606	4707

Źródło: Bank Danych Lokalnych - GUS.

Pod względem wielkości, w powiecie węgrowskim dominują mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników stanowią 95% wszystkich podmiotów gospodarczych. W analizowanych latach nastąpiły niewielkie zmiany w strukturze podmiotów ze względu na klasę wielkości: podmioty zatrudniające 10-49 pracowników stanowiły 4% ogółu podmiotów gospodarczych, zaś jednostki największe, zatrudniające 50 i więcej osób – około 0,7-0,5%. Należy również zwrócić uwagę, na spadek liczby firm zatrudniających powyżej 10 pracowników.

Tabela nr 41. Podmioty wg klas wielkości w latach 2011-2013.

	2011	2012	2013
ogółem	4474	4606	4707
mikroprzedsiębiorstwa - 0-9 pracowników	4229	4373	4487
małe przedsiębiorstwa - 10-49 pracowników	213	202	192
średnie przedsiębiorstwa – 50-249 pracowników	30	29	26
duże przedsiębiorstwa – 250-999 pracowników	2	2	2

Źródło: Bank Danych Lokalnych – GUS.

Na terenie miasta Węgrowa funkcjonuje Tarnobrzeska Specjalna Strefa Ekonomiczna Podstrefa Węgrów o całkowitej powierzchni 29,33 ha. Podstrefa Węgrów składa się z dwóch terenów:

1. tereny produkcyjne – 20,4 ha w tym działki o powierzchni 5,04 ha, 3,97 ha, 4,17 ha, 7,22 ha.
2. tereny usługowe – 1,03 ha w tym działki o powierzchni 0,76 ha, 0,27 ha.

W chwili obecnej działalność w strefie prowadzi firma Mayenne, która specjalizuje się w produkcji węży z PCV do zastosowań przydomowych i ogrodnich.

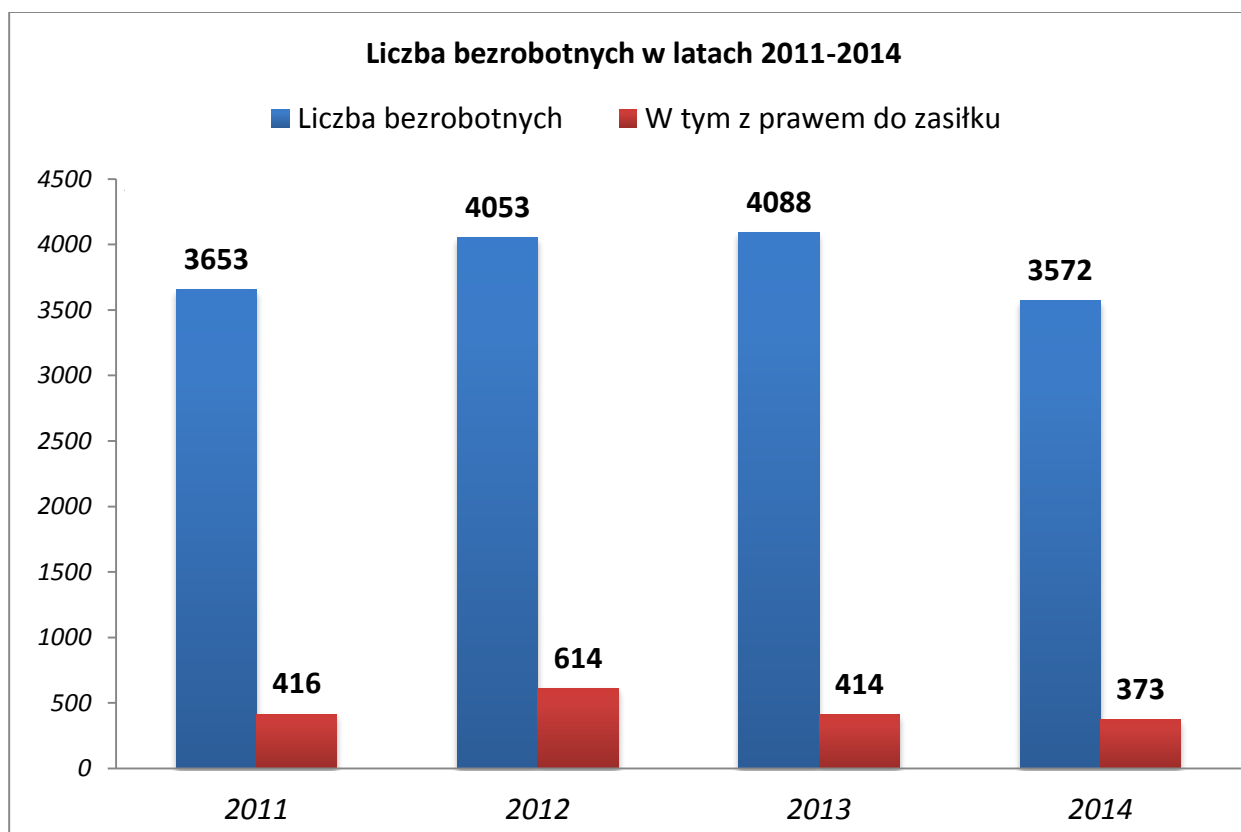
Pozostałe gminy, wchodzące w skład powiatu węgrowskiego, w planach zagospodarowania przestrzennego wyodrębniły na terenie swoich jednostek tereny przeznaczone pod inwestycje.

Rynek pracy.

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Węgrowie na dzień 31.12.2014 roku wynosiła 3572 osoby i była najniższa na przestrzeni ostatnich czterech lat. W porównaniu do 2013 roku liczba bezrobotnych spadła o 516 osób. W ogólnej liczbie bezrobotnych dominują mężczyźni i stanowią odpowiednio w 2011 – 52%, 2012 – 54%, 2013 – 54%, 2014 – 53%.

Z porównania danych dotyczących liczby bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku wynika, że zaledwie od 10% do 15% zarejestrowanych pobiera świadczenie z tytułu bezrobocia.

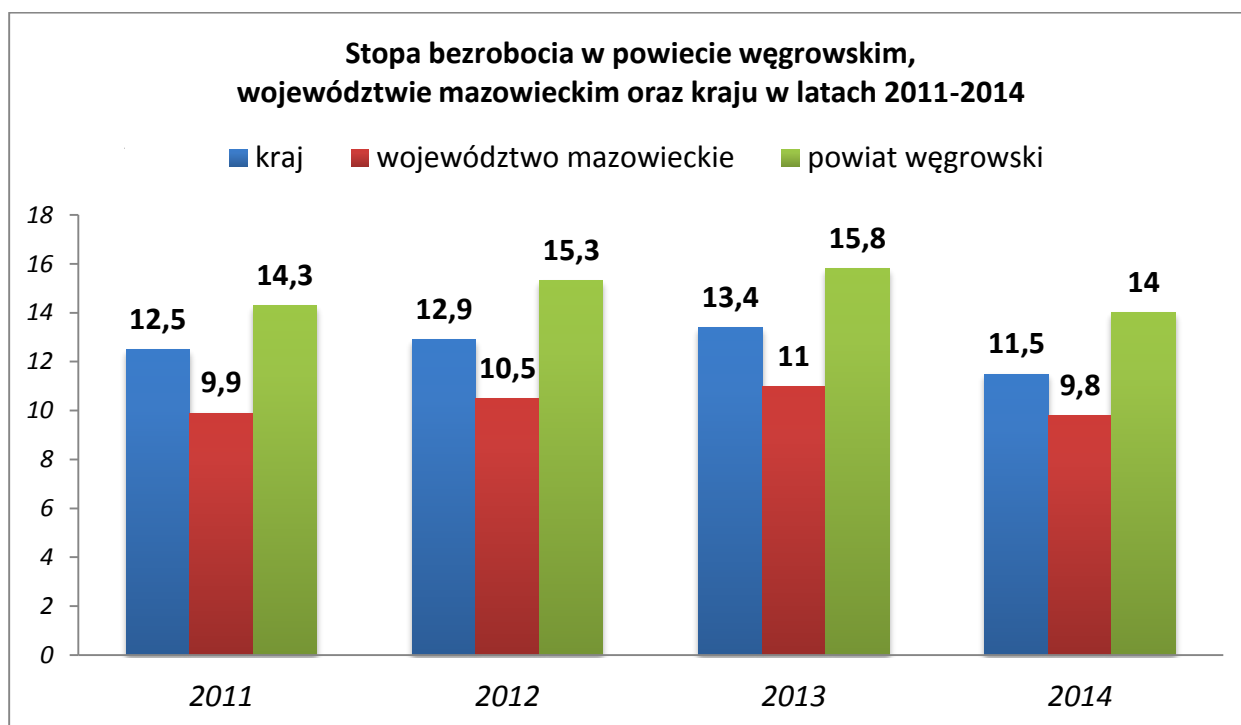
Rysunek 8 Liczba bezrobotnych w latach 2011 – 2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-01.

Wskaźnikiem odzwierciedlającym sytuację na lokalnym rynku pracy jest stopa bezrobocia czyli procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo. W 2014 roku stopa bezrobocia spadła do 14% i była najniższa od czterech lat. Wartości tego wskaźnika na terenie województwa mazowieckiego jest o około 4 p.p. niższa w porównaniu do obowiązującego na terenie powiatu węgrowskiego.

Rysunek 9 Stopa bezrobocia w powiecie węgrowskim, województwie mazowieckim oraz kraju w latach 2011 - 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Liczba bezrobotnych jest zróżnicowana w poszczególnych miastach i gminach powiatu węgrowskiego. Najwięcej osób bezrobotnych jest zarejestrowanych w m-gm. Łochów i w m. Węgrów. Najniższą liczbę bezrobotnych odnotowuje się na terenie gm. Wierzbno, Miedzna i Grębków. Z przedstawionych w tabeli danych wynika, że we wszystkich gminach powiatu węgrowskiego następuje sukcesywny spadek liczby bezrobotnych.

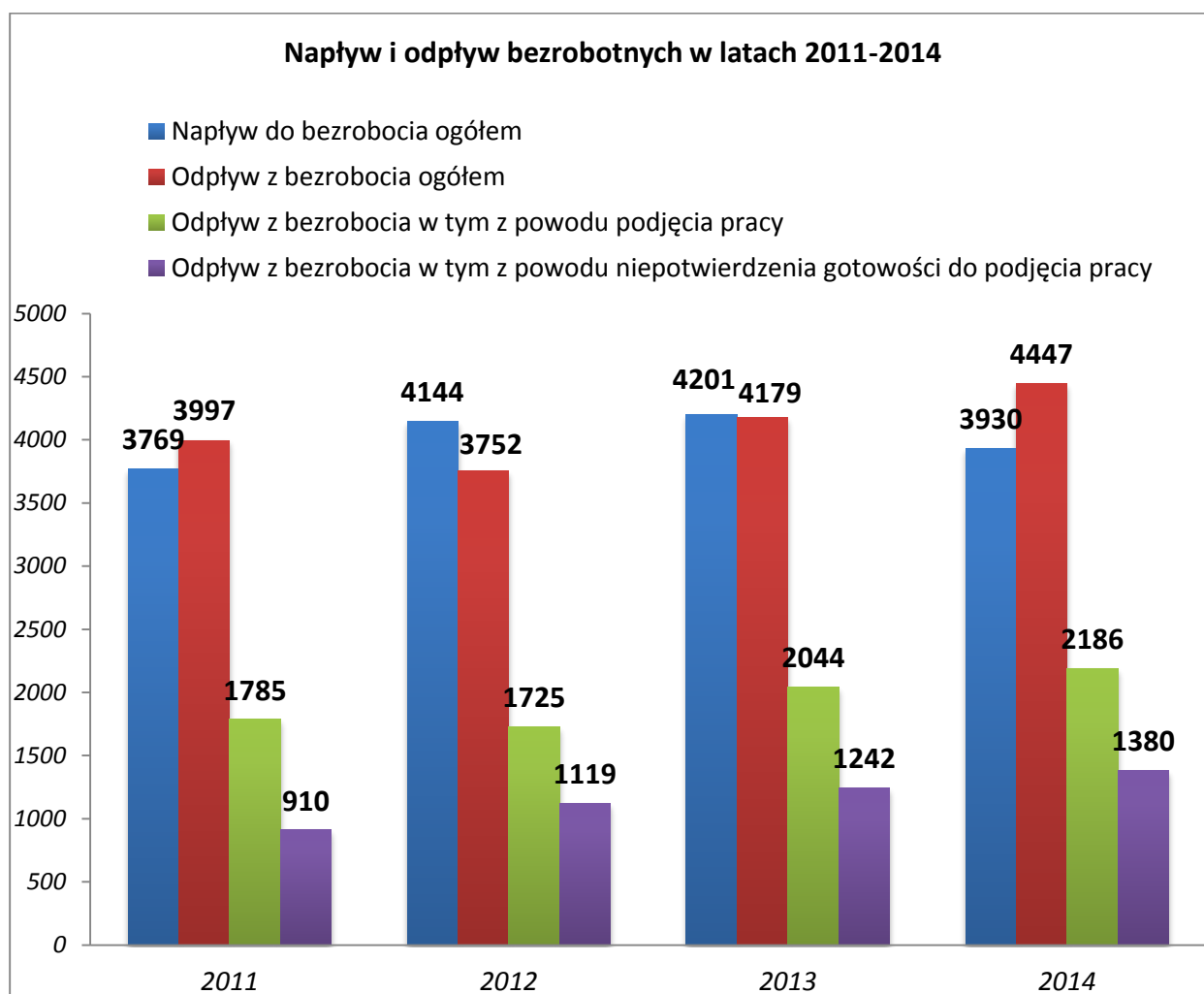
Tabela nr 41 Liczba bezrobotnych

Gmina/Rok	2011	2012	2013	2014
m. Węgrów	843	878	883	740
m-gm. Łochów	963	1114	1190	1055
Grębków	175	182	181	163
Korytnica	301	388	347	312
Miedzna	170	176	185	146
Liw	494	490	476	426
Sadowne	316	394	377	335
Stoczek	270	324	327	295
Wierzbno	121	107	122	100
Ogółem	3653	4053	4088	3572

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-01.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Węgrowie średniorocznie rejestracji dokonuje ok. 4000 bezrobotnych. Około 80% zasila rejestr bezrobotnych po raz kolejny. W 2014 roku do ewidencji bezrobotnych włączono 3930 osób nadając im status osoby bezrobotnej. W tym samym czasie ewidencję opuściło 4447 osób. Najczęstszymi powodami wyłączeń jest podjęcie pracy oraz niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy. Miniony rok był wyjątkowym pod względem podjęć pracy. Prawie 50% osób bezrobotnych opuściło ewidencję z tego powodu. Analizując dane zamieszczone w poniższej tabeli, należy zwrócić uwagę na zwiększającą się liczbę wyłączeń z powodu niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy.

Rysunek 10 Napływ i odpływ bezrobotnych w latach 2011 - 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-01.

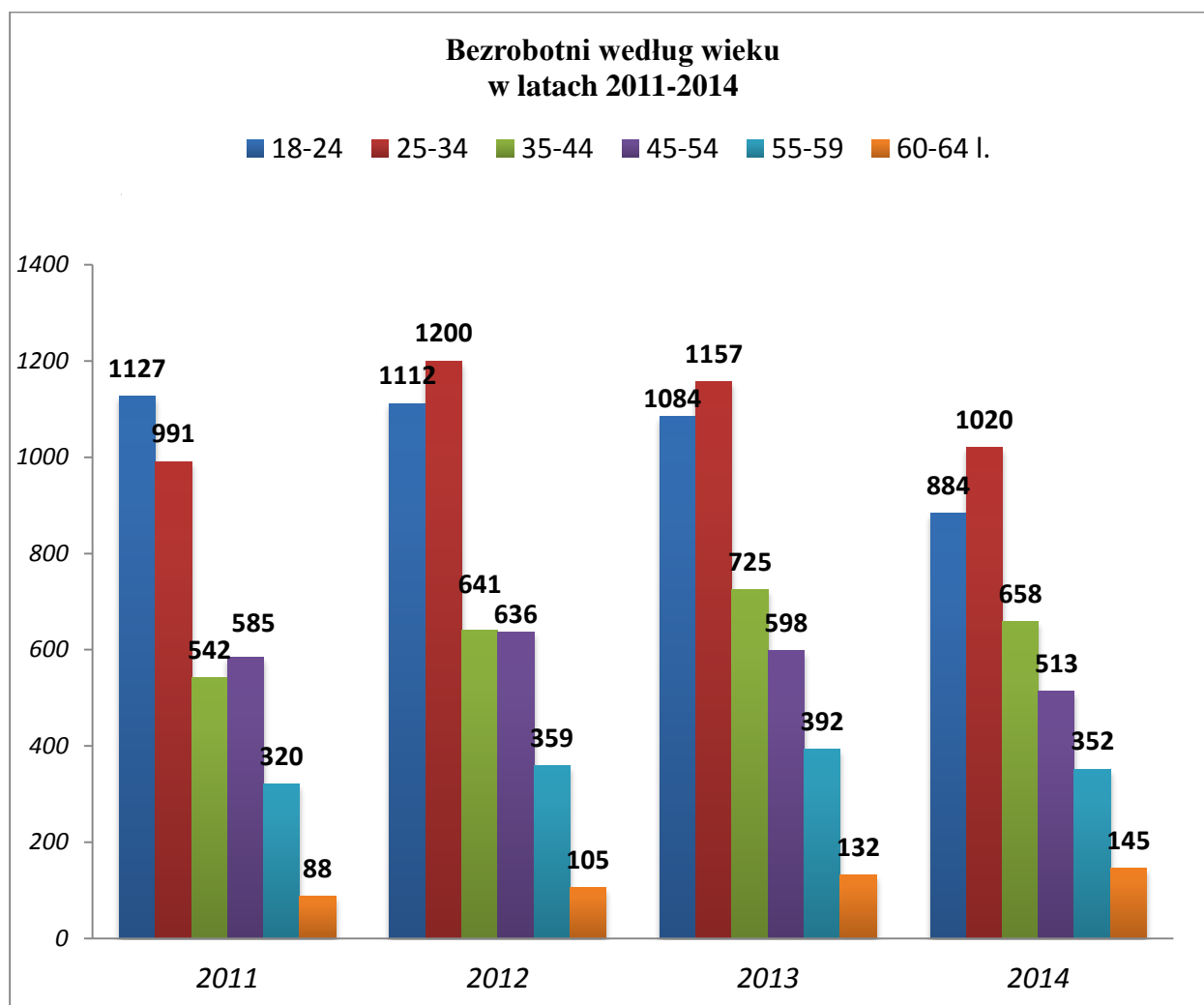
W celu ograniczenia napływu do bezrobocia, zwłaszcza absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, niezbędne jest podjęcie działań mających na celu dopasowanie kierunków kształcenia do potrzeb pracodawców funkcjonujących na lokalnym rynku pracy. Poniższa tabela prezentuje intensywność napływu do bezrobocia absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w 2014r. Jak wynika z przedstawionych danych 42% absolwentów szkół ponadgimnazjalnych trafia do ewidencji osób bezrobotnych, z czego 56% stanowią osoby po ukończeniu liceum.

Tabela nr 42 Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu węgrowskiego

Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu węgrowskiego				
Szkoła	Typ	Liczba uczniów	Liczba uczniów zarejestrowanych w PUP w 2014r.	Odsetek
ZSP Węgrów	LO	58	32	55%
	ZSZ	69	33	48%
	Technikum	113	66	58%
	Liceum profilowane	28	18	64%
I LO Węgrów	LO	227	74	33%
LO Łochów	LO	111	30	27%
ZSP Sadowne	LO	36	12	33%
	ZSZ	16	11	69%
ZSZ Ostrówek	ZSZ	18	11	61%
SOSW Węgrów	ZSZ	14	7	50%
RAZEM		690	294	

W ostatnich latach struktura bezrobotnych, ze względu na wiek, nie zmienia się znacząco. Utrwaloną, niekorzystną tendencją na węgrowskim rynku pracy jest bardzo wysoki odsetek osób bezrobotnych w przedziale wiekowym 18-34. Grupa tych osób w 2014 roku stanowiła 53% ogółu zarejestrowanych. Widoczny jest jednak spadek liczebności tej grupy w poszczególnych latach - od 58% w 2011 poprzez 57% w 2012 i 55% w 2013. Jak wynika z przedstawionych danych, co roku o 1 p.p. zwiększa się liczba bezrobotnych w przedziale wiekowym 55-64.

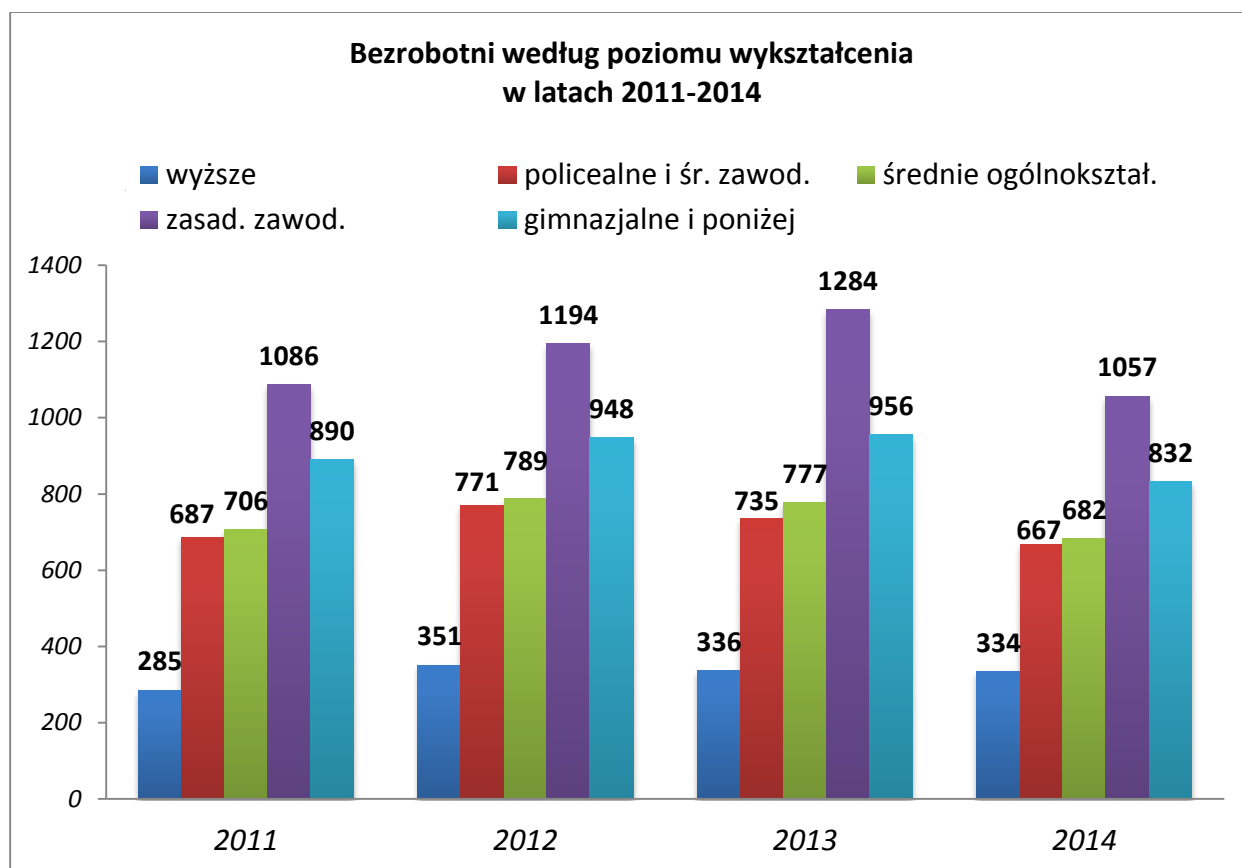
Rysunek 11 Rozkład liczby bezrobotnych w poszczególnych grupach wiekowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-01.

Utrzymującą się na przestrzeni kilku lat niekorzystną cechą bezrobocia na terenie powiatu węgrowskiego pozostaje niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych. Osoby z niskim poziomem wykształcenia mają ograniczony dostęp do zgłaszanych ofert pracy, odznaczają się mniejszą mobilnością, a bierne postawy wobec udziału w dostępnych formach aktywizacji skutkują długim pozostawaniem w bezrobociu lub rezygnacją z poszukiwania z pracy. Najliczniejsze grupy wśród zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej gimnazjalnego jest to ponad połowa osób bezrobotnych – 52% - 54% ogółu zarejestrowanych. Bezrobotni posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe stanowili - 29% - 31% (w 2013r.) ogółu bezrobotnych, natomiast odsetek z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej gimnazjalnego wynosił 23%. Na przestrzeni ostatnich 4 lat obserwujemy stały wzrost od 7% w 2011r. do 9% w 2014r. udziału osób z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie bezrobotnych. Na niezmiennym 19% poziomie w strukturze bezrobotnych pozostają osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym.

Rysunek 12 Bezrobotni wg. poziomu wykształcenia 2011 - 2014

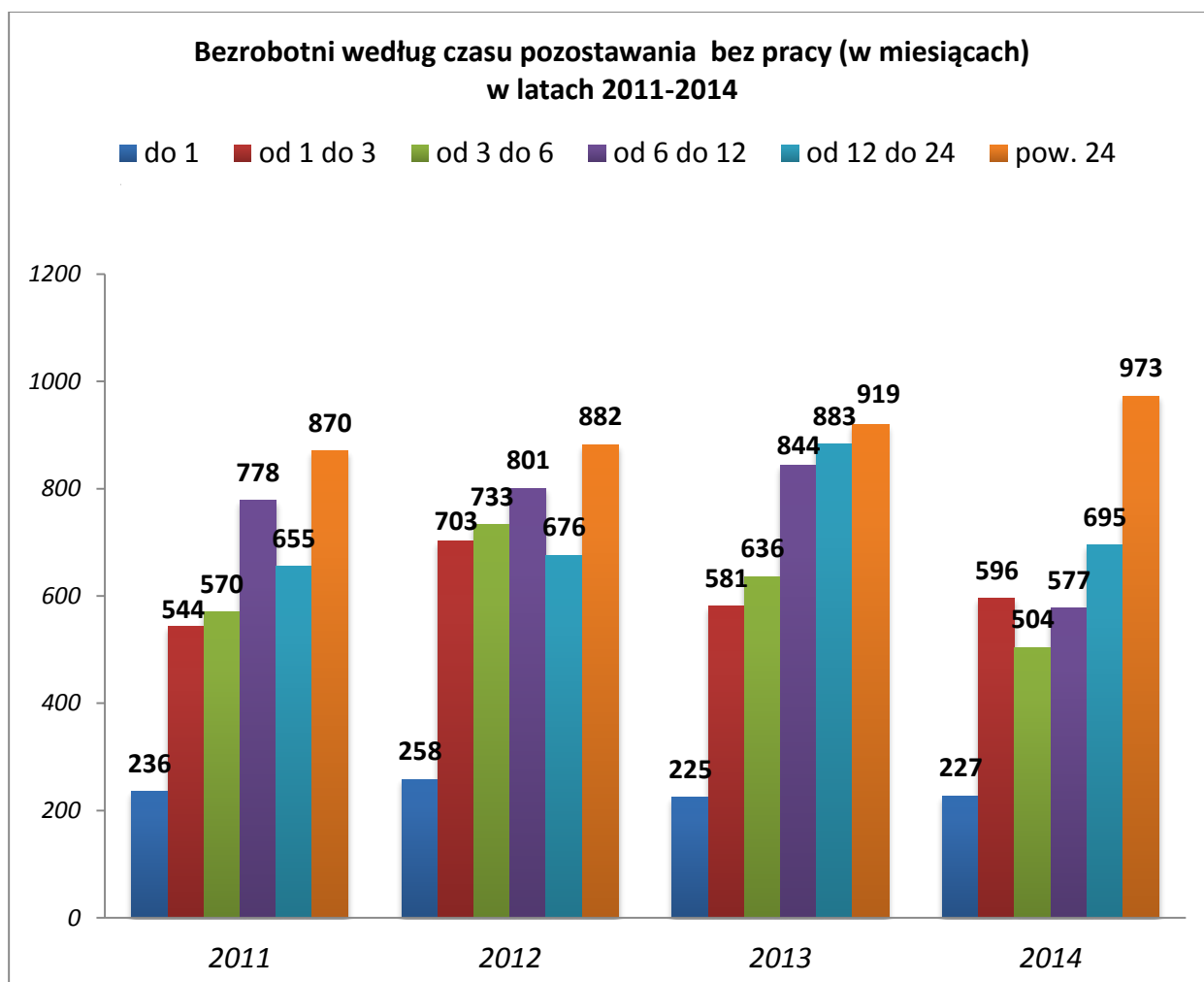

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-01.

Istotnym czynnikiem określającym sytuację bezrobotnego na rynku pracy jest okres pozostawania bez pracy, im jest on dłuższy, tym maleją szanse na znalezienie pracy. W przypadku pozostawania w ewidencji bezrobotnych powyżej 12 miesięcy mamy do czynienia z długotrwałym bezrobociem. Omawiana kategoria odznacza się biernością zawodową, dezaktualizacją posiadanych umiejętności i kwalifikacji oraz niechęcią do zmiany swojej sytuacji.

Długotrwale bezrobotni stanowią od 38% w 2012r. do 46% w 2014r. ogółu zarejestrowanych i są dominującą grupą wśród osób bezrobotnych. Niekorzystną sytuacją jest wzrost o 8 p.p. udziału długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych.

Rysunek 13 Bezrobotni wg. czasu pozostawania bez pracy w latach 2011 - 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-01.

VI. Kultura, ochrona zabytków, kultura fizyczna i turystyka

W Powiecie Węgrowskim występują dobre naturalne warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji – lasy, doliny rzek oraz czyste środowisko. W skali województwa Powiat Węgrowski należy do stref o wysokiej atrakcyjności turystycznej, o dużym potencjalne możliwości rozwojowych w zakresie tej dziedziny gospodarki, gdyż wsparty jest o walory przyrodnicze (park krajobrazowy, rezerваты przyrody, malownicze doliny rzek, kompleksy leśne), walory kulturowe, sieć komunikacyjną. Występujące zabytki architektury mogą stanowić bazę dla rozwoju turystyki. Mimo istniejących walorów krajobrazowych i kulturalnych powiat węgrowski nie cieszy się dużym zainteresowaniem turystów. Brakuje tanich obiektów noclegowych.

Potencjał dóbr kultury Powiatu Węgrowskiego powinien stanowić jeden z głównych filarów promocji powiatu na zewnątrz. Największe możliwości i szanse rozwoju rysują się przede wszystkim w turystyce weekendowej, związanej nie tylko z wędrownkami do miejsc atrakcyjnych przyrodniczo, ale połączonej z odwiedzaniem miejsc historycznych i uczestnictwem w imprezach kulturalnych na terenie powiatu.

Zabytki

Na terenie powiatu dosyć licznie występują zabytki architektury. Szczególnie wyróżniają się takie miejsca jak: Węgrów, Liw, Starawieś, Łochów, Miedzna i Sucha (z zabytkowymi układami urbanistycznymi, zespołami sakralnymi, skansenami itd.) oraz Grębków, Sadowne, Stoczek, Wierzbno, Paplin, Kamionna, Baczki, Janówek, Korytnica, Turna, Górki Grubaki, Julin. Ponadto Powiat jest organizatorem licznych imprez kulturalnych i sportowych.

Powiat Węgrowski może poszczycić się licznymi **zabytkami** architektury sakralnej i świeckiej. Najsilniejszą grupą zabytków w tym regionie są świątynie. Większość kościołów, jakie się tu znajdują to budowle neogotyckie, wzniesione w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XIX wieku. Ich wyposażenie jest zwykle dużo starsze, pochodzące z wcześniejszych drewnianych kościołów - najczęściej barokowe, a więc XVII - XVIII -wieczne, są to: Bazylika Mniejsza w Węgrowie z XVIII w. (największą atrakcją tego obiektu jest słynne, pochodzące z XVI wieku „Zwierciadło Twardowskiego”, z którym związane są liczne legendy), Dawny Zespół Klasztorny ojców reformatorów w Węgrowie z XVII wieku, Kaplica Ewangelicka w Węgrowie (pochodząca z 1679), Kościół Ewangelicko-Augsburski w Węgrowie (klasycystyczny obiekt pochodzący z 1837 roku, będący własnością parafii ewangelicko-augsburskiej), Sanktuarium Maryjne w Miedznie z XIX wieku oraz Kościół p.w. Michała Archanioła w Starejwsi. Kilka mniejszych świątyń znajdujących się na terenie powiatu węgrowskiego to dzieła wybitnych architektów: Józefa Piusa Dziekońskiego (kościół w Liwie i Czerwoncu) oraz głównego budowniczego powiatu węgrowskiego w latach 1881-1904 Kazimierza Zajączkowskiego (kościół w Grębkowie, Miedznie, Stoczku i pierwotny projekt kościoła w Sadownem). Ponadto na terenie powiatu znajdują się kościoły zabytkowe m.in. w Pniewniku, Wierzbnie, Żarnówcu, Wyszkanie, Kamionnej.

Drugą grupę zabytków stanowią dwory - siedziby właścicieli majątków ziemskich. Z reguły wokół nich istnieje założenie parkowe. Obecnie dwory i pałace, stanowią w większości własność prywatną lub są użytkowane przez instytucje, a nowi właściciele, doceniając walory zabytkowe obiektów - dbają o ich dobrą kondycję. W kwitującym stanie jest Pałac w Starejwsi (należący do Narodowego Banku Polskiego), XVIII-wieczny drewniany Dwór w Paplinie (Gmina Korytnica), murowany Dwór w Janówku (Gmina Wierzbno), zbudowany w 1743 roku Dwór w Sucheju (Gmina Grębków), powstały w połowie XVIII w. Dwór w Baczkach (Gmina Łochów), Dwór Heleny i Ignacego Paderewskich w Julinie (Gmina Łochów), pochodzący z połowy XIX w. Dwór w Jartyporach (Gmina Liw) oraz Dwór w Gałkach (Gmina Grębków). Ważnym zabytkiem jest również „Dom Gdański” znajdujący się w Węgrowie, obecnie barokowy dwór z połowy XVIII w., siedziba Biblioteki Miejsko-Powiatowej z Izbą Regionalną z interesującymi zbiorami sztuki ludowej, prowadząca także warsztaty tkaniny podlaskiej.

Jednym z najpopularniejszych architektów na terenie ówczesnego powiatu węgrowskiego był w XIX wieku Bolesław Podczaszyński (1822-1876). Jego dzieła można oglądać w Starejwsi (według jego projektów wykonane zostały wnętrza pałacu, kościół p.w. Michała Archanioła, a także gorzelnia), w Korytnicy zaprojektował wraz z architektem Bronisławem Żochowskim Kościół p.w. św. Wawrzyńca (neoklasycystyczny, murowany, trójnawowy pochodzący z drugiej połowy XIX wieku), w Łochowie rozbudował tutejszy dwór i zaprojektował dworzec na stacji

kolei warszawsko-petersburskiej. Jego dziełem jest także Pałac w Turnie, a także dwór w Górkach Grubakach (Gmina Korytnica).

Kolejną bardzo liczną grupą obiektów spotykanych na terenie powiatu węgrowskiego są przydrożne kapliczki, na których umieszczane są figury świętych, krzyże, obeliski, głazy ze stosownymi napisami, ustawiane niekiedy w prestiżowych miejscach np. na placach przed kościołami, na miejscach walk i na mogiłach, upamiętniające historyczne wydarzenia lub narodowych bohaterów.

Miejscami upamiętniającymi historię danego terenu są muzea i zespoły muzeów. Należy tu wymienić Muzeum Zbrojowni na Zamku w Liwie, Muzeum Ziemi Sadowieńskiej, Muzeum Architektury Drewnianej Regionu Siedleckiego w Suchej czy też kolekcję muzealną w Szkole Podstawowej im. Heleny i Ignacego Paderewskich w Julinie oraz Szkolne Muzeum Gwizdka Zespołu Szkół im. Wincentego Witosa w Gwizdałach.

Obiektami architektury świeckiej na terenie Powiatu Węgrowskiego jest m.in.: zabudowa miejska Węgrowska (Rynek Mariacki w Węgrowie), który przeszedł w ostatnich latach rewitalizację oraz Zamek w Liwie, czyli pozostałość zamku gotyckiego książąt mazowieckich z przełomu XV i XVI wieku, obejmujące część murów obronnych, piwnice i wieżę bramną, a także barokowy dwór kancelarii starostwa z 1782 roku wzniesiony na miejscu zamkowego Domu Mniejszego, w którym mieści się obecnie Muzeum Zbrojownia, stanowią jeden z najbardziej rozpoznawalnych produktów turystycznych występujących na terenie Powiatu Węgrowskiego; atrakcyjność turystyczną Zamku w Liwie podnosi także legenda o Żółtej Damie, czyli Ludwice z Szujskich Kuczyńskiej, jak również podanie o podziemnym korytarzu łączącym basztę liwskiego zamku z klasztorem w Węgrowie.

Kultura

Na rozwój kultury w powiecie węgrowskim mają wpływ nie tylko liczne imprezy kulturalne i zabytki, również rękodzieło ludowe, twórczość ludowych artystów jest istotnym czynnikiem wpływającym na jej rozkwit. To, co przetrwało, wymaga ochrony i wsparcia.

Na terenie powiatu węgrowskiego są jeszcze osoby, które kontynuują etnograficzne tradycje regionu oraz tych, których inspiruje twórczo fakt mieszkania w tej okolicy, są to: tkaczki, koronczarki, kwiaciarki, twórczynie plastyki obrzędowej i koszykarze wyplatający koszyki wiklinowe. Ponadto w powiecie działa kilka zespołów ludowych: w Węgrowie - „Węgrowianie”, w Łochowie - „Łochowianie”, w Sadownem - „Sadownianie”, a w poszczególnych gminach Koła Gospodyń Wiejskich.

Powiat Węgrowski jest inicjatorem przedsięwzięć wspierających rozwój kulturalny w rejonie. W tym celu współpracuje z ośrodkami, które organizują liczne imprezy kulturalne o charakterze ponadgminnym.

Ośrodkami Kultury funkcjonującymi na terenie powiatu węgrowskiego są:

- Węgrowski Ośrodek Kultury w Węgrowie,
- Miejski i Gminny Ośrodek Kultury w Łochowie,
- Gminny Ośrodek Kultury w Sadownem.

Największy zasięg mają imprezy kulturalne organizowane przez Węgrowski Ośrodek Kultury w Węgrowie oraz Miejski i Gminny Ośrodek Kultury w Łochowie, są nimi:

Imprezy organizowane przez **Węgrowskim Ośrodku Kultury w Węgrowie:**

- Noworoczne Kolędowanie w Bazylice,
- Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy,
- Powiatowy Przegląd Zespołów Kolędniczych,
- Kiermasz Wielkanocny,
- Konkurs Recytatorski im. Kornela Makuszyńskiego,
- Konkurs Recytatorski „Między wierszami”,
- Międzynarodowy Dzień Teatru - Teatr Banasiów,
- Ogólnopolski Konkurs Recytatorski,
- Koncert plenerowy na Rynku Mariackim w wykonaniu Miejskiej Orkiestry Dętej,
- Przegląd Spektakli Profilaktycznych,
- Przegląd twórczości dzieci i młodzieży „Talent”,
- Koncert „Muzyczny ogród miłości”- Romantycznie na Dzień Matki,
- „W Krainie Mistrza Twardowskiego”,
- Dni Węgrowa,
- Mazowsze w Koronie,
- Mazowieckie Święto Chleba,
- Mazowiecki Przegląd Twórczości Seniorów „Węgrowskie Barwy Jesieni”,
- Mikołajki,
- Jarmark Bożonarodzeniowy,
- Konkurs Bożonarodzeniowy.

Natomiast w **Miejskim i Gminnym Ośrodku Kultury w Łochowie** organizowane są m.in.:

- co miesięczne wernisaże malarskie, sztuki, sztuki ludowej, rzeźbiarskie,
- cykliczne koncerty Łochowskiej Sceny Alternatywnej „Uroczysko” oraz spektakle muzyczne i koncerty muzyki klasycznej,
- cykliczne projekcje filmowe i koncerty muzyki klasycznej „Noce Filmowe”, również w plenerze,
- Festiwal Teatrów Amatorskich,
- kiermasze: Wielkanocny, Bożonarodzeniowy, itp.,
- Piknik Rodzinny „Anioły w Łochowie”,
- Dni Łochowa i Lato w Mieście,
- Festiwal Zbliżenia Kultur,
- plenery malarskie, ceramiczne, rzeźbiarskie,
- Targi Kultury Ludowej i Rękodzielniczej,
- cykliczne formy teatralne dla dzieci „Bajkowa Niedziela”,
- Powiatowy Konkurs Piosenki Przedszkolnej,
- Łochowska Jesień Kultury,
- Konkurs Literacki „Przystanek Norwid”,

- Konkurs Gry na Ligawkach „Ludowe Brzmienie Bożych Trąb”,
- Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy.

Istotna jest również działalność teatralna Teatru MAKATA w Łochowie oraz Teatru Amatorskiego w Węgrowie. Teatr MAKATA powstał w 1995 roku z inicjatywy Artura Lisa. Grupa jest skoncentrowana na badaniu granic teatru, budując swoje spektakle w przestrzeniach eksperymentalnych, czyli m.in. fabryki, plenery miejskie oraz wiejskie, zamki. Spektakle grupy są prezentowane w całej Polsce, a także na Węgrzech, Słowacji, Ukrainie, Finlandii, Kosowie, Niemczech, Białorusi. Dodatkowo MAKATA jest laureatem wielu prestiżowych nagród m.in. Nagrody Ministra Kultury i Sztuki oraz Dyrektora Centrum Animacji Kulturalnej. Natomiast funkcjonujący przy Węgrowskim Ośrodku Kultury Teatr Amatorski powstał w 2012 roku, a jego reżyserem i dyrektorem jest Michał Zasłona. Aktorzy występujący w Teatrze są amatorami. Dotychczas wystawiono spektakle: „Iwona, Księżniczka Burgunda” Witolda Gombrowicza, „Mały Książę” Antoine’a de Saint-Exupéry’ego „Damy i Huzary” Aleksandra Fredry.

Cele kulturalne o szerokim wachlarzu realizują liczne biblioteki, które znajdują się na terenie powiatu węgrowskiego:

1. -Biblioteka Miejsko - Powiatowa im. Augusta Cieszkowskiego w Węgrowie.
2. Biblioteka Publiczna im. Medarda Downarowicza (przy MiGOK) w Łochowie, z filiami w Kamionnie, Ogrodnikach, Ostrówku.
3. Biblioteka Pedagogiczna im. Heleny Radlińskiej w Siedlcach filia w Węgrowie.
4. Gminna Biblioteka Publiczna w Grębkowie, filia w Kopciach.
5. Gminna Biblioteka Publiczna w Sadownem, filia w Zarzeczce, Morzyczynie Włociańskim, Kołodziązu.
6. Gminna Biblioteka Publiczna w Hucie Gruszczyno.
7. Gminna Biblioteka Publiczna w Liwie, z filiami w Ruchnie, Starejwsi, Wyszkwowie.
8. Gminna Biblioteka Publiczna w Korytnicy, z filiami Górki Grubaki, Maksymilianów, Pniewnik, Sewerynow.
9. Gminna Biblioteka Publiczna w Miedznie, z filiami w Międzyzlesiu i we Wrotnowie,
10. Gminna Biblioteka Publiczna w Wierzbnie, z filią w Krypach.

Na terenie Powiatu Węgrowskiego swoją działalność prowadzą 10 placówek bibliotecznych oraz 2 kina.

Tabela nr 43 Biblioteki publiczne w 2013 r.

Wyszczególnienie	Placówki biblioteczne		Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną	Księgozbiór w woluminach w tys.	Czytelnicy zarejestrowani w ciągu roku
	Ogółem	Biblioteki			
Węgrów	2*	2*	12.796	66.372	1.298
Grębków	2	2	2.277	29.097	907
Korytnica	5	5	1.293	26.934	802

Liw	4	4	1.904	29.058	459
Łochów	4	4	4.491	47.498	1.944
Miedzna	3	3	1.344	15.022	526
Sadowne	4	4	1.517	47.093	1.302
Stoczek	1	1	5.176	3.212	110
Wierzbno	2	2	1.465	19.743	525
Powiat	27	27	2.600	284.029	7.873

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl.

* w tym Biblioteka Pedagogiczna im. Heleny Radlińskiej w Siedlcach filia w Węgrowie

Turystyka

Powiat węgrowski, pomimo położenia na terenie równinnym, charakteryzuje się zmiennością krajobrazów i znacznymi obszarami o wysokiej wartości zachowanej tu przyrody. Bogactwem przyrodniczym są zwłaszcza dolina Bugu i Liwca oraz rozległe kompleksy leśne Puszczy Łochowskiej, a także wyjątkowe bogactwo fauny. Znaczącą część obszarów w okolicach Węgrowa chroni Nadbużański Park Krajobrazowy, obejmujący aż 30% powierzchni powiatu węgrowskiego. Obszar parku jest położony na pograniczu trzech regionów: Mazowsza, Podlasia i Kurpi. Na terenie parku znajduje się pięć rezerwatów przyrody chroniących zbiorowiska roślinne o charakterze naturalnym.

Stosunkowo mała degradacja środowiska oraz unikatowe walory przyrodnicze były czynnikami decydującymi o zaliczeniu powiatu węgrowskiego w poczet funkcjonującego obszaru „Zielone płuca Polski”.

W powiecie występują dobre warunki naturalne dla rozwoju turystyki i rekreacji. Potencjał turystyczny Powiatu tworzą przede wszystkim walory przyrodniczo-krajoznawcze, zabytki architektury, szczególnie te wpisane do rejestru zabytków i obiekty historyczne. Uzupełnieniem walorów turystycznych jest baza żywieniowa i noclegowa oraz obiekty sportowe.

Przez teren powiatu przebiegają szlaki piesze, rowerowe, spływy kajakowe oraz ścieżki przyrodnicze m.in.:

1. **Szlak Doliny Liwca dla turystów rowerowych i zmotoryzowanych** - szlak oznaczony brązowymi tablicami i drogowskazami, przebiega przez cały Powiat Węgrowski. Początek w Grębkowie (warto zobaczyć kościół neoromański z pocz. XX w.), Kózki, Sucha (skansen - Muzeum Architektury Drewnianej Regionu Siedleckiego z barokowym dworem modrzwiowym z 1743 r.), Kopcie, Proszew, Wyszaków (XVIII wieczny kościół), Ziomaki, Grodzisk (grodzisko z XI w.), Karczewiec, Liw (zamek z XIV w., Muzeum Zbrojownia na Zamku w Liwie), Węgrów (Bazylika Mniejsza z freskami Michała Anioła Palloniego i Lustrem Twardowskiego, Dom Gdański, cmentarz ewangelicko-augsburski z kaplicą z 1679 r., zespół budynków dawnego klasztoru reformackiego), Kropy, Popielów, Turna, Górki Borze, Paplin, Starawieś (pałac Radziwiłłów z XVI w., kościół), Paplin (zespół dworsko-parkowy z poł. XVIII w.), Kalinowiec, Wólka Paplińska, Twarogi, Karczewizna, Laski, Julin, Pogorzelec (dwór z XVIII w.), Gwizdały (Muzeum Gwizdka), Łazy, Nadkole.

2. **„Niebieski” szlak rowerowy „Nadbużański”** - długość: 50 km. Przebieg: Początek w Kamieńczyku, Szumin, Zarzетка, Sadowne (neogotycki kościół z pocz. XX w., Muzeum Ziemi Sadowieńskiej), Morzyczyn, Sadoleś, Kołodziej, Lipki Stare, Stoczek (kościół, cmentarz).
3. **„Zielony” szlak rowerowy „Rezerwat Moczydło”** - ścieżka jest etapem szlaku rowerowego prowadzącego z Huty Gruszczyno do Treblinki - 27 km.
4. **Szlak „Bocianich Gniazd”** - wiedzie przez ciekawe miejsca nad Bugiem. Zaczyna się w Morzyczynie a kończy w Zarzette, gdzie łączy się ze szlakiem „Nadbużańskim”,
5. **Szlak Rowerowy „Natura”** - długość szlaku ok. 9,9 km. Przebieg szlaku obejmuje Zalew nad Liwcem oraz Zamek w Liwie.
6. **„Ku Podlasiu”** - 38 km., obejmuje trasę Sucha-Liw-Węgrów-Sucha.
7. **Ścieżka przyrodnicza Huta-Gruszczyno - Treblinka**, 31 km. - ścieżka ta jest kontynuacją ścieżki przyrodniczej „Jeziorka Kałęczyńskie”. Przebiega przez tereny Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego w granicach trzech gmin: Stoczek, Miedzna i Kosów Lacki, leżących w powiatach: węgrowski i sokołowski.
8. **Ścieżka przyrodnicza „Torfowisko Kules”** - zlokalizowana została w gminie Sadowne miejscowości Zieleniec, wiedzie wokół bagna - użytku ekologicznego. Długość ścieżki wynosi około 1600 metrów. Na jej trasie znajduje się 8 przystanków z bogato ilustrowanymi tablicami tematycznymi.
9. **Ścieżka przyrodnicza „Jerzyska”** - prowadzi przez lasy łochowskie od leśniczówki w miejscowości Jerzyska do miejscowości letniskowej Wywłoka.
10. **Szlak Wielokulturowy (Węgrów)** - długość szlaku ok. 3,9 km. Początek - parking dla autobusów przy ul. Kołtątaja, ul. Rynek Mariacki, ul. Strażacka, ul. Zwycięstwa, ul. Przemysłowa, ul. Berka Joselewicza, ul. Przemysłowa, ul. Podlaska, ul. Polna, ul. Wieniawskiego, ul. Ewangelicka, ul. Gabriela Narutowicza, ul. Gdańska, ul. Rynek Mariacki (koniec szlaku).
11. **Szlak Mistrza Jana Twardowskiego (Węgrów)** - długość szlaku ok. 2 km. Początek szlaku ul. Rynek Mariacki, ul. Kościuszki, ul. Adama Mickiewicza, ul. Kościelna, ul. Rymek Mariacki, ul. Żeromskiego, Zalew nad Liwcem (koniec szlaku).
12. **Splywy Kajakowe Liwcem** - rozpoczęcie spływu w Wyszkwowie, zakończenie Węgrów (czas spływu ok. 6 godz.). Na szlaku tym organizowane są spływy kajakowe. Organizatorem jest Zarząd Oddziału PTTK w Węgrowie. W Wyszkwowie warto zobaczyć XVIII wieczny kościół, przy następnej wsi, Grodzisk, znajduje się XI wieczne grodzisko. Następną atrakcją spływu jest Sowia Góra, z której rozpościera się piękny widok. Dalej leży miejscowość Liw z zabytkowym i słynnym zamkiem z przełomu XIV i XV w. w którym mieści się Muzeum Zbrojownia. Ostatni na trasie jest Węgrów gdzie spływ kończy się na miejscowej plaży nad Liwcem. W mieście warto zwiedzić Bazylikę Mniejszą z Lustrem Twardowskiego, Dom Gdański oraz inne zabytki.
13. **Szlak Kajakowy Turystyki Indywidualnej po Rzece Bug.**
14. **„Szlak słoneczny”** - rozpoczyna się w Urlach, w sąsiedniej gminie Jadów biegnie na północ wzdłuż Liwca. Na teren gminy Łochów wchodzi po przekroczeniu mostu na Liwcu,

biegnie dalej prawą stroną rzeki do Nadkola, gdzie ponownie przekracza Liwiec i wchodzi na teren woj. ostrołęckiego.

15. **„Okrężny szlak Leśny”** - Topór, uroczysko Kuźniarki, Czaplowizna, uroczysko Chomąta, Topór. Liczy około 16 km długości. Częściowo przebiega przez teren gminy Stoczek oraz przez rezerwat Czaplowizna.
16. **„Szlak im. Juliana Ejsmonda.”** - rozpoczyna się w Łochowie biegnąc początkowo skrajem dużego kompleksu leśnego, następnie przez wieś Jerzyska i rezerwat Jegiel do Nadkola i dalej do Kamieńczyka poza granicami gminy. Na terenach tych przebywał pisarz i poeta Julian Ejsmond, opisujący m.in. piękno Ziemi Łochowskiej.
17. **„Szlak zabytków przyrody.”** - prowadzi poprzez trasę: Topór, rezerwat Czaplowizna i dalej na północ przez wieś Grabiny poza granicą gminy Łochów do Broku i Ostrowi Mazowieckiej.
W granicach gminy przechodzi przez tereny leśne, na pozostałym odcinku głównie przez otwartą dolinę Bugu.
18. **Szlak rzeźb łochowskich** - obejmuje Gwizdały, Nadleśnictwo Łochów, LO w Łochowie, Gmina Łochów, MIGOK Łochów, SP Nr 3 w Łochowie, Pałac w Łochowie, Laski.
19. **Szlak Legend** - Liw, Węgrów, Kamionna, Łochów, Zawiszyn.
20. **Szlak Mostów Dorzecza** - Brok, Kamieńczyk, Urle, Wólka Paplińska, Kalinowiec, Paplin.
21. **Szlak Wielkiego Gościńca Litewskiego** - zaczyna się w Warszawie na Krakowskim Przedmieściu, dalej prowadzi przez Pragę, Sulejówkę, Dobrę, Liw, Węgrów, Sokołów Podlaski, Drohiczyń, Brańsk, Bielsk Podlaski, Białystok, Grodno do Wilna. W wiekach XVII i XVIII gościniec był najważniejszym traktem handlowym i pocztowym Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Obecnie ma szansę stać się jednym z najatrakcyjniejszych szlaków turystycznych Polski i Środkowej Europy.
22. **Szlak Przyrodniczo-Ekologiczny „Doliną Liwca”** - łączy miejsca położone w bezpośredniej odległości od rzeki Liwiec. Szlak przebiega przez powiat siedlecki, węgrowski, wołomiński, wyszkowski i obejmuje swym zasięgiem gminy: Zbuczyn, Mordy, Siedlce, Suchożebry, Mokobody, Liw, Korytnica, Łochów, Wyszaków, Jadów. Swoją początek ma w gminie Zbuczyn - u źródła rzeki Liwiec, a koniec w miejscowości Kamieńczyk (gmina Wyszaków) – u ujścia Liwca do Bugu.

Powiat dysponuje sześcioma obiektami zbiorowego zakwaterowania, które oferują ogółem 148 miejsc noclegowych przez cały rok.

Tabela nr 44 Obiekty noclegowe turystyki w 2013 r.

Wyszczególnienie	Obiekty	Miejsca Noclegowe ogółem	Udzielone noclegi		Korzystający z noclegów	
			Ogółem	W tym turystom zagranicznym	Ogółem	Turyści zagraniczni
Powiat	6	488	14.977	650	8.723	162

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl.

Kultura fizyczna

Na terenie Powiatu organizowane są liczne imprezy o charakterze sportowym. Ponadto istnieje cały szereg stowarzyszeń kultury fizycznej i organizacji sportowych. Działające na terenie powiatu kluby sportowe posiadają długoletnią tradycję oraz znaczące osiągnięcia w skali powiatu i województwa mazowieckiego. Ponadto w 2012 roku powiat węgrowski dokonał zgłoszenia i przeszedł pozytywną weryfikację w „Programie upowszechniania sportu wśród dzieci i młodzieży w zakresie piłki siatkowej realizowanego przez Polski Związek Piłki Siatkowej w latach 2012-2015”. Tym samym w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Kochanowskiego utworzona została klasa sportowa o profilu siatkarskim dziewcząt, jako jedyna ze szkół ponadgimnazjalnych w woj. mazowieckim. W wyniku zadawalającej działalności ww. oddziału został podpisany Akt Inauguracyjny Akademii Siatkarskich Ośrodków Szkolnych dotyczący działalności Akademii Siatkówki S.O.S. w powiecie węgrowskim. Działalność Akademii Siatkówki S.O.S. w Węgrowie prowadzona jest w Siatkarskim Ośrodku Szkolnym przy II Liceum Ogólnokształcącym w Węgrowie.

Obiekty sportowe na terenie powiatu węgrowskiego:

1. Basen kąpielowy w Sadownem o wymiarach 25.0 m x 12.5 m, otwarty, czynny w sezonie od 1 lipca do 31 sierpnia.
2. Plaża strzeżona nad Zalewem w Węgrowie, czynna w okresie wakacyjnym.
3. Przy szkołach powiatu węgrowskiego znajdują się sale gimnastyczne oraz hala gimnastyczna i boiska szkolne.
4. Stadion Miejski w Węgrowie - 500 miejsc.
5. siłownie/fitness przy szkołach powiatu węgrowskiego, a także poza szkołami (m.in. „U Ojdanów” w Węgrowie, Everest Klub w Węgrowie).

Prężnie działają organizacje sportowe skupione przeważnie przy szkołach:

1. Szkolny Klub Sportowy „Jedynka” w Łochowie, Szkoła Podstawowa Nr 1, ul. Stefana Żeromskiego 3, 07-130 Łochów.
2. Szkolny Klub Sportowy przy LO w Łochowie im. M. Sadowiczowej w Łochowie, ul. S. Wyspiańskiego 18, 07-130 Łochów.
3. Uczniowski Klub Sportowy „Dystans” w Kołodzianku, Kołodzianek 82, 07-140 Sadowne
4. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Grabiny”, Szkoła Podstawowa w Grabinach, Grabiny 11, 07-140 Sadowne.
5. Uczniowski Klub Sportowy „Iskra” w Orzełku, Orzełek 13, 07-140 Sadowne
6. Uczniowski Klub Sportowy „Błękitni” Wierzбно, Szkoła Podstawowa w Wierzbnie, Wierzбно 48, 07-111 Wierzбно.
7. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Ostrówek”, Zespół Szkół w Ostrówku, ul. Szkolna 2, 07-132 Ostrówek.
8. Uczniowski Klub Sportowy w Sadownem, Szkoła Podstawowa, ul. Tadeusza Kościuszki 74, 07-140 Sadowne.

9. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Liw”, Samorządowa Szkoła Podstawowa w Liwie ul. Kościelna 2, 07-100 Węgrów.
10. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Zajac”, Samorządowa Szkoła Podstawowa w Zajacu, Zajac 41, 07-100 Węgrów.
11. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy Ruchna, Samorządowa Szkoła Podstawowa w Ruchnie, Ruchna 72, 07-100 Węgrów.
12. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy w Wyszku, Samorządowa Szkoła Podstawowa, im. Kornela Makuszyńskiego, Wyszuk 29, 07-100 Węgrów.
13. Uczniowski Klub Sportowy „Janek”, Szkoła Podstawowa im. J. Kochanowskiego w Grygrowie, Grygrów 1B, 07-104 Stoczek.
14. Uczniowski Klub Sportowy „1”, Szkoła Podstawowa w Węgrowie, ul. Powstańców 1, 07-100 Węgrów.
15. Uczniowski Klub Sportowy „Setra”, Szkoła Podstawowa w Sewerynowie, Sewerynow 81, 07-120 Korytnica
16. Uczniowski Klub Sportowy „Niedźwiadek” w Węgrowie, Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II, ul. Tadeusza Kościuszki 16, 07-100 Węgrów.
17. Uczniowski Klub Sportowy „Liwiec”, I Liceum Ogólnokształcące im. A. Mickiewicza ul. Adama Mickiewicza 3, 07-100 Węgrów.
18. Uczniowski Klub Sportowy przy Liceum Ogólnokształcącym w Sadownem Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Sadownem, ul. Tadeusza Kościuszki 74, 07-140 Sadowne.
19. Uczniowski Integracyjny Klub Sportowy „Amator”, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Węgrowie, ul. Adama Mickiewicza 23, 07-100 Węgrów.
20. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Krypy”, Krypy 59, 07-111 Wierzbno.
21. Uczniowski Klub Sportowy „Feniks”, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Węgrowie im. Jana Kochanowskiego, ul. Boh. Warszawy 10, 07-100 Węgrów.
22. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Tenis”, ul. Zwycięstwa 24, 07-100 Węgrów.
23. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy, Gimnazjum w Sadownem, ul. Tadeusza Kościuszki 74, 07-140 Sadowne.
24. Uczniowski Klub Sportowy „Stok”, Gimnazjum w Stoczku, ul. Armii Krajowej 1, 07-104 Stoczek Węgrowski.
25. Uczniowski Klub Sportowy w Kamionnie, Zespół Szkół w Kamionnie im. Henryka Sienkiewicza, ul. Szkolna 18, 07-130 Łochów.
26. Uczniowski Klub Sportowy „Miedzanka”, Szkoła Podstawowa w Miedznie, ul. Kościelna 15, 07-106 Miedzna.
27. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Victoria”, Publiczne Gimnazjum w Wierzbnie Wierzbno 48, 07-111 Wierzbno.
28. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Orlęta”, Publiczne Gimnazjum Publiczne im. Jana Pawła II w Grębkowie, ul. Szkolna 1, 07-110 Grębków.
29. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Starawieś”, Samorządowa Szkoła Podstawowa w Starejwsiu, ul. Szkolna 1, 07-100 Węgrów.

30. Uczniowski Klub Sportowy „Stoczek”, Zespół Oświatowy w Stoczku, ul. Węgrowska 34, 07-104 Stoczek.
31. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Olimpia”, ul. Wyspiańskiego 20, 07-130 Łochów.
32. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy Rywal Ruchna, Samorządowa Szkoła Podstawowa w Ruchnie, Ruchna 72, 07-100 Węgrów.
33. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Trójka”, Szkoła Podstawowa Nr 3 w Łochowie, ul. 1 Maja 47, 07-130 Łochów.
34. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy, Zespół Szkół w Ostrówku, ul. Szkolna 2, 07-132 Ostrówek.
35. Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Skok”, Publiczne Gimnazjum w Stoczku, ul. Armii Krajowej 1, 07-104 Stoczek.
36. Uczniowski Klub Sportowy „Świetlica Społeczna”, ul. Strażacka 2, 07-100 Węgrów.
37. Uczniowski Klub Sportowy „Sprawni Razem”, SOSz-W w Węgrowie, ul. Adama Mickiewicza 23, 07-100 Węgrów.
38. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Spartakus”, Zespół Szkół w Gwizdałach, Gwizdały 89, 07-130 Łochów.
39. Uczniowski Klub Sportowy „Hulk”, ul. Słoneczna 45i, 07-100 Węgrów.
40. Uczniowski Klub Sportowy „Tajfun - Junior”, Jartypory 145, 07-100 Węgrów.
41. Uczniowski Klub Sportowy „Iskra - Górki”, Szkoła Podstawowa w Górkach Grubakach, Górki Grubaki 22A, 07-120 Korytnica.
42. Uczniowski Klub Sportowy „Tajfun” Jartypory, Jartypory 164, 07-100 Węgrów.
43. Gminny Uczniowski Klub Sportowy Korytnica, ul. Adama Małkowskiego 20, 07-120 Korytnica.
44. Uczniowski Klub Sportowy S.O.S. Węgrów, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Kochanowskiego w Węgrowie, ul. Bohaterów Warszawy 10, 07-100 Węgrów.

Ponadto aktywnie, szczególnie w piłce nożnej, siatkowej oraz unihokeju działają stowarzyszenia kultury fizycznej nieprowadzących działalności gospodarczej:

1. Stowarzyszenie Piłki Siatkowej „Olimpia” Węgrów, ul. Tadeusza Kościuszki 16, 07-100 Węgrów.
2. Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Sprint” Węgrów, ul. Adama Mickiewicza 4A, 07-100 Węgrów.
3. Klub Sportowy „Wicher” Sadowne, Gminna Hala Sportowa, ul. Tadeusza Kościuszki 74, 07-140 Sadowne.
4. Gminny Klub Sportowy „Miedzanka” Miedzna, ul. Napoleona 14, 07-106 Miedzna.
5. Gminny Klub Sportowy „IKAR” w Korytnicy, 07-120 Korytnica.
6. Węgrowski Klub Sportowy „SFINKS”, ul. Stefana Żeromskiego 21, 07-100 Węgrów.
7. Miejski Klub Sportowy „Czarni”, ul. Powstańców 1, 07-100 Węgrów.
8. Stowarzyszenie Jeździeckie Wyścigów i Rajdów Długodystansowych, Jasiorówka 161, 07-130 Łochów.

9. Węgrowskie Towarzystwo Piłki Siatkowej „Czarni - Nike”, Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II, ul. Tadeusza Kościuszki 16, 07-100 Węgrów.
10. Klub Sportowy „Laskar” Laski, Laski 70, 07-130 Łochów.
11. Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „LZS” Turna, Turna 57 m. 13, 07-120 Korytnica.
12. Wiejski Klub Sportowy „Nojszewianka”, Nojszew 22, 07-120 Korytnica.
13. Klub Sportowy „Liwia”, ul. Myśliwska 4, 07-130 Łochów.
14. Stowarzyszenie Rozwoju Sportu Dzieci i Młodzieży, ul. Łamana 2D, 07-100 Węgrów.
15. Ludowy Klub Sportowy Ostrówek, ul. Zwycięstwa 72, 07-132 Ostrówek.
16. Parafialny Uczniowski Klub Sportowy „Fides”, Parafia p.w. Wniebowzięcia NMP w Węgrowie, ul. Strażacka 5, 07-100 Węgrów.
17. Szkolny Klub Sportowy „Junior”, Zambrzyniec, 07-130 Łochów.
18. Parafialny Klub Sportowy „Michał” w Starejwsi, Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Michała Archanioła, ul. Węgrowa 24, 07-100 Węgrów.
19. Jeździecki Klub Sportowy „Jasiorówka”, Jasiorówka 161, 07-130 Łochów.
20. Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Laskar”, Laski 70, 07-130 Łochów.
21. Stowarzyszenie Taneczno-Gimnastyczne „Max Dance” w Węgrowie, ul. Wangrata 1/15, 07-100 Węgrów.
22. Klub Sportowy „Livia” Liw, Liwskie Centrum Kultury, Liw, ul. Kozia 4, 07-100 Węgrów.
23. Gminny Klub Sportowy „Legion” Grębków, Stawiska 33, 07-110 Grębków.
24. Sadowieński Klub Rowerowy, ul. Tadeusza Kościuszki 74, 07-140 Sadowne.
25. Ludowy Klub Sportowy w Wierzbnie, 07-111 Wierzbno.
26. Miejski Szkolny Związek Sportowy w Węgrowie, ul. Powstańców 1, 07-100 Węgrów.
27. Związek Strzelecki w Węgrowie, im. Bohaterów Powstańczej Bitwy pod Węgrowem 1863 roku, ul. Stefana Żeromskiego 4A, 07-100 Węgrów.
28. Klub Jeździecki w Węgrowie, Starawieś, ul. Ogrodowa 18a, 07-100 Węgrów.
29. Węgrowskie Stowarzyszenie Tenisowe, ul. Gajowa 5, 07-100 Węgrów.

VII. Infrastruktura techniczna

Ogólna charakterystyka infrastruktury drogowej:

Sieć drogowa na terenie powiatu węgrowskiego administrowana jest przez dwa zarządy: Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich z siedzibą w Węgrowie oraz Powiatowy Zarząd Dróg w Węgrowie.

Przez powiat przebiegają:

- dwie drogi krajowe: Nr 62 (Wyszków – Łochów – Węgrów – Ostrów Mazowiecka) i Nr 50 (Mińsk Mazowiecki – Łochów – Ostrów Mazowiecka) o łącznej długości 66,4 km,
- trzy drogi wojewódzkie: 637, 696 i 697 o łącznej długości 50,11 km,
- 74 drogi powiatowe o łącznej długości 488,5 km,
- drogi gminne o długości 844,08 km

Uwarunkowania komunikacyjne powiatu węgrowskiego wyróżniają się rozbudowanym systemem drogowym. Układ dróg umożliwia dogodne połączenie wewnętrzne i zewnętrzne. Do układu nadrzędnego łączącego obszar gminy z systemem drogowym kraju należy zaliczyć drogi krajowe nr 50 i 62 oraz bliskie sąsiedztwo autostrady A2.

W układzie podstawowym obsługującym gminy powiatu węgrowskiego, znajdują się drogi powiatowe. Z kolei układ uzupełniający tworzą drogi gminne pełniące funkcje dojazdowe do jednostek osadniczych i poszczególnych nieruchomości.

Komunikacja między stolicą powiatu węgrowskiego a poszczególnymi gminami leżącymi w jego obrębie możliwa jest tylko za pomocą komunikacji samochodowej (publicznej i prywatnej).

Przez teren Powiatu Węgrowskiego przebiega linia kolejowa Warszawa – Białystok, która biegnie przez tereny gmin: Sadowne, Stoczek i Łochów, jej długość to zaledwie 26 km. Wykorzystywana jest przez lokalne społeczności głównie jako środek transportu przy dojazdach do i z pracy oraz młodzieży do szkół i placówek oświatowych zlokalizowanych poza powiatem węgrowskim.

Zarząd Dróg Powiatowych utrzymuje 37 obiektów mostowych o długości 493,30 m oraz 369 sztuk przepustów o długości 385,60 mb.

Tabela nr 45 Wykaz dróg powiatowych na terenie powiatu węgrowskiego

Lp.	Nr drogi	Nazwy miejscowości, przez które przebiega droga	Długość odcinków [km}
1	4201W	Pogorzelec –Barchów – do drogi 50 i ul. Myśliwska w Łochowie	9,731
2	4202W	Jasiorówka – Brzuza – Sadowne oraz ul. Nowowiejska i ul. Polna w Łochowie	21,731
3	4203W	Sadowne – Wilczogęby	4,878
4	4204W	Płatkownica – Morzyczyn – (granica powiatu) Kielczew	4,985
5	4205W	Sadowne – Morzyczyn	5,190
6	4206W	Sadowne – Kołodziej – Złotki – granica powiatu	15,447
7	4207W	Paplin – Stoczek –Sadowne	20,601
8	4208W	Zagrodniki – Topór – do drogi nr 36108 (Paplin – Sadowne)	5,00
9	4209W	Od drogi 4202W (Jasiorówka – Sadowne) – Ogrodniki – Grabowiec – do drogi nr 4210W (Kamionna – Stoczek)	10,563
10	4210W	Kamionna – Baczki - Stoczek	11,880
11	4211W	Majdan – Wieliczna	3,943
12	4212W	Stoczek – Kołodziej	9,200
13	4213W	Baczki – Kamionna –Zgrzebichy – Drgicz	10,271
14	4214W	Łochów – Twarogi - Gruszczyno	15,215
15	4215W	Starawieś – Huta Gruszczyno	5,986
16	4216W	Stoczek – Wrotnów	12,233
17	4217W	Wrotnów – Rostki – (granica powiatu) Kosów L.	6,500
18	4218W	Międzyleś - Rostki	5,930
19	4219W	Kosów L. (granica powiatu) – Wrotnów – Klimowizna	15,556
20	4220W	Kosów L. (granica powiatu) - Miedzna	4,00
21	4221W	Wrotnów – (granica powiatu) Grzymały	2,500
22	4222W	Wrotnów – Tchórzowa - Starawieś	10,301

23	4223W	Węgrów – Międzyłes oraz ul. Staszica i ul. Szamoty w Węgrowie	13,824
24	4224W	Węgrów – Popielów – Turna – Górki Borze i ul. Żeromskiego w Węgrowie	13,375
25	4225W	Popielów – Zawady – Połazie	5,099
26	4226W	Liw – Korytnica	9,500
27	4227W	Węgrów – Wyszków - Śnice	14,978
28	4228W	Wyszków – Ossolin – Zając – granica powiatu	5,611
29	4229W	Węgrów – Ruchna – (granica powiatu) Rozbity Kamień oraz ul. Zwycięstwa i Al. Siedlecka w Węgrowie	8,917
30	4230W	Klimowiza – Ruchna – Szaruty – do drogi 696	4,290
31	4231W	Miedzna - Tchórzowa	4,778
32	4232W	Miedzna - Poszewka	4,674
33	4233W	Miedzna – Wola Orzeszowska – granica powiatu	5,100
34	4234W	Orzeszówka – (granica powiatu) Przeździatka – Kolonia	2,400
35	4235W	Miedzna – Orzeszówka – (granica powiatu) Sabnie	5,100
36	4236W	Krypy – Węgrów (Mosty Liwskie) – do drogi 637	1,680
37	4248W	Cierpięta – Grębków – Wyszków	12,922
38	4344W	granica powiatu – Kąty –Rowiska - Jaczew	8,920
39	4237W	Kąty – Korytnica	6,950
40	4238W	Paplin – Korytnica - Roguszyn	12,570
41	4239W	Trawy – Rabiany - Korytnica	8,577
42	4245W	granica powiatu – Kupce – Rabiany	5,770
43	4240W	Pniewnik – Trawy – granica powiatu	8,723
44	4241 W	Trawy – granica powiatu	0,830
44	36222	granica powiatu - Nojszew	1,561
46	4242W	Wielądki – Pniewnik – Nojszew – Sulki	11,000
47	2247W	Kałuszyn (granica powiatu) – Cierpięta - Roguszyn	13,550
48	4243W	Czerwonka – Krypy	4,235
49	4244W	Wierzbno - Karczewiec	6,802
50	4245W	Wierzbno – Brzeźnik – (granica powiatu) Walentów	10,420
51	4246W	Wierzbno - Wyględówek	4,941
52	4247W	Cierpięta – Jaworek – granica powiatu	4,300
53	2249W	Kałuszyn (granica powiatu) – Wyględówek – granica powiatu	1,563
54	2252W	Milew (granica powiatu) – Trzebucza - Kózki	6,860
55	4249W	Wierzbno – Grębków – Kopcie	13,685
56	3673W	Bojmie (granica powiatu) – Trzcianka – Grębków	7,050
57	2253W	Sinołęka (granica powiatu) - Trzebucza	0,811
58	3674W	Jagodne (granica powiatu) – Gałki - Kopcie	4,600
59	4250W	Oszczyrze – Kopcie	6,329
60	3675W	Józefin (granica powiatu) – Chojecznno – Sybilaki – Kopcie	3,606
61	4251W	ul. 1 – go Maja w Łochowie	2,492
62	4252W	ul. Dolna w Łochowie	2,200
63	4253W	ul. Szkolna w Łochowie	0,650
64	4254W	ul. Wyspiańskiego w Łochowie	0,628
65	4255W	ul. Mickiewicza w Węgrowie	1,037

66	4256W	ul. Młodzieżowa i ul. Bohaterów Warszawy w Węgrowie	0,577
67	4258W	ul. Piwna w Węgrowie	0,719
68	4259W	ul. Polna i ul. Nadrzeczna w Węgrowie	0,855
69	4260W	ul. Przemysłowa w Węgrowie	0,670
70	4261W	ul. Stadionowa w Węgrowie	0,373
71	4262W	ul. Strażacka i ul. Wyszyńskiego w Węgrowie	0,577
72	4264W	ul. Wieniawskiego w Węgrowie	0,345
RAZEM			488,665

Tabela nr 46 Rodzaje i długości dróg powiatowych na terenie powiatu węgrowskiego

Lp.	Rodzaj nawierzchni	Zamiejskie w km	Miejskie w km	Razem km
1.	Bitumiczne	389,40	19,5	408,90
2.	Brukowcowe	1,70	-	1,7
4.	Gruntowe żwirowe	51,70	1,50	53,20
5.	Gruntowe naturalne	22,7	2,00	24,70

Źródło: Dane z Zarządu Dróg Powiatowych w Węgrowie

POWIĄZANIE Z NADRZĘDNYM UKŁADEM DROGOWYM:

Drogi krajowe:

Przez teren Powiatu Węgrowskiego przebiegają dwie drogi krajowe:

- droga krajowa nr 62 Płock – Wyszogród – Zakroczym – Serock – Wyszaków – Łochów – Węgrów – Sokołów Podlaski, posiada połączenie z następującymi drogami powiatowymi:
 - 4201W Pogorzelec – Barchów – do drogi 50, m. Gwizdały
 - 4254W ul. Wyspiańskiego w Łochowie, m. Łochów
 - 4252W ul. Dolna w Łochowie, m. Łochów
 - 4213W Baczki – Kamionna – Zgrzebichy – Drgicz, m. Kamionna
 - 4214W Łochów - Twarogi – Gruszczyno, m. Twarogi
 - 4238W Paplin – Korytnica – Roguszyn, m. Paplin
 - 4207W Paplin – Stoczek – Sadowne, m. Paplin
 - 4215W Starawieś – Huta Gruszczyno, m. Starawieś,
 - 4222W Wrotnów – Tchórzowa Starawieś, m. Starawieś
 - 4223W ul. Szamoty w Węgrowie, m. Węgrów
 - 4230W Klimowizna – Ruchna – Szaruty, m. Węgrów
 - 4219W Kosów L.(granica powiatu) – Wrotnów – Klimowizna, m Węgrów.
- droga krajowa nr 50 Ciechanów – Płońsk – Wyszogród – Sochaczew – Żyrardów - Mszczonów – Grójec – Góra Kalwaria – Kołbiel – Mińsk Mazowiecki – Łochów – Ostrów Mazowiecka, posiada połączenie z następującymi drogami powiatowymi:

- 4204W Płatkownica – Morzyczyn, m. Płatkownica,
- 4203W Sadowne – Wilczogęby, m. Sadowne,
- 4202W Jasiorówka – Brzuza – Sadowne, m. Sadowne, m. Łochów,
- 4206W Sadowne – Kołodział – Złotki, m. Sadowne,
- 4251W ul. 1-go Maja w Łochowie, m. Łochów,
- 4201W Pogorzelec – Barchów – do drogi 50, m. Łochów,
- 4201W ul. Myśliwska w Łochowie, m. Łochów,
- 4207W Paplin – Stoczek – Sadowne, m. Sadowne,
- 4205W Sadowne – Morzyczyn, m. Sadowne,
- 4208W Zagrodniki – Topór, m. Topór,
- 4209W Ogrodniki – Grabowiec, m. Topór.

Drogi wojewódzkie:

Przez teren Powiatu Węgrowskiego przebiegają trzy drogi wojewódzkie: 637, 696 i 697 o łącznej długości 49,5 km.

- **droga wojewódzka nr 637 Warszawa – Okuniew – Stanisławów – Dobrze – Liw – Węgrów, posiada połączenie z następującymi drogami powiatowymi:**

- 4236W Krypy – Węgrów(Mosty Liwskie), m. Węgrów/Krypy,
- 4225 Popielów – Zawady – Połazie, m. Połazie,
- 4242W Wielądki – Pniewnik – Nojszew, m. Pniewnik,
- 2247W Kałuszyn(granica powiatu) – Cierpięta – Roguszyn, m. Roguszyn,
- 4240W Pniewnik – Trawy – granica powiatu, m. Pniewnik,
- 4227W Węgrów – Wyszaków – Śnice, m. Węgrów,
- 4227W Paplin – Korytnica – Roguszyn, m. Paplin,
- 4226W Liw – Korytnica, m. Liw,
- 4255W ul. Mickiewicza w Węgrowie, m. Węgrów,
- 4229W ul. Zwycięstwa w Węgrowie, m. Węgrów,
- 4229W Al. Siedlecka w Węgrowie, m. Węgrów.

- **droga wojewódzka nr 697 Liw – Sinolęka, posiada połączenie z następującymi drogami powiatowymi:**

- 4244W Wierzbo – Karczewiec, m. Karczewiec,
- 4249W Wierzbo – Grębków – Kopcie, m. Grębków,
- 4248W Cierpięta – Grębków – Wyszaków, m. Grębków,
- 3673W Bojmie(granica powiatu) – Trzcianka – Grębków, m. Grębków,
- 2252W Milew(granica powiatu) – Trzebucza – Kózki, m. Trzebucza.

- **droga wojewódzka nr 696 Węgrów – Chodów, posiada połączenie z następującymi drogami powiatowymi:**

- 4230W Klimowizna – Ruchna – Szaruty do drogi 696, m. Ruchna,
- 4228W Wyszaków – Ossolin – Zajac – granica powiatu, m. Śnice,
- 4227W Węgrów – Wyszaków – Śnice, m. Śnice

OCENA STANU TECHNICZNEGO SIECI DRÓG POWIATOWYCH

W chwili obecnej brak jest ujednoczonych zasad pomiarów stanu technicznego nawierzchni na drogach powiatowych na terenie kraju. Zarządcy dróg sami ustalają zasady pomiarów. Nie mniej prowadzenie choćby w ograniczonym zakresie pomiaru uszkodzeń nawierzchni jest konieczne dla kalkulacji potrzeb finansowych i prowadzenia polityki utrzymania dróg. Systematycznie prowadzona diagnostyka nawierzchni, pozwala również monitorować w czasie postępującą degradację dróg lub ich poprawę, jeżeli przeprowadzono skuteczne zabiegi poprawiające stan nawierzchni.

Ocenę stanu nawierzchni dróg wykonuje się w oparciu o System Oceny Stanu Nawierzchni (SOSN). Celem tego systemu jest:

- sformułowanie jednolitych zasad prowadzenia badań diagnostycznych i metody wnioskowania dla celów planowania,
- uzyskanie danych do kształtowania polityki utrzymania dróg,
- uzyskanie kryteriów technicznych dla podziału środków finansowych na remonty dróg,
- uzyskanie danych do wstępnego zlokalizowania nawierzchni drogowych i zakresu ich planowanego wykonania,
- wdrażanie do stosowania nowoczesnych metod diagnostycznych nawierzchni drogowych.

W ramach systemu zbierane są informacje o następujących cechach eksploatacyjnych nawierzchni:

- stanie spękań,
- równości podłużnej,
- głębokości kolein,
- stanie nawierzchni,
- właściwościach przeciwpoślizgowych,
- uszkodzenia nawierzchni,
- stan techniczny poboczy i odwodnienia,
- oznakowania.

Przeprowadzony przegląd stanu nawierzchni jezdni i analiza zebranych materiałów poddano klasyfikacji. Ustalono kryteria oceny odcinków dróg pod względem stanu technicznego nawierzchni. Kryteria oceny wyznaczają trzy poziomy decyzyjne stanu technicznego jezdni drogi, dla którego wyróżnia się cztery klasy: A, B, C, D.

Poziom pożądaný – w poziomie pożądanym znajdują się nawierzchnie nowe, odnowione oraz eksploatowane, których stan techniczny nie wymaga planowania w normalnych warunkach przez okres co najmniej 4 lat zabiegów renowacyjnych; poziom pożądaný obejmuje dwie klasy stanu nawierzchni: klasę A, która oznacza nawierzchnię w stanie dobrym, oraz klasę B, która oznacza nawierzchnię w stanie zadowalającym.

Poziom ostrzegawczy – jest to poziom określający stan nawierzchni, w którym uzasadnione jest co najmniej wykonanie szczegółowych badań technicznych celem zaplanowania remontu. Poziom ostrzegawczy obejmuje klasę C, która oznacza nawierzchnie o stanie niezadowalającym

(uszkodzenia nawierzchni jezdni, które w perspektywie dłuższej niż 4 lata mogą powodować obniżenie jakości drogi), wskazany remont drogi.

Poziom krytyczny - jest to poziom określający stan nawierzchni, w którym wymagane jest natychmiastowe podjęcie działań mających na celu pilne wykonanie zabiegów poprawiających stan drogi. Poziom krytyczny obejmuje klasę D, która oznacza nawierzchnię w złym stanie (uszkodzenia nawierzchni jezdni, które mogą powodować obniżenie trwałości drogi oraz mogą negatywnie wpływać na warunki komunikacyjne, uszkodzenia wskazujące na problemy z konstrukcją i położeniem jezdni), konieczny remont gruntowny lub przebudowa drogi. Na potrzeby niniejszego opracowania do klasy D zakwalifikowano również drogi gruntowe, żwirowe objęte robotami typowo budowlanymi.

Tabela 47 Relacja poziomów decyzyjnych i klas stanu technicznego nawierzchni

Poziom pożądany	Klasa A – stan dobry	Nawierzchnie nowa, odnowione i eksploatowane, dopuszczalne występowanie sporadycznych uszkodzeń, nawierzchnie nie wymagające remontów
	Klasa B – stan zadowalający	
Poziom ostrzegawczy	Klasa C – stan niezadowalający	Nawierzchnie ze znacznymi uszkodzeniami, wymagają zaplanowania remontu
Poziom krytyczny	Klasa D – stan zły	Nawierzchnie z licznymi i rozległymi uszkodzeniami, wymagany natychmiastowy remont lub przebudowa

Tabela nr 48 Stan techniczny nawierzchni:

Lp.	Numer drogi	Nazwy miejscowości przez które przebiega droga	Długość odcinków [km]	Klasa drogi na kilometrażu
1.	2.	3.	4.	5.
1.	4201W	Pogorzelec – Barchów – do drogi nr 50 i ul. Myśliwska w Łochowie	9,731	Klasa A 1,692 Klasa D 8,039
2.	4202W	ul. Nowowiejska i ul. Polna w Łochowie oraz Jasiorówka – Brzuza - Sadowne	21,731	Klasa A 21,731
3.	4203W	Sadowne – Wilczogęby	4,878	Klasa A 4,878
4.	4204W	Płatkownica – Morzyczyn – (granica powiatu) Kielczew	4,985	Klasa D 4,985
5.	4205W	Sadowne – Morzyczyn	5,190	Klasa A 0,700 Klasa D 4,490

6.	4206W	Sadowne – Kołodziej – Złotki – granica powiatu	15,447	Klasa A 6,341
				Klasa B 0,400
				Klasa D 8,706
7.	4207W	Paplin – Stoczek – Sadowne	20,601	Klasa B 20,601
8.	4208W	Zagrodniki – Topór – do drogi nr 36108 (Paplin – Sadowne)	5,000	Klasa A 4,220
				Klasa D 0,780
9.	4209W	Od drogi nr 36103 (Jasiorówka – Sadowne) – Ogrodniki – Grabowiec – do drogi nr 36111 (Kamionna – Stoczek)	10,563	Klasa B 0,800
				Klasa D 9,763
10.	4210W	Kamionna – Baczki – Stoczek	11,880	Klasa A 2,000
				Klasa D 9,880
11.	4211W	Majdan – Wieliczna	3,943	Klasa B 0,300
				Klasa C 3,643
12.	4212W	Stoczek – Kołodziej	9,200	Klasa D 9,200
13.	4213W	Baczki – Kamionna – Zgrzebichy – Drgicz	10,271	Klasa B 0,300
				Klasa D 9,971
14.	4214W	Łochów – Twarogi – Gruszczyno	15,215	Klasa B 15,215
15.	4215W	Stara Wieś – Huta Gruszczyno	5,986	Klasa B 0,670
				Klasa D 5,316
16.	4216W	Stoczek – Wrotnów	12,233	Klasa B 1,674
				Klasa D 10,559
17.	4217W	Wrotnów – Rostki – granica powiatu	6,500	Klasa D 6,500
18.	4218W	Międzyeś – Rostki	5,930	Klasa C 5,930
19.	4219W	granica powiatu – Wrotnów – Klimowizna	15,556	Klasa A 15,556
20.	4220W	granica powiatu – Miedzna	4,000	Klasa D 4,000

21.	4221W	Wrotnów – granica powiatu	2,500	Klasa D 2,500
22.	4222W	Wrotnów – Tchórzowa – Stara Wieś	10,301	Klasa B 1,134
				Klasa C 9,167
23.	4223W	Węgrów – Międzyłęś, ul Staszica i ul. Szamoty w Węgrowie	13,824	Klasa A 0,147
				Klasa B 4,900
				Klasa D 8,777
24.	4224W	ul. Żeromskiego w Węgrowie Węgrów – Popielów – Turna – Górki Borze	13,375	Klasa A 0,987
				Klasa D 12,388
25.	4225W	Popielów – Zawady – Połazie	5,099	Klasa D 5,099
26.	4226W	Liw – Korytnica	9,500	Klasa A 1,561
				Klasa B 0,650
				Klasa D 7,269
27.	4227W	Węgrów – Wyszaków – Śnice	14,978	Klasa A 5,837
				Klasa D 9,141
28.	4228W	Wyszaków – Ossolin – Zajac – granica powiatu	5,611	Klasa B 0,368
				Klasa D 5,243
29.	4229W	ul. Zwycięstwa i Al. Siedlecka w Węgrowie oraz Węgrów – Ruchna – granica powiatu	8,917	Klasa A 0,620
				Klasa C 8,297
30.	4230W	Klimowizna – Ruchna – Szaruty - do drogi 696	4,290	Klasa A 0,550
				Klasa D 3,740
31.	4231W	Miedzna – Tchórzowa	4,778	Klasa A 1,200
				Klasa D 3,578

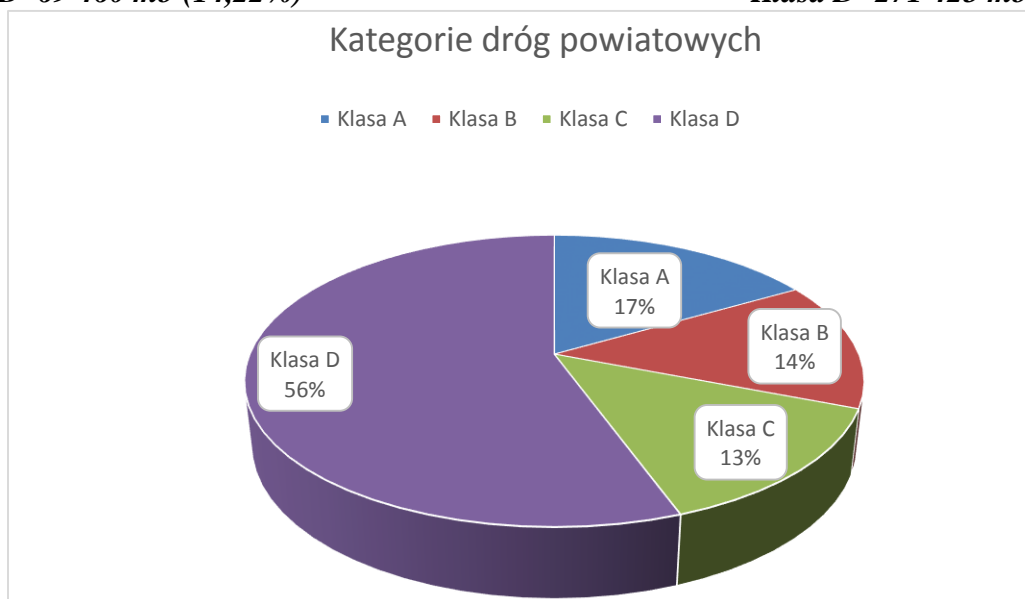
32.	4232W	Miedzna – Poszewka	4,674	Klasa A 2,340
				Klasa D 2,334
33.	4233W	Miedzna – Wola Orzeszowska – granica powiatu	5,100	Klasa C 5,100
34.	4234W	Orzeszówka – granica powiatu	2,400	Klasa D 2,400
35.	4235W	Miedzna – Orzeszówka – granica powiatu	5,100	Klasa B 0,530
				Klasa D 4,570
36.	4236W	Krypy – Węgrów (Mosty Liwskie) – do drogi 637	1,680	Klasa A 1,680
37.	4248W	Cierpięta – Grębków – Wyszków	12,922	Klasa A 0,265
				Klasa D 12,657
38.	4344W	granica powiatu – Kąty – Rowiska – Jaczew	8,920	Klasa C 8,920
39.	4237W	Kąty – Korytnica	6,950	Klasa D 6,950
40.	4238W	Paplin – Korytnica – Roguszyn	12,570	Klasa B 0,545
				Klasa D 12,025
41.	4239W	Trawy – Rabiany – Korytnica	8,577	Klasa B 0,150
				Klasa D 8,427
42.	4345W	granica powiatu – Kupce – Rabiany	5,770	Klasa B 0,400
				Klasa D 5,370
43.	4240W	Pniewnik – Trawy – granica powiatu	8,723	Klasa B 3,870
				Klasa C 4,853
44.	4241W	Trawy – granica powiatu	0,830	Klasa A 0,830
45.	36222	granica powiatu - Nojszew	1,561	Klasa D 1,561

46.	4242W	Wielądki – Pniewnik – Nojszew – Sulki	11,000	Klasa B 0,620
				Klasa D 10,380
47.	2247W	granica powiatu – Cierpięta – Roguszyn	13,550	Klasa B 0,523
				Klasa D 13,027
48.	4243W	Czerwonka – Kropy	4,235	Klasa B 4,235
49.	4244W	Wierzbno – Karczewiec	6,802	Klasa C 6,802
50.	4245W	Wierzbno – Brzeźnik – granica powiatu	10,420	Klasa B 1,005
				Klasa D 9,415
51.	4246W	Wierzbno – Wyględówek	4,941	Klasa C 4,941
52.	4247W	Cierpięta – Jaworek – granica powiatu	4,300	Klasa D 4,300
53.	2249W	granica powiatu – Wyględówek – granica powiatu	1,563	Klasa C 1,563
54.	2252W	granica powiatu – Trzebucza – Kózki	6,860	Klasa D 6,860
55.	4249W	Wierzbno – Grębków – Kopcie (600 mb po drodze nr 36311)	13,685	Klasa B 8,000
				Klasa D 5,685
56.	3673W	granica powiatu – Trzcianka – Grębków	7,050	Klasa D 7,050
57.	2253W	granica powiatu – Trzebucza	0,811	Klasa D 0,811
58.	3674W	granica powiatu – Galki – Kopcie	4,600	Klasa D 4,600
59.	4250W	Oszczyrze – Kopcie	6,329	Klasa B 0,767
				Klasa C 5,562

60.	3675W	granica powiatu – Chojeczno – Sybilaki – Kopcie	3,606	Klasa A 3,606
61.	4251W	ul. 1-go Maja w Łochowie	2,492	Klasa A 2,492
62.	4252W	ul. Dolna w Łochowie	2,200	Klasa D 2,200
63.	4253W	ul. Szkolna w Łochowie	0,650	Klasa A 0,650
64.	4254W	ul. Wyspiańskiego w Łochowie	0,628	Klasa D 0,628
65.	4255W	ul. Mickiewicza w Węgrowie	1,037	Klasa C 1,037
66.	4256W	ul. Młodzieżowa i Boh. Warszawy w Węgrowie	0,577	Klasa A 0,577
67.	4258W	ul. Piwna w Węgrowie	0,719	Klasa A 0,470
				Klasa D 0,249
68.	4259W	ul. Polna i ul. Nadrzeczna w Węgrowie	0,855	Klasa B 0,850
69.	4260W	ul. Przemysłowa w Węgrowie	0,670	Klasa B 0,670
70.	4261W	ul. Stadionowa w Węgrowie	0,373	Klasa B 0,373
71.	4262W	ul. Strażacka i ul. Wyszyńskiego w Węgrowie	0,577	Klasa A 0,577
72.	4264W	ul. Wieniawskiego w Węgrowie	0,345	Klasa C 0,345
Razem:			488,50 km	

Klasa A- 81 507 mb (16,69%)
Klasa B- 69 460 mb (14,22%)

Klasa C- 66 160 mb (13,54%)
Klasa D- 271 423 mb (55,55%)

Sieć dróg powiatowych powiatu węgrowskiego na przeważającej długości nie odpowiada wysokim wymaganiom stawianym obecnie drogom publicznym, określonym w Rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z 1999 r. „Warunki techniczne jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie”. Są to drogi o prawidłowej geometrii, często braku oddzielnej organizacji ruchu kołowego i pieszego, a przede wszystkim, zdecydowanie zbyt niskiej nośności. Ponadto drogi te charakteryzują się dużą liczbą nienormatywnych łuków poziomych i pionowych, brakiem dostatecznej widoczności na łukach i skrzyżowaniach, niewystarczającą szerokością jezdni i poboczy na wielu odcinkach, brakiem bezpiecznych ciągów pieszych i rowerowych, brakiem odpowiedniego odwodnienia, a także licznymi drzewami rosnącymi w skrajni. Aby sprostać wymogom prawnym, drogi powiatowe w 70% powinny zostać przebudowane. Na przeszkodzie stoją oczywiście olbrzymie koszty takich robót. Nawet w przypadku pozyskania środków finansowych, poważnym ograniczeniem jest duży zakres spraw formalno – prawnych związanych z inwestycjami drogowo – mostowymi. W związku z powyższym przebudowa i modernizacja dróg powiatowych powinna być planowana w długim okresie realizacji.

Na następujących ciągach drogowych obowiązują zakazy wjazdu pojazdów o rzeczywistej masie całkowitej ponad:

a. 8 ton

- ze względu na zły stan drogi:
 - Nr 4217W Wrotnów – Rostki,
 - Nr 4221W Wrotnów – Grzymały,
 - Nr 4220W Kosów L. – Miedzna,
- ze względu na zły stan obiektów mostowych
 - Nr 4243W Czerwonka – Kropy,
 - Nr 4249W Wierzbno – Grębków – Kopcie,

b. 10 ton

- ze względu na konstrukcję mostu
 - Nr 4205W Sadowne – Morzyczyn,
- ze względu na zły stan drogi
 - Nr 4209W Ogrodniki – Grabowiec,

c. 15 ton

- w celu wyeliminowania ruchu pojazdów ponadnormatywnych
 - Nr 4204W Płatkownica – Morzyczyn,
 - Nr 4206W Sadowne – Złotki,
 - Nr 4210W Grabowiec – Stoczek,
 - Nr 4211W Majdan – Wieliczna,
 - Nr 4212W Stoczek – Kołodziej,
 - Nr 4213W Baczki – Drgicz,
 - Nr 4216W Stoczek – Wrotnów,
 - Nr 4222W Wrotnów – Tchórzowa – Starawieś,
 - Nr 4228W Wyszków – Zając,
 - Nr 4232W Miedzna – Poszewka,

- Nr 4231W Miedzna – Tchórzowa,
- Nr 4344W Kąty – Jaczew.
- w celu wyeliminowania ruchu pojazdów zjeżdżających z dróg krajowych Nr 50 i Nr 62
 - Nr 4207W Paplin – Sadowne,
 - Nr 4202W ul. Nowowiejska i Polna w Łochowie.

KWALIFIKACJA ODCINKÓW DRÓG POWIATOWYCH DO UTRZYMANIA, REMONTU, WZMOCNIENIA LUB PRZEBUDOWY

STAN TECHNICZNO – EKSPLOATACYJNY NAWIERZCHNI DROGOWYCH

- Klasa A i B – nawierzchnia nie wymaga remontu
- Klasa C – potrzeba planowanego remontu nawierzchni
- Klasa D – konieczny remont w trybie pilnym, przebudowa lub budowa

O zaliczeniu odcinka drogi do danej klasy, decyduje najgorszy wynik ze wszystkich ocenianych parametrów technicznych, jeżeli odcinek wykazywany jest w najgorszej klasie z powodu więcej niż jednego parametru, potrzeba rodzaju remontu wskazywana jest w kolejności:

- potrzeba wzmocnienia – brak nośności
- potrzeba wyrównania – koleiny lub nierówności podłużne
- potrzeba zabiegu powierzchniowego – brak szorstkości lub ubytki powierzchniowe

Utrzymanie nawierzchni drogowych jest bardzo kosztowne, ze względu na stosunkowo krótką żywotność górnych warstw bitumicznych. Krótki okres trwałości nawierzchni wynika głównie z następujących przyczyn:

- braku dostatecznej nośności/wytrzymałości konstrukcji,
- braku nośności podłoża gruntowego, na niektórych drogach, dużego ruchu samochodów ciężkich,
- oddziaływania niekorzystnych warunków atmosferycznych.

A- Stan nawierzchni dobry – roboty utrzymaniowe, głównie:

- Usunięcie lokalnych zakrzaceń z rowów i poboczy
- Pogłębianie i oczyszczanie rowów
- Zebranie nadmiaru ziemi z pobocza, uzupełnienia, umacnianie pobocza

Długość dróg klasy A: 86,137 km (17,63%)

B- Stan nawierzchni zadowolający – droga nie wymaga jeszcze remontu. Pożądana jest systematyczna obserwacja stanu nawierzchni oraz w miarę możliwości roboty prewencyjne

- Usunięcie lokalnych zakrzaceń z rowów i poboczy

- Pogłębianie i oczyszczanie rowów
- Zebranie nadmiaru ziemi z pobocza, uzupełnianie, umacnianie pobocza,
- Remonty częściowe

Długość dróg klasy B: 64,980 km (13,30%)

C- Nawierzchnia w stanie niezadowalającym, wymaga remontu

- Remonty nawierzchni
- Usunięcie lokalnych zakrzaceń z rowów i poboczy
- Pogłębienie i oczyszczenie rowów
- Zebranie nadmiaru ziemi z pobocza, uzupełnienia, umacnianie pobocza
- Wymiana/ustawienie oznakowania, barier ochronnych

Długość dróg klasy C: 67,300 km (13,77%)

D- Nawierzchnia w stanie złym, wymaga remontu natychmiastowego, w trybie awaryjnym

- Usunięcie lokalnych zakrzaceń z rowów i poboczy
- Pogłębienie i oczyszczenie rowów
- Zebranie nadmiaru ziemi z poboczy, uzupełnienie, umocnienie pobocza
- Remonty nawierzchni
- Przebudowa nawierzchni
- Profilowanie, naprawa nawierzchni gruntowych i brukowych
- Remonty przepustów
- Wymiana/ustawienie oznakowania, barier ochronnych

Długość dróg klasy D: 274,888 km (55,30%)

Tabela nr 49 Wykonane zadania inwestycyjne w zakresie przebudowy i remontu dróg powiatowych w latach 2010-2015

Lata	Przebudowa dróg		Remont dróg	
	długość w km	koszt w zł	długość w km	koszt w zł
2010	2,485	1 157 239,94	4,474	732 441,19
2011	2,91	1 083 192,71	0,4	148 837,38
2012	1,935	492 207,87	----	----
2013	3,15	890 039,68	4,526	1 005 149,82
2014	11,532	3 825 727,28	4,158	1 089 512,16
Razem	22,012	7 448 407,48	13,558	2 975 940,55

Źródło: Wydział Inwestycji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Węgrowie

Stan techniczny obiektów mostowych:

Zarząd Dróg Powiatowych utrzymuje 37 obiektów mostowych oraz 388 sztuk przepustów, o łącznej długości 395 mb. Obiekty mostowe o konstrukcji żelbetonowej ze względu na korozję

betonu spowodowaną występowaniem agresywnego środowiska chemicznego wymagają licznych napraw.

Tabela nr 50 Stan techniczny obiektów mostowych

Nr. inwentarzowy obiektu	Miejscowość:	Kilometraż:	Przeszkoda:	Ciąg drogowy:	Ocena:	Stan:
1.	Wyszków	0+600	Rz. Liwiec	4202W Jasiorówka – Brzuza - Sadowne	3,22	niepokojący
2.	Szynkarzyzna	10+400	Rz. Dzieciołek	4202W Jasiorówka – Brzuza - Sadowne	3,40	niepokojący
3.	Grabiny	12+450	Rz. bez nazwy	4202W Jasiorówka – Brzuza - Sadowne	3,33	niepokojący
4.	Grabiny	13+050	Rz. Ugoszcz	4202W Jasiorówka – Brzuza - Sadowne	3,22	niepokojący
5.	Ocięte	16+000	Rz. Bojewka	4202W Jasiorówka – Brzuza - Sadowne	3,55	niepokojący
6.	Sadowne	1+412	Rz. bez nazwy	4203W Sadowne - Wilczogęby	3,00	niepokojący
7.	Sadoleś	1+354	Rz. Bojewka	4204W Płatkownica – Morzyczyn (granica powiatu)	3,33	niepokojący
7W.	Wierzбно	12+200	Rz. Śmierdziuch a	2247W granica powiatu – Cierpięta – Roguszyn	3,50	niepokojący
8.	Morzyczyn	4+354	Rz. bez nazwy	4204W Płatkownica – Morzyczyn (granica powiatu)	3,71	niepokojący
8W.	Czerwonka	18+000	Rz. bez nazwy	2247W Kałuszyn (granica powiatu) – Cierpięta - Roguszyn	3,63	niepokojący
9.	Sadowne	1+050	Rz. bez nazwy	4206W Sadowne – Kołodziej – Złotki – granica powiatu	4,70	zadowolający
9W.	Krypy	4+100	Rz. Czerwonka	4243W Czerwonka – Krypy	3,28	niepokojący
10W.	Ossówno	6+100	Rz. Ossówka	4245W Wierzбно – Brzeźnik – granica powiatu) Walentów	3,40	niepokojący
11W.	Brzeźnik	nn	Rz. bez nazwy	4245W Wierzбно – Brzeźnik – granica powiatu	3,50	niedostateczny
12.	Grabiny	14+400	Rz. Ugoszcz	4207W Paplin – Stoczek – Sadowne	3,44	niepokojący
12W	Wyszków	12+303	Rz. Liwiec	4248W Cierpięta – Grębków – Wyszków	3,25	niepokojący
13.	Lipki Stare	3+148	Rz. Ugoszcz	4212W Stoczek – Kołodziej	3,89	niepokojący
13W	Wyszków	12+573	Rz. Liwiec	4213W Baczki – Kamionna – Drgicz	2,92	niedostateczny
14.	Międzyleś	10+630	Rz. bez nazwy	4216W Stoczek - Wrotnów	3,57	niepokojący
14W.	Kózki	8+100	Rz. Śmierdziuch a	4212W Stoczek - Kołodziej	3,83	niepokojący
15.	Ugoszcz	3+200	Rz. Ugoszcz	4218W Międzyleś – Rostki	3,67	niepokojący
15W	Sucha	12+900	Rz. Kostrzyń	4249W Wierzбно – Grębków – Kopcie	3,58	niepokojący
16.	Miedzna	18+000	Rz. Miedzanka	4219W granica powiatu – Wrotnów – Klimowizna	3,78	niepokojący
21.	Miedzna	18+000	Rz. Miedzanka	4219W granica powiatu – Wrotnów – Klimowizna	3,78	niepokojący

24W.	Proszew	3+100	Rz. Kostrzyń	4250W Oszczerze - Kopcie	2,83	niedostateczny
36.	Poszewka	5+300	Rz. Miedzanka	4223W Węgrów – Międzyłes	3,38	niepokojący
37.	Popielów	3+780	Rz. bez nazwy	4224W Węgrów - Popielów – Turna – Górki Borze	3,63	niepokojący
38.	Turna	9+580	Rz. bez nazwy	4224W Węgrów - Popielów – Turna – Górki Borze	3,25	niepokojący
39.	Węgrów	nn.	Rz. Czerwonka	4223W Węgrów – Międzyłes	3,40	niepokojący
40.	Węgrów	nn.	Rz. Ada	nn.	3,22	niepokojący
41.	Miedzna	1+500	Rów melioracyjny	4234W Orzeszówka – granica powiatu	3,25	niepokojący
64.	Jaczew	14+110	Rz. bez nazwy	4344W granica powiatu – Kąty – Rowiska – Jaczew	3,13	niepokojący
68.	Paplin	0+167	Rz. Liwiec	4238W Paplin – Korytnica - Roguszyn	4,17	zadowalający
69.	Paplin	0+889	Rz. Bełcząc	4238W Paplin – Korytnica - Roguszyn	4,25	zadowalający
70.	Paplin	1+638	Rz. Koryczanka	4238W Paplin – Korytnica - Roguszyn	3,00	niepokojący
71.	Górki Borze	3+972	Rz. bez nazwy	4238W Paplin – Korytnica - Roguszyn	3,25	niepokojący
72.	Sewerynów	3+400	Rz. bez nazwy	4239W Trawy – Rabiany – Korytnica	3,43	niepokojący
75.	Węgrów	0+783	Rz. Liwiec	4224W Węgrów – Popielów – Turna – Górki Borze	3,83	niepokojący

Skala punktowa obiektów mostowych:

- 5 – stan odpowiedni – bez uszkodzeń i zanieczyszczeń możliwych do stwierdzenia podczas przeglądu;
- 4 – stan zadowalający – wykazuje zanieczyszczenia lub pierwsze objawy uszkodzeń pogarszających wygląd estetyczny;
- 3 – stan niepokojący – wykazuje uszkodzenia, których nienaprawienie spowoduje skrócenie okresu bezpiecznej eksploatacji;
- 2 – stan niedostateczny – wykazuje uszkodzenia obniżające przydatność użytkową, ale możliwe do naprawy;
- 1 – stan przedawaryjny – wykazuje nieodwracalne uszkodzenia dyskwalifikujące przydatność użytkową;
- 0 – stan awaryjny – uległ zniszczeniu lub przestał istnieć;

Następujące obiekty mostowe posiadają ograniczoną nośność i są oznakowane znakami B-18 „zakaz wjazdu pojazdów o rzeczywistej masie całkowitej ponad:

a. 8 ton

- most na rz. Śmierdziucha w m. Kózki dług. 8,6 m,
- most na rz. Struga w m. Kropy dług. 9,0 m,

b. 10 ton

- most na rzece Kanał Kacapski w m. Sadoleś dług. 6,4 m,
- most na rz. Wielączu w m. Morzyczyn dług. 6,2 m,
- most na rowie bez nazwy w m. Sójkówek dług. 5,0 m,

c. 15 ton

- most na rz. Liwiec, w m. Wyszków, długość 42,6 m,
- most na starorzeczu Liwca, w m. Wyszków, długość 21,1 m,
- most na rz. Ugoszcz, w m. Ugoszcz, długość 8,8 m,
- most na rz. Osownica, w m. Ossówno, długość 8,5 m,
- most na rowie bez nazwy, w m. Brzeźnik, długość 7,5 m,
- most na rz. Kostrzyń, w m. Sucha Stara, długość 38,0 m,
- most na rz. Kostrzyń, w m. Proszew, długość 38,0 m,
- most na rowie bez nazwy w m. Popielów, długość 5,5 m,
- most na rowie bez nazwy, w m. Turna, długość 6,4 m.
- przepusty: 20 szt. wymaga remontu.

Tabela nr 51 Rodzaje i ilości mostów na terenie powiatu węgrowskiego

Lp.	Rodzaj konstrukcji	Zamiejskie szt./mb	Miejskie szt./mb	Razem szt./ mb
1.	Stalowe	5/40,4	-	5/40,4
2.	Żelbetonowe	30/436,4	2/18,5	32/454,9
	Razem	35/475,0	2/18,5	37/495,3

Źródło: Dane z Zarządu Dróg Powiatowych w Węgrowie

Telekomunikacja:

Telekomunikacja jako dziedzina techniki i nauki zajmująca się transmisją wszelkiego rodzaju informacji na odległość w ostatnich latach bardzo się rozwinęła. W powiecie węgrowskim usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne świadczą dwie firmy.

Na pierwszy plan wysuwa się Orange Polska jako monopolista nie tylko na naszym rynku, która świadczy usługi telefonii stacjonarnej, telefonii komórkowej Orange, internetu, TV, i transmisji danych. Firma oferuje także specjalistyczne usługi w zakresie radiokomunikacji, telefonii przywoławczej, radiotelefonii i łączności dyspozytorskiej.

Drugą mniejszą firmą działającą na naszym rynku są Multimedia Polska S.A. Firma ta oferuje standardowe usługi telefoniczne i różnego rodzaju usługi dodatkowe, w tym dostęp do internetu za pośrednictwem sieci kablowej, sieci telefonicznych PSTN oraz za pośrednictwem bezprzewodowej technologii Wi-Fi. Ponadto Multimedia Polska dostarcza usługi telewizji kablowej w technologii VoIP (transmisja cyfrowa głosu) i HDT (transmisja analogowa).

Ponadto w powiecie węgrowskim telefonia komórkowa reprezentowana jest przez operatorów PLUS GSM, T – MOBILE, PLAY.

Elektroenergetyka:

Spełnienie potrzeb ludności w zakresie dostarczenia energii elektrycznej na terenie powiatu węgrowskiego spoczywa na firmie PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. Należy zaznaczyć, że w połowie 2007 r. miało miejsce rozdzielenie działalności handlowej i dystrybucyjnej dotychczasowych Zakładów Energetycznych. Od tej chwili każdy klient na rynku energii kupuje energię i usługę jej dostarczenia od dwóch różnych firm. Docelowy odbiorca posiada swobodę wyboru sprzedawcy energii, o tyle usługę jej dostarczenia musi kupować od firmy, na terenie której jest on zlokalizowany. Zakup energii od dowolnego dostawcy możliwy jest dzięki obowiązywaniu tzw. zasady TPA (z ang. Third Party Access), czyli zasady dostępu stron trzecich do sieci. Oznacza możliwość korzystania przez klienta z sieci lokalnego dostawcy energii w celu dostarczenia energii kupionej przez niego u dowolnego sprzedawcy. Lokalny dostawca zobowiązany jest do przesyłu energii kupionej przez znajdującego się na jego obszarze klienta (oczywiście pod warunkiem, że jest to technicznie możliwe).

Powiat Węgrowski obsługiwany jest przez dwa Rejony Energetyczne. Rejon Energetyczny Wyszaków obsługujący klientów z terenu gmin: Łochów, Sadowne, Stoczek, Miedzna, Liw, m. Węgrów, Grębków oraz częściowo gminy Korytnica i Wierzbno oraz Rejon Energetyczny Mińsk Mazowiecki, obsługujący częściowo gminy Wierzbno i Korytnica.

Rozdział i dystrybucja energii następuje poprzez system sieci przesyłowych i rozdzielczych wysokiego i średniego napięcia, które w miarę zmieniających się wymogów i standardów, systematycznie są budowane i modernizowane.

Tabela nr 52 Energia elektryczna w gospodarstwach domowych w miastach

Energia elektryczna	Powiat	Węgrów	Łochów
Odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu (szt.)	6 737	4 205	2 232
Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu (MW*h)	15 808	10 255	5 553

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, stan na 31. XII. 2013 r.

Tabela nr 53 Energia elektryczna w gospodarstwach domowych wg lokalizacji Odbiorcy

Odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu	Powiat
Ogółem (MW*h)	24 019
Na wsi (MW*h)	17 282

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, stan na 31. XII. 2013 r.

Tabela nr 54 Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych

Zużycie energii elektrycznej	Powiat	Węgrów	Łochów
na 1 mieszkańca (kWh)	808,9	803,2	819,8
na 1 korzystającego/odbiorcę (kWh)	2 346,4	2 276,4	2 487,9

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, stan na 31.XII. 2013 r.

Ciepłownictwo

Na terenie powiatu węgrowskiego nie funkcjonują przedsiębiorstwa energetyki ciepłej zajmujące się zorganizowanym systemem zaopatrzenia w ciepło. Wszystkie kotłownie należą do poszczególnych zarządców (zakładów pracy lub instytucji, właścicieli domów wielorodzinnych) oraz właścicieli zabudowy jednorodzinnej. Zarządcą posiadającym najwięcej kotłowni jest Spółdzielnia Mieszkaniowa w Węgrowie. Podstawowym paliwem w tych kotłowniach jest gaz i olej opałowy. Część innych kotłowni posiada ogrzewanie gazowe, część olejowe, dla pozostałych kotłowni szczególnie na terenach wiejskich paliwem jest węgiel.

Sprzedaż energii ciepłej w ciągu roku wg celu – na koniec 2013 roku wynosiła ogółem – 8 881,0 GJ. Na terenie powiatu według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 grudnia 2013 r. długość sieci ciepłej przesyłowej wynosiła 6,5 km, w tym długość sieci ciepłej połączeń do budynków i innych obiektów wynosiła 3,5 km.

Gazownictwo

Na terenie powiatu przez miejscowości Jaworek, Cierpięta, Żarnówka, Ogródek, Kózki i Sucha (gm. Grębków i Wierzbno) przechodzi gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Kobryń – Warszawa, o średnicy nominalnej 700 mm. Do miejscowości Zajac (gm. Liw) poprowadzony jest gazociąg wysokiego ciśnienia o średnicy nominalnej 200 mm, gdzie gaz jest rozdzielany do Węgrowa

i Sokołowa Podlaskiego. Na terenie powiatu znajduje się jedna stacja redukcyjno - pomiarowa pierwszego stopnia zlokalizowana pomiędzy Węgrowem a Ruchną.

Długość sieci gazowej na terenie powiatu na koniec 2005 roku według Głównego Urzędu Statystycznego wynosiła 47,3 km, w tym: miasto Węgrów – 17,1 km, gm. Grębków – 17,7 km, gm. Liw – 8,9 km, gm. Wierzbno – 3,6 km.

Według danych z Głównego Urzędu Statystycznego w 2013 roku na terenie powiatu węgrowskiego było 495 szt. Czynnych przyłączy gazowych do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych.

Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie w wodę na terenie powiatu bazuje na ujęciach wód głównie z piętra czwartorzędowego, jest również kilka ujęć z utworów trzeciorzędowych. W powiecie zlokalizowanych jest około 100 otworów studziennych, z których 65% stanowią studnie czynne, pozostałe zaś mają charakter awaryjny bądź rezerwowy, są czasowo czynne lub zlikwidowane. Długość rozdzielczej sieci wodociągowej na terenie powiatu co roku wzrasta, obecnie wynosi obecnie 1 156,1 km. Najdłuższa jest na terenie gminy miejsko - wiejskiej Łochów wynosi 206,9 km; gminy Liw 155,4 km i Stoczek 141,2 km. Najkrótsza zaś na terenie gminy Wierzbno 24,2 km.

Tabela nr 55 Długość czynnej sieci rozdzielczej w km

Gminy	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Węgrów	65,8	68,6	71,5	79,3	81,1	81,1
Grębków	104,7	104,7	104,7	116,1	116,1	116,1
Korytnica	139,0	167,1	167,1	167,1	167,1	167,1
Liw	151,8	153,1	153,1	155,4	155,4	155,4
Łochów	206,3	206,5	206,6	206,9	206,9	206,9
Miedzna	122,1	127,1	127,1	127,1	127,1	127,1
Sadowne	137,0	137,0	137,0	137,0	137,0	161,6
Stoczek	140,6	140,6	141,2	141,2	141,2	141,2
Wierzbno	11,7	20,2	20,2	24,2	24,2	24,2
Powiat	1079,0	1124,9	1128,5	1154,3	1156,1	1156,1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, stan na 31. XII. 2013 roku

Mieszkańcy powiatu w zakresie dostarczania wody obsługiwani są przez:

- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Węgrowie – obsługujące miasto Węgrów oraz wsie Jarnice, Ruchna, Ruchenka (należące do gminy Liw)
- Związek Międzygminny Wodociągów i Kanalizacji w Węgrowie – obsługujący gminy Korytnica, Miedzna, Liw (bez wsi: Jarnice, Ruchna, Ruchenka) i Wierzbno (bez wsi Majdan)
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Sadownem – obsługujący gminę Sadowne
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Stoczku – obsługujący gminę Stoczek
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Łochowie – obsługujący gminę Łochów
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Grębkowie – obsługujący gminę Grębków
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Kałuszynie (powiat miński) – obsługujący wieś Majdan

Największa liczba mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej jest w gminie Łochów – 16 155 mieszkańców i mieście Węgrów – 10 996 mieszkańców, najmniej zaś w gminie Wierzbno – 1 230 mieszkańców.

Tabela nr 56 Ludność korzystająca z sieci wodociągowej

Gminy	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Węgrów	10 793	10 850	11 035	11 018	10 996	11 031
Grębków	3 234	3 218	3 289	3 392	3 402	3 375
Korytnica	4 549	4 661	4 760	4 727	4 692	4 672
Liw	5 525	5 513	5 592	5 602	5 607	5 620
Łochów	15 607	15 669	16 148	16 154	16 155	16 175
Miedzna	2 917	2 893	2 997	2 990	2 972	2 952
Sadowne	3 958	3 932	4 033	4 013	4 016	3 935
Stoczek	4 580	4 566	4 688	4 670	4 658	4 595
Wierzbno	921	1 100	1 118	1 233	1 230	1 199
Powiat	52 084	52 402	53 660	53 799	53 728	53 554

Źródło: Główny Urząd Statystyczny stan na 31. XII. 2013 roku

Gospodarka ściekowa

System kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu jest słabo rozwinięty, a jego długość wynosi około 224,2 km. Liczba mieszkańców korzystających i obsługiwanych przez system kanalizacyjny wynosi 21 385 osób. Na terenie gminy Stoczek w latach 2004 – 2006 wybudowano gminną mechaniczno – biologiczną oczyszczalnię ścieków wraz z kanalizacją sanitarną o łącznej długości 24,09 km. Nowopowstałą oczyszczalnią ścieków na terenie powiatu węgrowskiego jest mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków w Miedznie, do której w latach 2004 – 2006 podłączono ogółem 12,38 km sieci kanalizacyjnej. Ponadto w powiecie węgrowskim funkcjonują dwie większe oczyszczalnie ścieków w Węgrowie i w Łochowie. Miasto Węgrów posiada sieć kanalizacyjną o długości 44,2 km, a gmina Łochów 71,8 km. Gmina Korytnica posiada tylko 7,9 km sieci kanalizacyjnej.

Gospodarka odpadami

W 2009 roku opracowano „Aktualizację Planu Gospodarki Odpadami dla powiatu węgrowskiego na lata 2009-2013 z perspektywą do roku 2018”.

Plan został opracowany zgodnie z polityką ekologiczną państwa oraz wymaganiami określonymi w Ustawie o odpadach, w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie sporządzania planów

gospodarki odpadami oraz z odpowiednimi istniejącymi dokumentami szczebla wojewódzkiego i powiatowego.

Plan gospodarki odpadami określa:

- aktualny stan gospodarki odpadami,
- prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami,
- działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami,
- instrumenty finansowe służące realizacji zamierzonych celów,
- system monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów.

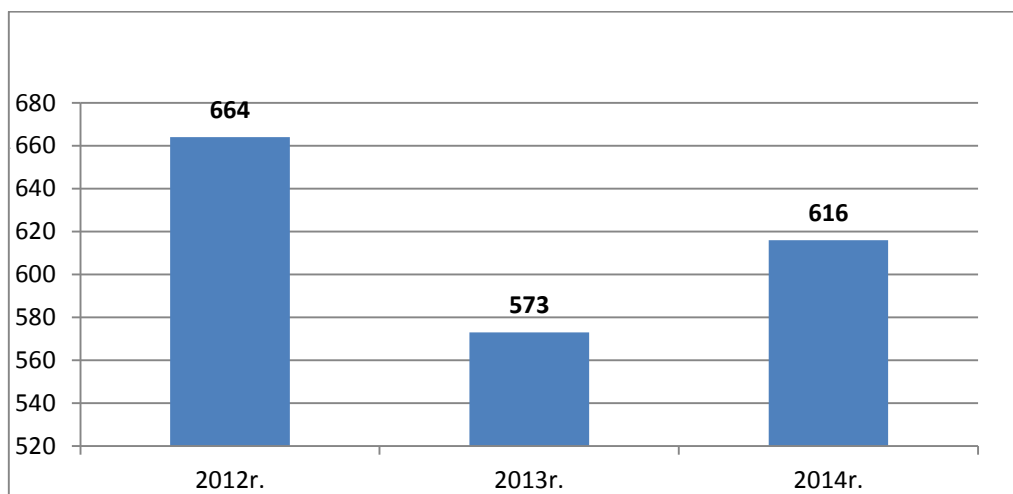
Na terenie powiatu znajdują się cztery składowiska odpadów: w Węgrowie - Ruszczyźnie, w Gajówce Zachodniej, Łochowie i Wierzbnie. Jedynie na składowiskach w Łochowie i Gajówce Zachodniej (gm. Stoczek) funkcjonują linie do segregacji odpadów. Ponadto istnieją linie unieszkodliwiania odpadów zlokalizowane u prywatnych przedsiębiorców, gdzie neutralizowane są odpady drzewne i metalowe.

Gospodarka mieszkaniowa

Dominującym budownictwem mieszkaniowym w powiecie węgrowskim ze względu na jego strukturę jest budownictwo indywidualne jednorodzinne. Pod względem lokalizacji na terenach wiejskich według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 grudnia 2013 roku znajduje się 17 492 mieszkania, w miastach natomiast 6 663.

Terytorium Powiatu Węgrowskiego obejmuje 9 gmin, z którego to terenu wydawane są pozwolenia na budowę. Część gmin na swoim obszarze posiada miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Dla większości inwestycji wydawane są decyzje o warunkach zabudowy bądź decyzje ustalające inwestycje celu publicznego. Liczba wydanych pozwoleń na budynki mieszkalne kształtuje się w granicy 240szt./rok.. W latach 2012 - 2014 liczba pozwoleń na budynki mieszkalne kształtuje się następująco 2012 r. – 248 szt., 2013 r. -218 szt., 2014 r. – 258szt.

Rysunek nr 13 Ilość wydanych pozwoleń na budowę w powiecie węgrowskim w latach 2012 – 2014

Źródło: Wydział Architektury i Budownictwa Starostwa Powiatowego w Węgrowie

IDENTYFIKACJA POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ W REALIZACJI ZADAŃ INWESTYCYJNYCH, WYNIKAJĄCYCH Z UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH I WEWNĘTRZNYCH

ZEWNĘTRZNE:

- brak właściwej polityki państwa w zakresie wyrównywania szans regionów peryferyjnych, słabszych gospodarczo i najgorzej powiązanych przestrzennie
- niedostateczna ilość środków finansowych przeznaczonych w Programach Operacyjnych na realizację zadań z zakresu infrastruktury drogowej oraz ograniczenia w ich pozyskiwaniu
- brak współpracy międzyregionalnej oraz międzyinstytucjonalnej na odpowiednim poziomie oraz wynikająca stąd konkurencyjność w pozyskiwaniu środków strukturalnych,
- brak spójności przepisów prawa, rozbieżności w interpretacji, niespójne stanowiska organów opiniujących, wydających decyzje oraz ich duże rozproszenie,
- niewystarczające środki finansowe na inwestycje na poziomie kraju. Drogi powiatowe w większości nie odpowiadają wysokim wymaganiom stawianym przez obowiązujące przepisy prawa. Budowane były kilkadziesiąt lat temu uwzględniając zupełnie inne warunki eksploatacyjne niż obecnie występujące. Na przestrzeni czasu nie było dostatecznych środków aby dostosować sieć dróg lokalnych do zmieniających i ciągle rosnących oczekiwań i wymogów. Obecna polityka państwa nie wskazuje aby ten stan miał się radykalnie zmienić. Priorytetem są inwestycje na drogach wyższego rzędu, oraz transport kolejowy i lotniczy.
- kolizje z obszarami objętymi ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z póź. zm.), w tym z obszarami wchodzącymi w skład Europejskiej sieci Ekologicznej Natura 2000,

- oddziaływania związane z emisją hałasu – szczególnie na terenie miast w obszarach o gęstej zabudowie i dużym natężeniu ruchu z jednoczesnym wysokim udziałem pojazdów ciężarowych
- niszczenie dróg lokalnych, w tym powiatowych w trakcie realizacji dużych inwestycji na drogach głównych, krajowych i wojewódzkich, przez ciężki transport materiałów do budowy oraz prowadzenie objazdów.

WEWNĘTRZNE:

- brak odpowiedniej ilości środków finansowych w budżecie powiatu na realizację zadań inwestycyjnych, niezbędnych dla prawidłowego działania sieci dróg powiatowych,
- nieefektywne wykorzystanie dostępnych środków zewnętrznych polegające na realizacji inwestycji w sposób rozproszony, konieczność wyboru inwestycji pod kątem możliwości uzyskania dofinansowania, co w konsekwencji może powodować realizację w pierwszej kolejności nie inwestycji szczególnie potrzebnych tylko tych, na które można uzyskać dofinansowanie
- utrzymująca się w dalszym ciągu niska atrakcyjność powiatu, a co za tym idzie niski napływ kapitału zarówno krajowego jak i zagranicznego
- utrzymująca się niekorzystna tendencja demograficzna polegająca na wyludnianiu się obszarów wiejskich
- nasilające się konflikty społeczne w trakcie przygotowania inwestycji drogowych do realizacji oraz w trakcie ich realizacji, wynikające z roszczeniowej postawy społeczności lokalnych oraz protestów organizacji ekologicznych
- wydłużający się czas niezbędny na spełnienie wymogów formalno – prawnych przy opracowaniach projektowych oraz związanych z pozyskiwaniem pozwoleń i decyzji
- brak wystarczających środków finansowych na bieżące utrzymanie, naprawy, konserwacje, co może spowodować w dłuższej perspektywie czasowej postępującą degradację sieci dróg oraz wzrost koniecznych nakładów na późniejszą odbudowę.

VIII. ANALIZA SWOT

1. Obszar Zasoby środowiskowe i przestrzenne

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ urozmaicona rzeźba terenu, duże walory krajobrazowe, ➤ wzrastający wskaźnik lesistości, ➤ brak uciążliwego dla środowiska przemysłu, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niewystarczające wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, ➤ brak tradycji racjonalnego wykorzystania surowców i energii,

<ul style="list-style-type: none"> ➤ bardzo niewielkie zanieczyszczenie atmosfery i gleb, ➤ dobrze zachowane warunki przyrodnicze, ➤ obecność stanowisk unikalnych gatunków chronionych roślin, grzybów i zwierząt, ➤ duży (38%) udział obszarów, chronionych przyrodniczo, ➤ położenie na obszarze Zielonych Płuc Polski, ➤ duże możliwości rozwoju ekoturystyki, ➤ potencjalne warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego i wykorzystania biomasy, ➤ brak szkodliwych dla środowiska składowisk odpadów, niebezpiecznych typu mogielniki, spalarnia odpadów, ➤ występowanie wód powierzchniowych umożliwiających zagospodarowanie szlaków wodnych, kajakowych, żeglarskich, ➤ dobry stan środowiska naturalnego, ➤ wystarczający i dość dobry stan wód podziemnych (wymagający prostego uzdatniania), ➤ dobry stan powietrza atmosferycznego 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niedostateczna edukacja ekologiczna i brak narzędzi służących kreowaniu postaw proekologicznych, ➤ niska wrażliwość społeczna w zakresie ochrony środowiska, ➤ zanieczyszczenia lasów i innych terenów przez ludność (występowanie dzikich wysypisk odpadów komunalnych) , ➤ niekontrolowane spalanie odpadów komunalnych, ➤ niewystarczająca motywacja, społeczeństwa do usuwania wyrobów zawierających azbest, ➤ chaotyczny rozwój indywidualnej zabudowy letniskowej, ograniczający możliwość powszechnego korzystania ze środowiska naturalnego w przyszłości, ➤ brak infrastruktury i działań na rzecz rozwoju ekoturystyki zorganizowanej, ➤ niewystarczające wykorzystanie potencjału krajobrazowego powiatu dla rozwoju turystyki i rekreacji, ➤ słabe zagospodarowanie terenów przy zbiornikach wodnych, ➤ mała liczba powiatowo – gminnych przedsięwzięć w zakresie ochrony środowiska,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rosnąca wrażliwość społeczna w zakresie ochrony środowiska, ➤ skoordynowany system promocji atrakcji i walorów krajobrazowych, ➤ wzrost popytu na usługi turystyczne i rekreacyjne związane z wykorzystaniem bogactwa środowiska naturalnego, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ spadek poziomu wód gruntowych i lustra wody większości zbiorników wodnych, ➤ niska świadomość ekologiczna społeczności lokalnej ➤ uciążliwy pod względem zanieczyszczeń i hałasu transport samochodowy,

<ul style="list-style-type: none"> ➤ poprawa czystości wód poprzez rozbudowę istniejących i budowę nowych oczyszczalni ścieków, ➤ utrzymanie około połowy zasobów leśnych w zarządzaniu RDLP, co stanowi gwarancję prowadzenia prawidłowej gospodarki leśnej, ➤ wzrost świadomości ekologicznej w społeczeństwie, ➤ rozwój energetyki odnawialnej w kierunku źródeł przyjaznych środowisku lub obojętnych, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zanieczyszczenia rzek i cieków wodnych przez nieczystości z poza powiatu, ➤ klęski żywiołowe, ➤ utrata powszechnego dostępu do zasobów środowiska, ➤ zbyt małe nakłady na ochronę środowiska i przyrodę,
--	---

2. Położenie

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ położenie powiatu w pobliżu obszaru zurbanizowanego aglomeracji warszawskiej ➤ łatwy dostęp do warszawskiego węzła komunikacyjnego ➤ bezpośrednie połączenie z krajowymi i międzynarodowymi szlakami komunikacyjnymi 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zbyt standardowe cechy środowiska naturalnego, bez szczególnych walorów przyrodniczych dla turystyki
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ położenie powiatu w pobliżu aglomeracji warszawskiej ➤ położenie przy dwóch drogach krajowych i magistrali kolejowej 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ bliskość Warszawy (odpływ wykształconych kadr)

3. Demografia

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ korzystna struktura wiekowa mieszkańców ➤ duża liczba dobrze wykształconych mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ujemny przyrost naturalny w większości gmin, szczególnie wiejskich ➤ niska gęstość zaludnienia
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dosyć młode społeczeństwo w dwóch skupiskach miejskich ➤ rosnący poziom ogólnego wykształcenia ludności dający podstawę do budowy gospodarki opartej na wiedzy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ odpływ młodej wykształconej kadry ➤ starzejące się społeczeństwo

4. Polityka społeczna

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwinięty i dostępny system edukacji na poziomie średnim i wyższym ➤ dobrze rozwinięta sieć szkół ➤ różnorodność kierunków kształcenia ➤ otwartość szkół na zmiany kierunków kształcenia z możliwością dostosowania do zapotrzebowania rynku pracy ➤ sprawne funkcjonowanie szkolnictwa specjalnego ➤ wysokie kwalifikacje kadry pedagogicznej ➤ dobra baza lokalowa szkół ➤ zrestrukturyzowana służba zdrowia ➤ dwa domy pomocy społecznej oraz placówki niepubliczne ➤ duża liczba programów nastawionych na walkę z bezrobociem 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ duże potrzeby modernizacyjne części budynków oświatowych oraz braki w wyposażeniu szkół ➤ duże koszty administrowania, w tym zarządzania szkołami ➤ małe zaangażowanie ludności w proces kształcenia ustawicznego i odnawiania swoich kwalifikacji ➤ słabo rozwinięta sieć bazy i usług związanych ze sportem i rekreacją ➤ poziom rejestrowanego bezrobocia wyższy niż w województwie mazowieckim oraz w kraju ➤ wysoki poziom bezrobocia ukrytego na wsi ➤ zbyt duży odsetek bezrobotnych wśród ludzi młodych

<ul style="list-style-type: none"> ➤ działalność non-profit organizacji pozarządowych, szczególnie aktywny udział w konkursach ofertowych ➤ znaczący udział wolontariuszy w zadaniach realizowanych przez organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niezadawalające wyposażenie ośrodków zdrowia w sprzęt i aparaturę medyczną ➤ bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych ➤ niskie środki finansowe na dotacje na rzecz organizacji pozarządowych ➤ brak aktywności społecznej większości zarejestrowanych organizacji non-profit
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ upowszechnienie szkolnictwa ustawicznego ➤ wdrażanie reform systemu edukacji ➤ zainteresowanie samorządów rozwiązaniem problemów oświaty ➤ racjonalizacja zatrudnienia w sferze administracyjnej i ekonomicznej oświaty ➤ stopniowe wdrażanie bonu organizacyjnego ➤ prowadzenie aktywnej polityki rynku pracy ➤ rozwój organizacji pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pogłębiający się niż demograficzny powodujący likwidację szkół ➤ brak planowanych istotnych inwestycji przemysłowych zmniejszających bezrobocie wśród młodzieży ➤ zmniejszające się nakłady finansowe na szkolnictwo ➤ „zamrożone” płace nauczycieli ➤ położenie w pobliżu Warszawy, Siedlec, Wyszkowa ułatwiające kontynuowanie nauki w szkołach poza powiatem ➤ wzrost bezrobocia i patologii społecznych ➤ wzrost zagrożenia bezpieczeństwa publicznego ➤ brak perspektyw rozwoju dla młodych ludzi ➤ niska aktywność społeczna ➤ marazm i brak środków finansowych na działania rozwojowe i modernizujące służbę zdrowia

5. *Kultura i sztuka*

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
---------------------	---------------------

<ul style="list-style-type: none"> ➤ bogata sieć placówek kulturalnych oraz bibliotek ➤ organizacja imprez kulturalnych na wysokim poziomie ➤ działalność sekcji, kół zainteresowań oraz teatrów amatorskich przy domach kultury ➤ kultywowanie tradycji „małych ojczyzn” ➤ liczne obiekty zabytkowe na terenie powiatu będące podstawą rozwoju ruchu turystycznego 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ braki w wyposażeniu domów kultury ➤ niskie budżety na działalność kulturalną i utrzymanie bazy lokalowej ➤ minimalna działalność kulturalna na zajęciach pozalekcyjnych oświaty ➤ niskie nakłady na ochronę zabytków oraz zły stan zabytków ➤ niskie zarobki kadry merytorycznej ➤ nikły prywatny mecenat kultury ➤ niski stopień uczestnictwa mieszkańców w działaniach kulturalnych ➤ brak środków finansowych na renowację zabytków
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ inwestycje w zabytki kultury ➤ podnoszenie poziomu edukacji kadry animatorów kultury ➤ reaktywowanie świetlic wiejskich ➤ rozwój działań wspierających szkolną edukację kulturalną dzieci i młodzieży ➤ zachowanie struktury wszystkich instytucji i placówek kultury, wzmacniającej potencjał cywilizacyjny powiatu ➤ promocja dorobku kultury w połączeniu z walorami turystycznymi powiatu ➤ kreowanie i promocja inicjatyw kulturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ograniczanie środków finansowych na działalność kulturalną ➤ niedocenianie dorobku artystycznego ruchu amatorskiego i profesjonalnego ➤ niedorozwój systemu edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży

6. Turystyka.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ duża ilość lasów, naturalnych cieków wodnych, sztuczne zbiorniki wodne oraz walory krajobrazowo - przyrodnicze ➤ niski stopień zanieczyszczenia środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ słabe wyposażenie obszarów atrakcyjnych turystycznie w infrastrukturę turystyczną (baza noclegowa i żywieniowa, informacja i oznakowanie atrakcji turystycznych) ➤ niski standard bazy turystycznej

<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczne obiekty zabytkowe podstawą rozwoju ruchu turystycznego 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niski poziom zainteresowania turystycznego terenem powiatu ➤ brak turystycznych organizacji pozarządowych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ prywatyzacja bazy turystycznej ➤ bliskość aglomeracji warszawskiej ➤ wykorzystanie walorów przyrodniczych dla rozwoju turystyki 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ bariera ekonomiczno-finansowa ludności ➤ mała konkurencyjność w stosunku do ofert krajowych i zagranicznych

7. Sport

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ duży potencjał sportowy wśród mieszkańców powiatu ➤ znacząca rola klubów sportowych ➤ sportowcy powiatu reprezentantami kraju ➤ udział klubów w rozgrywkach ligowych szczebla krajowego ➤ zainteresowanie samorządów rozwojem sportu masowego w powiecie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niedostateczne finansowanie sportu ➤ brak uregulowań prawnych do sponsorowania sportu ➤ brak krytej pływalni
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ zwiększona ilość organizowanych międzyszkolnych zawodów sportowych w powiecie ➤ objęcie szeroką opieką i szkoleniem najzdolniejszej sportowo młodzieży ➤ współpraca ze sponsorami 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ patologie społeczne wśród młodzieży ➤ niskie nakłady na kulturę fizyczną ➤ komercjalizacja sportu

8. Pomoc Społeczna

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
---------------------	---------------------

<ul style="list-style-type: none"> ➤ profesjonalizm, doświadczenie i zaangażowanie powiatowych kadr pomocy społecznej ➤ aktywne organizacje pozarządowe, wsparciem dla jednostek pomocy społecznej ➤ systematycznie prowadzona działalność profilaktyczna w aspekcie uzależnień oraz przemocy ➤ dobra współpraca jednostek pomocy społecznej z terenu powiatu ➤ ukierunkowana oferta działań realizowana przez ŚDS, WTZ, SOSzW ➤ skuteczność działań PCPR na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej ➤ funkcjonowanie DDz "Julin" w Kaliskach w ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej ➤ obiekty użyteczności publicznej w dużej mierze dostępne dla osób z niepełnosprawnością ➤ funkcjonowanie DPS - ów na terenie powiatu ➤ funkcjonowanie OIK i Hostelu dla ofiar przemocy ➤ funkcjonowanie specjalistycznego poradnictwa 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niski przyrost naturalny ➤ starzenie się społeczeństwa ➤ wysoka liczba rodzin żyjących w ubóstwie ➤ wysokie bezrobocie ➤ istnienie długotrwałych lub ciężkich chorób, niepełnosprawność ➤ występujące problemy uzależnień – alkoholizm, narkomania, komputer ➤ bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w rodzinach ➤ niewielkie zainteresowanie mieszkańców terenów wiejskich w funkcjonowanie NGO ➤ nieadekwatny poziom kwalifikacji kadr pomocy społecznej do zmieniającej się rzeczywistości prawnej ➤ niska aktywność społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnością ➤ zwiększająca się liczba osób z niepełnosprawnością, szczególnie dzieci ze spektrum autyzmu oraz osób z upośledzeniem umysłowym ➤ niewystarczająca oferta dla osób z niepełnosprawnością w ramach opieki dziennej oraz aktywizacji społecznej i zawodowej ➤ niewystarczający poziom usług opiekuńczych dla osób starszych w miejscu zamieszkania ➤ brak specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania ➤ brak opieki paliatywnej w formie ZOL i Hospicjum ➤ brak miejsc aktywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież z terenów wiejskich ➤ niski wskaźnik rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych ➤ brak mieszkań chronionych
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ brak działań korekcyjno – edukacyjnych na rzecz sprawców przemocy
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ pozyskiwanie środków pozabudżetowych w ramach nowej perspektywy finansowej na lata 2014 - 2020 ➤ rozszerzenie działań profilaktycznych w aspekcie przeciwdziałania narkomanii, alkoholizmowi, przemocy ➤ wdrożenie programów korekcyjno – edukacyjnych na rzecz sprawców przemocy ➤ interdyscyplinarna współpraca podmiotów działających na polu pomocy społecznej ➤ prowadzenie szkoleń w ramach podnoszenia kwalifikacji służb pomocy społecznej ➤ rozszerzenie środowiskowego wsparcia osób z niepełnosprawnością w ramach funkcjonowania ŚDS i WTZ ➤ utworzenie Zakładu Aktywności Zawodowej ➤ dezinstytucjonalizacja DDz "Julin" w Kaliskach w celu stworzenia rodzinnego modelu opieki nad dziećmi ➤ rozwój oferty specjalistycznego poradnictwa w ramach programów i projektów ➤ zorganizowanie opieki dla ludzi starszych i długotrwale lub ciężko chorych (ZOL i Hospicjum) ➤ wspieranie rodzicielstwa zastępczego, w szczególności w ramach rodzin zawodowych i niezawodowych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ częste zmiany przepisów prawa i jego niespójność, brak rozwiązań systemowych ➤ utrudnienia w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych na działania i projekty ➤ nieadekwatne do potrzeb środki na realizację zadań ➤ niewystarczające zaangażowanie służb pomocy społecznej w partnerstwa i współdziałanie ➤ niski prestiż zawodowy kadr pomocy społecznej, nieadekwatne wynagradzanie i motywowanie pracowników ➤ ujemny przyrost naturalny, wzrost migracji osób młodych ➤ choroby cywilizacyjne ➤ zmiana roli i modelu rodziny

9. Ochrona zdrowia

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ racjonalnie prowadzona gospodarka finansowa SP ZOZ ➤ wysokie kwalifikacje kadry ➤ wzrost majątku zakładu: trwałego i ruchomego ➤ prowadzone programy profilaktyczne 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ braki kadrowe: lekarzy POZ i położnej ➤ wydłużony okres oczekiwania na niektóre konsultacje specjalistyczne
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ informatyzacja zakładu we wszystkich przychodniach i ośrodkach ➤ uzupełnienie kadry ➤ środki zewnętrzne na rozbudowę i wyposażenie ➤ uruchomienie zakładu opieki paliatywnej i długoterminowej (ZOL, Hospicjum) ➤ prowadzenie działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ograniczenia finansowe w refundacji świadczeń ➤ niekorzystne zapisy kontraktów NFZ ➤ zmiany demograficzne Choroby cywilizacyjne

10. Bezpieczeństwo Publiczne

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wysoka skuteczność działania służb w zakresie wykrywalności przestępstw ➤ szeroko prowadzona prewencja i profilaktyka ➤ dobra współpraca z instytucjami publicznymi oraz organizacjami pozarządowymi ➤ zaangażowanie służb w wykonywanie zadań 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ duże obciążenie psychiczne związane ze specyfiką służby ➤ braki w wyposażeniu specjalistycznym i biurowym
SZANSE	ZAGROŻENIA

<ul style="list-style-type: none"> ➤ nieuchronność kary za popełnione przestępstwa ➤ zwiększenie działań prewencyjnych i profilaktycznych ➤ dobra współpraca ze środowiskiem lokalnym ➤ zwiększenie środków budżetowych na zatrudnienie i wyposażenie ➤ poprawa infrastruktury drogowej ➤ monitoring miejsc szczególnie narażonych na działalność przestępczą 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozbudowane procedury ➤ ograniczenia finansowe ➤ liberalizacja prawa względem przestępców ➤ zły stan infrastruktury drogowej
---	---

11. Przedsiębiorczość, rozwój gospodarczy i rynek pracy.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ duże zasoby siły roboczej. ➤ istnienie Tarnobrzесьkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej – Podstrefa Węgrów. ➤ wysoka aktywność gospodarcza mieszkańców powiatu (stałe rosnąca liczba podmiotów gospodarczych). ➤ dogodnie położenie geograficzne (bliskość dużej aglomeracji miejskiej oraz szlaków komunikacyjnych). ➤ zróżnicowany charakter gospodarki powiatu (handel, usługi, przemysł, rolnictwo). ➤ rozwinięta infrastruktura drogowa i kolejowa. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wysokie bezrobocie wśród osób młodych. ➤ oferta edukacyjna niedostosowana do potrzeb lokalnego rynku pracy. ➤ brak dostatecznej ilości dużych firm tworzących nowe miejsca pracy. ➤ brak lokalnej organizacji działającej na rzecz rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości. ➤ brak dużych terenów inwestycyjnych. ➤ niedostatecznie rozwinięta lokalna infrastruktura techniczna.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wykorzystanie usług i instrumentów rynku pracy stymulujące trwałe zatrudnienie. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ migracja zarobkowa poza powiat. ➤ brak ofert pracy dla absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. ➤ brak napływu kapitału. ➤ brak nowych miejsc pracy.

<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwój poradnictwa zawodowego w celu świadomego planowania ścieżki kariery zawodowej. ➤ wykorzystywanie środków pomocowych Unii Europejskiej. ➤ powołanie lokalnej organizacji wspierającej rozwój przedsiębiorczości. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ubożenie społeczeństwa.
--	---

12. Infrastruktura techniczna

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dobry stan środowiska naturalnego, ➤ brak przemysłu ciężkiego zanieczyszczającego środowisko, ➤ występowanie obszarów chronionych, w tym obszarów Natura 2000, ➤ dobra zewnętrzna dostępność komunikacyjna Powiatu – bliskość aglomeracji warszawskiej i autostrady A2, ➤ funkcjonowanie kolei, ➤ wysoki potencjał zasobów dla rozwoju energetyki odnawialnej, ➤ dotychczasowe inwestycje w OZE, ➤ dotychczasowe inwestycje rewitalizacyjne oraz z zakresu infrastruktury drogowej, ➤ rzeki (Liwiec i Bug), będące częścią szlaków turystycznych i międzynarodowych, ➤ dobrze rozwinięta sieć wodociągowa i stosunkowo dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna na terenach miejskich, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zły stan techniczny odcinków dróg, ➤ pogorszenie się wewnętrznej dostępności komunikacyjnej, ➤ mała przepustowość układów komunikacyjnych, ➤ brak odpowiedniego planowania przestrzennego, ➤ niewystarczająca liczba parkingów w stosunku do zapotrzebowania (głównie w sezonie letnim), ➤ niewystarczający stan i zasięg sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, oczyszczalni ścieków na terenach wiejskich, ➤ niewystarczająca długość kanalizacji deszczowej, ➤ ograniczone możliwości korzystania z transportu kolejowego, ➤ zbyt mała liczba połączeń komunikacyjnych na niektórych trasach lokalnych, ➤ niewystarczające środki własne na inwestycje w OZE, termomodernizację oraz projekty z zakresu infrastruktury drogowej, ➤ niedostatecznie rozwinięty system ścieżek rowerowych i pieszych,

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wysokie potrzeby w zakresie melioracji i kompleksowego uporządkowania systemów przeciwpowodziowych, ➤ niedostateczne wykorzystanie środków pozabudżetowych, w tym z UE na inwestycje, ➤ niewystarczająca infrastruktura w zakresie ścieżek rowerowych i szlaków pieszych,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ bliskość aglomeracji warszawskiej oraz położenie w subregionie siedleckim z rozwiniętą gospodarką i usługami wyższego rzędu, ➤ popyt na energię produkowaną z OZE oraz innowacje w energetyce, ➤ wprowadzenie przyjaznych przepisów prawa dla OZE, w tym tych związanych z wykorzystaniem instalacji fotowoltaicznych do produkcji energii elektrycznej, ➤ większy zakres stosowania innowacyjnych, energooszczędnych i proekologicznych technologii przez biznes, samorządy, mieszkańców, ➤ wykorzystanie funduszy unijnych w zakresie OZE, termomodernizacji, ➤ wykorzystanie finansowania zewnętrznego na rewitalizację i budowę nowej sieci dróg, w tym dróg powiatowych, ➤ poprawa jakości połączeń kolejowych przez PKP (lobbing władz samorządowych gmin, powiatów, województwa), ➤ pozyskanie zewnętrznych środków finansowych (w tym z funduszy UE) na modernizację i rozbudowę sieci kanalizacyjnej, wodociągowej oraz sieci deszczowej i kolektorów deszczowych, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pogarszający się stan środowiska naturalnego- degradacja walorów przyrodniczych, ➤ likwidacja połączeń kolejowych, ➤ częste zmiany przepisów prawnych w zakresie OZE, gospodarki odpadami, ➤ ograniczona dostępność kapitałów własnych Powiatu na inwestycje w infrastrukturę techniczną, drogową, OZE oraz inwestycje termomodernizacyjne, ➤ możliwość ograniczenia środków UE na inwestycje w infrastrukturę techniczną, drogową, OZE oraz inwestycje termomodernizacyjne, ➤ znaczący wzrost zapotrzebowania na energię cieplną i elektryczną, ➤ klęski żywiołowe, ➤ wzrastające natężenie ruchu drogowego, ➤ postępująca degradacja infrastruktury lokalnych dróg.

<ul style="list-style-type: none">➤ rozbudowa sieci gazowej na terenie Powiatu,➤ wykorzystanie, krajowych i zagranicznych środków pomocowych na rozbudowę i modernizację infrastruktury oraz realizację inwestycji proekologicznych (w tym melioracyjnych) przez biznes, samorządy, organizacje pozarządowe,	
--	--